

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK NİYETİ İLE İŞSİZLİK
KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SUNA SEZER AKGÜN

DANIŞMAN

DOÇ. DR. MUSTAFA BAYRAKCI

HAZİRAN 2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK NİYETİ İLE İŞSİZLİK
KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SUNA SEZER AKGÜN

DANIŞMAN

DOÇ. DR. MUSTAFA BAYRAKCI

HAZİRAN 2019

BİLDİRİM

Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez-Proje Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırladığım bu çalışmada:

- Tezde yer verilen tüm bilgi ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi ve sunduğumu,
- Yararlandığım eserlere atıfta bulunduğumu ve kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değiştirmede bulunmadığımı,
- Bu tezin tamamını ya da herhangi bir bölümünü başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

19.04.2019

Suna SEZER AKGÜN

JÜRİ ÜYERELRİNİN İMZA SAFYASI

“Üniversite Öğrencilerinde Girişimcilik Niyeti ile İşsizlik Kaygısı Arasındaki İlişki” başlıklı bu yüksek lisans tezi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında jüri üyelerimiz tarafından kabul edilmiştir.

Başkan

Prof.Dr. Osman TİTREK

(İmza)

Üye (Danışman)

Doç.Dr. Mustafa BAYRAKCI

(İmza)

Üye

Dr.Öğr.Üyesi Rukiye UZUN ARSLAN

(İmza)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

05.09/2019

Prof. Dr. Ömer Faruk TUTKUN

Enstitü Müdürü

İTHAF

Yüksek lisans eğitimim boyunca benden desteğini esirgemeyen, sorularımı bıkmadan cevaplayan, pozitifliğiyle bana moral veren tez danışmanın Doç. Dr. Mustafa Bayrakcı'ya, çalıştığım kurumum Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi hocalarına, çalışanlarına ve öğrencilerine, her konuda daima yanımda olan, hayatımın her evresinde bana destek olan, yardım eden, motivasyonumu sağlayan hayat arkadaşım Muhsin Enes Akgün'e, tez çalışmam süresince ilgimden yoksun bıraktığım biricik oğlum Yağız Akgün'e, yaşamım boyunca güler yüzü, pamuk kalbiyle yanımda olan yaşam öğretmenim annem Bahriye Sezer'e, her zaman zorlukların üstesinden gelmeyi başaran süper kahramanım babam İlyas Sezer'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

ÖZET

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDEKİ GİRİŞİMCİLİK NİYETİ VE İŞSİZLİK KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİSİ

Suna SEZER AKGÜN, Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Mustafa BAYRAKCI

Sakarya Üniversitesi, 2019

Bu çalışmanın amacı, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi lisans ve ön lisans son sınıf öğrencilerinin girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygısı düzeylerini belirlemek, üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetinde, işsizlik kaygılarında ve alt boyutlarında demografik ve eğitimle ilgili özelliklere göre anlamlı fark olup olmadığını saptamak ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyeti ile işsizlik kaygısı ve alt boyutları arasındaki ilişki düzeyini saptamaktır.

Bu araştırma ilişkisel tarama modelinde yapılmış, araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi'nde öğrenim gören 3200 lisans ve ön lisans son sınıf öğrencileri oluşturmuş, 661 katılımcı ile araştırma sonuçlandırılmıştır. Bu çalışma ile ilgili nicel verilerde Girişimcilik Niyeti Ölçeği, İşsizlik Kaygısı Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre öğrencilerin işsizlik kaygısı düzeylerinde anlamlı fark ortaya çıkmamış fakat girişimcilik niyeti düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı fark ortaya çıkmıştır; lisans mezuniyetli öğrencilerin girişimcilik niyeti düzeylerinin ön lisans mezuniyetlilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Son sınıf öğrencilerinin girişimcilik niyetinin cinsiyet, çocuk sırası, ailede ticaretle uğraşan birinin olup olmaması, şu anda kalınan yer, annenin eğitim durumu, ailenin aylık geliri, eğitim alınan bölüm değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, işsizlik kaygılarının ise belli bir iş deneyimi ve süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyeti ile işsizlik kaygısı ve alt boyutlarında ise anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır.

Anahtar Kelimeler: İşsizlik, Genç İşsizliği, İşsizlik Kaygısı, Girişimcilik, Girişimcilik Niyeti

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN ENTREPRENEURIAL INTENTION AND UNEMPLOYMENT ANXIETY OF UNIVERSITY STUDENTS

Suna SEZER AKGÜN, Master's Thesis

Supervisor: Assoc.Prof.Dr. Mustafa BAYRAKÇI

Sakarya University, 2019

The aim of our study is to determine the levels of unemployment anxiety and entrepreneurial intention of senior undergraduate and associate degree students Zonguldak Bülent Ecevit University, to determine whether there is a significant difference in university students' entrepreneurial intention, unemployment concerns and sub-dimensions according to demographic and educational characteristics, and to detect the level of relationship between unemployment anxiety and its sub-dimensions.

This research was carried out in relational survey model, the population of the research was 3200 undergraduate and associate undergraduate senior students studying at Zonguldak Bülent Ecevit University in 2017-2018 academic year and the research was finalized with 661 participants. In the quantitative data related to this study Entrepreneurial Intention Scale, Unemployment Anxiety Scale and Personal Information Form were used. According to the findings of the research, there was no significant difference in the unemployment anxiety levels of the students but there was a statistically significant difference in entrepreneurial intention levels; it is concluded that entrepreneurship intention levels of undergraduate students are higher than associate degree graduates. Entrepreneurship intention of senior students has a significant difference in terms of gender, child rank, the existence of someone interested in trade in the family, place of residence, mother's educational status, monthly income of the family, and the department, unemployment anxiety of them has a significant difference according to a certain work experience and duration. There was no significant difference in entrepreneurial intention and unemployment anxiety and sub-dimensions of university students.

Keywords: Unemployment, Youth Unemployment, Unemployment Anxiety, Entrepreneurship, Entrepreneurial Intention

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM.....	i
JÜRİ ÜYERELRİNİN İMZA SAFYASI.....	ii
İTHAF	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ	ix
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	5
1.3. Problem Cümlesi	6
1.4. Alt Problemler	6
1.5. Varsayımlar	7
1.6. Sınırlılıklar.....	7
1.7. Tanımlar	8
BÖLÜM II	8
ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9
2.1. Girişimcilik Niyeti.....	9
2.1.1. Girişimcilik Kavram ve Tanımları	9
2.1.1.1. Girişim Nedir?	9
2.1.1.2. Girişimci Nedir?	9
2.1.1.3. Girişimcilik Nedir?	13
2.1.2. Girişimciliğin Sosyal ve Ekonomik Fonksiyonları	14
2.1.3. Girişimcilikte Karar Verme Aşamaları.....	15
2.1.4. Girişimciliğe Etki Eden Faktörler.....	16
2.1.4.1. Aile	16
2.1.4.2. Kişilik Özellikleri	17
2.1.4.3. Eğitim	17
2.1.4.4. Toplumsal Kültür.....	18
2.1.5. Girişimcilik Niyeti.....	19
2.1.6. Girişimcilik Niyeti Modelleri	20

2.1.6.1. Girişimci Olay Modeli.....	20
2.1.6.2. Girişimci Niyet Modeli.....	21
2.1.6.3. Planlanmış Davranış Modeli	21
2.1.7. Üniversite Öğrencilerinde Girişimcilik Niyeti	22
2.2. İşsizlik Kaygısı	24
2.2.1. Kaygı Kavramının Tanımı.....	24
2.2.2. Kaygının Tanımı.....	25
2.2.3. Kaygı Çeşitleri.....	27
2.2.3.1. Durumluk (Normal) Kaygı	27
2.2.3.2. Sürekli (Patolojik, Nevrotik) Kaygı.....	28
2.2.4. Kaygının Sebepleri	28
2.2.4.1. Kalıtsal.....	29
2.2.4.2. Savunma Mekanizmaları	29
2.2.4.3. Kişilerin Olaylara Yükladıkları Anlamlar	29
2.2.4.4. Teknoloji ve Öğrenme	30
2.2.5. Kaygı Belirtileri.....	30
2.2.6. İşsizlik Kavramı.....	32
2.2.7. İşsizlik Türleri	33
2.2.7.1. Açık işsizlik	33
2.2.7.2. Geçici (Arızı/ Friksiyonel) İşsizlik	33
2.2.7.3. Yapısal (Bünyevi/ Strüktürel) İşsizlik	34
2.2.7.4. Konjonktürel (Dönemsel) İşsizlik	34
2.2.7.5. Mevsimlik İşsizlik	34
2.2.7.6. Gizli İşsizlik.....	35
2.2.7.7. Sürekli Durgunluk	35
2.2.8. Genç İşsizlik	35
2.2.9. Türkiye’de İşsizlik ve Genç İşsizlik	37
2.2.10. Dünyada İşsizlik ve Genç İşsizlik	40
2.2.11. İşsizlik Kaygısı	41
2.2.12. İşsizlik Kaygısının Sebepleri	41
2.2.13. Üniversite Öğrencilerindeki İşsizlik Kaygısı ve Sebepleri	42
2.2.14. Üniversite Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısıyla İlgili Faktörler	44
2.2.14.1. Çevresel ve Sosyal Baskı.....	44
2.2.14.2. Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği.....	44

2.2.14.3. Niteliksel Olarak Bilgi ve Beceri Eksikliği	45
2.2.14.4. İstihdamdaki Durum	45
2.2.15. İşsizlik Kaygısı ve Girişimcilik Niyeti İlişkisi	46
BÖLÜM III.....	48
YÖNTEM.....	48
3.1. Araştırmanın Yöntemi	48
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	48
3.3. Veri toplama Araçları ve Veri Toplama Süreçleri.....	49
3.4. Verilerin Analizi	52
BÖLÜM IV	52
BULGULAR	53
4.1. Çalışma Grubuna İlişkin Bulgular	53
4.2. Problem Cümlesine İlişkin Bulgular	56
4.3. Alt Problemlere İlişkin Bulgular	63
BÖLÜM V.....	87
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	87
5.1. Sonuç ve Tartışma	87
5.2. Öneriler.....	93
5.2.1. Araştırma Sonuçlarına Yönelik Öneriler.....	93
5.2.2. Gelecek Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	93
EKLER	113
EK 1: Uygulanan Anket Örneği	113
ÖZGEÇMİŞ VE ESERLER LİSTESİ.....	116

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1 Kaygının Belirtileri	31
Tablo 2 Mevsim etkisinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri, Eylül 2017, Eylül 2018.....	37
Tablo 3 15-24 yaş grubu yıllara göre genç işsizlik oranları	39
Tablo 4 2017 yılı Türkiye istihdam oranları.....	46
Tablo 5 Katılımcıların Bölümlere Göre Dağılımı	49
Tablo 6 Girişimcilik Niyeti Ölçeği ve İşsizlik Kaygısı Ölçeği Puan Aralıkları.....	50
Tablo 7 İşsizlik Kaygısı Ölçeği ve Alt Boyutlarına Ait İç Tutarlılık Analizi	51
Tablo 8 Girişimcilik Niyeti Ölçeğine Ait İç Tutarlılık Analizi.....	51
Tablo 9 Cronbach's alpha tanımı.....	52
Tablo 10 Katılımcılara Ait Demografik Sorular Dağılımı	53
Tablo 11 Katılımcılara Yöneltilen Eğitim ile İlgili Sorulara Ait Cevap Dağılımı	55
Tablo 12 Önlisans ve Lisans Mezunları Bazında Ölçek Puanları Karşılaştırması	56
Tablo 13 Girişimcilik Niyeti Ölçeğine Ait Analiz Sonuçları	57
Tablo 14 İşsizlik Kaygısı Ölçeği Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği Boyutuna Ait Analiz Sonuçları.....	58
Tablo 15 İşsizlik Kaygısı Ölçeği Çevresel ve Sosyal Baskı Alt Boyutuna Ait Analiz Sonuçları	59
Tablo 16 İşsizlik Kaygısı Ölçeği Niteliksel Olarak Bilgi ve Beceri Eksikliği Alt Boyutuna ait Analiz Sonuçları.....	61
Tablo 17 İşsizlik Kaygısı Ölçeği İstihdamdaki Zorluklar Boyutuna Ait Analiz Sonuçları. 62	
Tablo 18 Cinsiyet bazında Girişimcilik Niyeti Ölçek puanları karşılaştırması.....	63
Tablo 19 Bireylerin Yaş Değerleri İle Girişimcilik Niyeti Ölçek Puanları Arasındaki Korelasyon	64
Tablo 20 Medeni durum bazında Girişimcilik Niyeti Ölçek puanları karşılaştırması	64
Tablo 21 Ailedeki Çocuk Sırasına Göre Girişimcilik Niyeti Farklılıkları	65
Tablo 22 Ailede Ticaretle Uğraşan Birinin Varlığına Göre Girişimcilik Niyeti Farklılıkları	66
Tablo 23 Okula Gelmeden Önceki Yerleşim Yeri Değişkenine Göre Girişimcilik Niyeti Farklılıkları	66
Tablo 24 Herhangi Bir İş Deneyimi ve Süresi Değişkenine Göre Girişimcilik Niyeti Farklılıkları	67
Tablo 25 Şu Anda Kalınan Yer Değişkenine Girişimcilik Niyeti Farklılıkları.....	68

Tablo 26 Babanızın Eğitim Durumu Değişkenine Girişimcilik Niyeti Farklılıkları.....	68
Tablo 27 Annenizin Eğitim Durumu Değişkenine Girişimcilik Niyeti Farklılıkları.....	69
Tablo 28 Ailenizin Aylık Geliri Değişkenine Göre Girişimcilik Niyeti Farklılıkları	69
Tablo 29 Girişimcilikle İlgili Ders Veya Kurs Alıp Almama Değişkenine Göre Girişimcilik Niyeti Farklılıkları	70
Tablo 30 Eğitim Alınan Bölümlere Göre Girişimcilik Niyeti Farklılıkları.....	71
Tablo 31 Ağırlıklı Not Ortalaması Değişkenine Göre Girişimcilik Niyeti Farklılıkları	72
Tablo 32 Cinsiyet Değişkenine Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları	73
Tablo 33 Bireylerin Yaş Değerleri İle İşsizlik Kaygısı Ölçek Puanları Arasındaki Korelasyon	73
Tablo 34 Medeni Durum Değişkenine Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları	73
Tablo 35 Ailedeki Çocuk Sırasına Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları.....	74
Tablo 36 Ailede Ticaretle Uğraşan Birinin Varlığına Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları ..	74
Tablo 37 Okula Gelmeden Önceki Yerleşim Yeri Değişkenine Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları	75
Tablo 38 İş Deneyimine Ve Süresine Sahip Olup Olmama Değişkenine Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları	76
Tablo 39 Şu Anda Kalınan Yer Değişkenine İşsizlik Kaygısı Farklılıkları	76
Tablo 40 Babanızın Eğitim Durumu Değişkenine İşsizlik Kaygısı Farklılıkları	77
Tablo 41 Annenizin Eğitim Durumu Değişkenine Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları	77
Tablo 42 Ailenizin Aylık Geliri Değişkenine Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları	78
Tablo 43 Girişimcilikle İlgili Ders Veya Kurs Alıp Almama Değişkenine Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları	79
Tablo 44 Eğitim Alınan Bölümlere Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları	79
Tablo 45 Ağırlıklı Not Ortalaması Değişkenine Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları	80
Tablo 46 İşsizlik Kaygısı Ölçeği ve Girişimcilik Niyeti Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki	81
Tablo 47 İşsizlik Kaygısı Ölçeği'ne Ait Alt Boyutlar ile Girişimcilik Niyeti Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki	82
Tablo 48 Bölümlere Ait İşsizlik Kaygısı Ölçeği ve Girişimcilik Niyeti Ölçeği Ortalama Puanları	82
Tablo 49 Araştırmaya Katılan Tüm Öğrencilerin İşsizlik Kaygısı Ve Girişimcilik Niyeti Ortalamaları	84
Tablo 50 Demografik Bilgiler Bazında İşsizlik Kaygısı Ölçeği Ve Girişimcilik Niyeti Ölçeği Puanları Karşılaştırılması	84

Tablo 51 Lisans ve Ön Lisans Bazında Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Kaygısı Ölçeği Ve Girişimcilik Niyeti Ölçeği Puanları Karşılaştırılması	86
---	----

BÖLÜM I

GİRİŞ

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de en önemli sosyal ve ekonomik sorunlardan biri işsizliktir. Türkiye’de yapısal bir sorun olan işsizlik gündemin öncelikli konuları arasında yer almaktadır. Bu sorun son yıllarda daha da ciddi bir boyuta ulaşmıştır (Karagöl ve Akgeyik, 2010).

Türkiye nüfus bakımından dünyanın en kalabalık 20 ülkesinden bir tanesidir. Ayrıca, genç nüfusun da yoğun olduğu bir ülkedir. 15-24 yaş grubundaki genç nüfus işsizlerin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Genç işsizler arasında da üniversite mezunu gençlerde işsizlik oranı oldukça yüksek seviyelerdedir. Dünya Bankası’nın Türkiye ile ilgili hazırladığı bir raporda (2005) Türkiye’de eğitilmiş gençler arasında işsizliğin önemli bir sorun olduğu, 20-24 yaş rası üniversite ve yükseköğretim mezununun %39’unun iş aradığı belirtilmektedir (Ercan, 2007).

İşsizlik ve özellikle de genç işsizliğin bir hayli fazla olması ve sorunun kronikleşmesi üniversite öğrencilerinde mezuniyetlerinin ardından iş bulup bulamama konusunda kaygı yaşamalarına yol açmaktadır. Dökmen (1989), üniversite 1. sınıf öğrencilerinin üniversite ve yurt hayatına uyum sorunlarının ön planda olduğunu, son sınıf öğrencilerinin ise gelecek kaygısı ve iş bulma endişesinin ön planda olduğunu belirtmektedir (Aktaran, Koç ve Polat, 2006). İş hayatına yeni başlayacak olan üniversite öğrencileri, mezun olmanın iyi bir iş sahibi olmada yeterli olmadığını bilmekte ve geleceklerini belirsiz olarak görmektedirler. Bu durum ise işsizlik kaygısı yaşamalarına sebep olmaktadır. Çünkü ilerleyen yıllarda karşılaşılabilecek durumlar, yaşanacak olaylar bilinmediğinden bireyler kaygı duymaktadır.

Girişimcilik kavramı tüm alanlarda kalkınmanın ve gelişmenin temel unsuru olarak görülmektedir. Özellikle son 20 yıldır üzerinde ağırlıklı durulan bir konudur. Çünkü ekonomik büyümenin, sosyal dönüşümün ve toplumsal refahın itici gücü olarak tanımlanan girişimcilik işsizlikle mücadele konusunda büyük önem taşımaktadır. İş yaratma, gelir yaratma, yoksulluğun azaltılması ve refah yaratma alanında önemli bir unsur olarak görülmektedir. Bu sebeple neredeyse dünyanın her yerinde girişimcilik faaliyetleri desteklenmekte ve yükseköğretim kurumlarında girişimcilik eğitime verilen önem artmaktadır, girişimcilik özendirilmektedir. “Neden bazıları girişimcilik kariyerini seçerken diğerleri bunu yapma-

maktadır?” (Türker ve Selçuk, 2009) sorusu insanların nasıl girişimciliğe yönettileceği konusunda araştırılması gereken bir noktadır.

Girişimcilik konusunda önemli unsurlardan biri girişimciliğin ilk basamağını oluşturan girişimcilik niyetidir. Kişiler girişimcilik faaliyetinde bulunabilmek için girişimcilik niyeti taşımalıdır. Bu açıdan, girişimcilik niyeti, niyet edilip gerçekleştirilen planlı bir davranış olarak ortaya çıkmaktadır (Kalkan, 2011). Girişimcilik niyeti kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için bu kavramın hangi unsurlardan etkilendiğini belirtmek gerekmektedir. Yapılan çalışmalara bakıldığında, bağımsızlık, kariyer ve kazanç isteğinin (Sezer, 2013), yaratıcı olma ve işinde orijinallik göstermenin (Karabulut, 2009), cinsiyetin (Davidsson, 1995; Kristiansen ve Indarti, 2004), önceki iş deneyiminin, aile gelirinin ve yaşın (Şeşen ve Basım, 2012; İrmış ve Barutçu, 2012) girişimcilik niyeti üzerinde etkisi olduğu görülmektedir.

Girişimcilik niyeti genellikle birer girişimci gözüyle bakılan üniversite öğrencileri üzerinde çalışılmaktadır. Bu bağlamda, üniversitenin rolü girişimci niyetlerin büyümesi için kritik öneme sahiptir. Kişinin girişimci olmaktan yana aldığı ya da girişimciliğe karşı verdiği karar üniversitede aldığı eğitimlere de bağlıdır. Üniversite eğitimi öğrencilerin girişimcilik niyetlerini etkilemektedir. Yapılan araştırmalar yükseköğretim kurumlarında verilen girişimcilik derslerinin öğrencilerin iş kurma ve fizibilite ile ilgili algılamalarını şekillendirdiğini göstermektedir (Krueger ve Brazeal, 1994’ten aktaran Giacomini, Janssen, Pruett, Shinnar, Llopis ve Toney, 2011).

Yükseköğretim mezunu gençlerin büyük bir bölümü ilk seçenek olarak kamu veya özel sektörde iş bulma olanaklarının kısıtlılığına rağmen bu sektörlerde iş bulmayı tercih etmektedir. Kendi işini kurma ve girişimde bulunma niyeti taşımamaktadırlar. Halbuki, özellikle çalışma hayatına yeni başlayacak olan üniversite mezunu gençlerin girişimci niyetler taşıması oldukça önemlidir. Bu bağlamda, gençleri üniversite hayatları boyunca edindikleri becerileri kullanmaya teşvik etmek gerekmektedir. Bu sayede girişimcilik niyeti taşıyarak bir girişimde bulunan bireyler iş gücü piyasasına katılım sağlamaktadırlar. Hem kendi istihdamını hem de üniversite mezunu veya daha düşük bir eğitim seviyesine sahip kişilerin istihdamını sağlayabilmektedir. İrmış’ın (2003) Kırgızistan Bişkek’teki İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nde (İİBF) yaptığı araştırmada öğrencilerin %67,2’sinin gelecekte kendi işini kurmayı düşündükleri sonucu ortaya çıkmıştır. Bozkurt’un (2007) Sakarya Üniversitesi İİBF öğrencilerine yaptığı çalışmada öğrencilerin %71,01’i ileride kendi işlerini kurmak istediklerini belirtmişlerdir.

Son yıllarda girişimcilik niyetine ilişkin çalışmaların sayısı artmaktadır. Fakat girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygısını beraber ele alıp inceleyen çok fazla çalışmanın olmadığı görülmüştür. Buradan yola çıkarak, bu çalışmanın esas amacı, üniversite lisans ve ön lisans son sınıf öğrencilerinin yaşadığı işsizlik kaygısı ile girişimcilik niyeti arasında bir ilişki olup olmadığını incelemektir.

Bu çalışmada, girişimci ve girişimcilik kavramları açıklanmış, girişimcilik niyeti ve girişimcilik niyet modelleri ele alınmış ve üniversite öğrencilerinde girişimcilik niyeti ile ilgili literatür taramasına yer verilmiştir. Ayrıca, kaygı kavramının tanımı açıklanmış, kaygı türleri, sebepleri ve belirtilerinden bahsedilmiş, işsizlik, ve genç işsizliği kavramları ele alınmıştır. Dünyadaki ve Türkiye'deki işsizlik ve genç işsizliği, işsizlik kaygısı, üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı ve nedenleri, işsizlik kaygısıyla ilgili faktörler ve de işsizlik kaygısı ve girişimcilik niyeti ilişkisi sunulmuştur. Araştırmanın uygulama bölümünde ise araştırmanın amacı, konusu, yöntemi ve sınırlılıklarından bahsedilmiş, araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri ile ilgili bilgiler verilmiş, katılımcıların okudukları bölüme göre işsizlik kaygısı ve girişimcilik niyet ortalamalarından bahsedilmiş ve işsizlik kaygısına yol açan alt boyutlara verilen yanıtların dağılımı ele alınmıştır. Girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygısı arasındaki ilişki ile ilgili ve demografik değişkenlere göre girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygısı farklılıklarına ait bulgulara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

İşsizlik, Türkiye'nin toplumsal bir sorunu niteliğindedir. Bu sorundan en çok etkilenen kesim gençlerdir. Gençler; işgücü piyasasının en kıdemsiz üyeleri olduğundan, kendilerinden daha deneyimli olan yetişkinlerin işsizliğinin arttığı dönemlerde işsizlikten daha fazla etkilenebilmektedir (Hansen, 1997). Özellikle de genç eğitimliler olarak nitelendirilen yükseköğretim mezunları arasında işsizlik oldukça fazla hissedilmeye başlanmıştır. Bu durum mezuniyetlerinin ardından iş hayatına atılacak olan bireylerin iş bulamayacakları düşüncesine kapılmasına yol açabilmektedir.

Türkiye'de çalışma çağındaki nüfus ve işgücü eğitim düzeyi yükselmekte fakat işgücü istihdamı yeterli oranda olmamaktadır. Bunun en önemli sebeplerinden biri üniversite sayılarının ve kontenjanlarının iş dünyasının beklenti ve ihtiyaçlarına göre planlama yapmadan artırılmasıdır. Bu durum eğitilmiş işsiz sayısının gittikçe artmasına yol açmaktadır. Ayrıca,

eğitim seviyesinin artmasına paralel olarak bireylerin işgücü piyasasından beklentileri de artmaktadır. İş verenler bu mezunlar arasından istedikleri niteliktekileri bulamadıklarında istihdam sağlanamamaktadır. Dolayısıyla işsizlik süresi uzamakta ve bireylerde kaygıya yol açabilmektedir.

Türkiye’de yapılan birçok çalışma üniversite öğrencilerinde kaygının yaşandığını göstermektedir. Karaman 2009 yılında üniversite son sınıf öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin % 50’sinin işsiz kalma kaygısı yaşadığını tespit etmiştir. Gizir 2005’te yaptığı çalışmada son sınıf öğrencileri arasında iş bulamama kaygısı yaşayanların oranını % 27 olarak belirtmiştir. Canbaz, Sünter, Aker ve Pekşen (2007) tıp fakóltesi son sınıf öğrencilerinin kaygı düzeyini etkileyen faktörleri araştırdıkları çalışmalarında öğrencilerin yarısının mesleki gelecek kaygısı taşıdığı sonucunu elde etmişlerdir. Ersoy- Kart ve Erdost (2008) alışmalarında üniversite öğrencilerinin mezuniyetlerinin ardından işsiz kalma olasılığına karşı kaygılarını tespit etmeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin mezuniyetleri yaklaştıkça işsizlik kaygılarının arttığı sonucu elde edilmiştir.

Son yılların yükselen bir değeri olarak nitelendirilen girişimcilik gelişen ekonomiler açısından oldukça önemlidir. Çünkü kar elde etme, henüz kullanılmayan potansiyeli harekete geçirme ve yeni iş alanları oluştırmada etkili olduğu düşünölmektedir.

Hem istihdamı arttıran hem de ekonomiye yarar sağlayan böyle bir kaynağın değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu kaynağın değerlendirilmesi girişimcilik fikrine sahip bireyler sayesinde gerçekleşmektedir. Bu sebeple, girişimci olmanın ilk basamağını oluştıran girişimcilik niyeti büyük önem taşımaktadır. Girişimcilik niyeti, herhangi bir girişimsel faaliyette bulunmaya olanak tanır, kişinin çevresindeki diğer kariyer alternatifleri arasından olası fırsatları değerlendirmesini sağlayarak bir işletme kurma ve girişim başlatma düşüncesidir (Karabey, 2013). Ülkemizde girişimcikle ilgili araştırmalara artmaktadır. Girişimcilik niyeti ile ilgili çalışmalar ise literatürde çoğunlukla üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleşmektedir. Çünkü bu öğrenciler geleceğin olası girişimcileri olarak görölmektedirler. Oysaki Türkiye’deki öğrencilerin birçoğunun önceliği garanti iş olarak gördükleri kamuda bir iş sahibi olmaktır. Sonrasında daha kurumsal firmalarda veya özel sektörde bir iş bulmayı düşünmektedirler. Kendi işlerini kurmak için bir girişimde bulunma fikri genellikle sonraya ertelenmektedir. Fakat bu gençlerin tümünün kamu ya da özel sektörde istihdamını sağlamak mümkün olmamaktadır. Bu yüzden, üniversite öğrencilerinin bu durumu ve işsiz kalma ihtimalini göz ardı etmeyip kendi işlerini kurmanın etkili bir çözüm olabilece-

ğini fark etmeleri hem kendileri hem de toplum açısından daha olumlu sonuçlar doğuracaktır.

Girişimcilik niyetini tek başına ele alan, demografik değişkenler ile veya kişilik özellikleri ile birlikte inceleyen çalışmalar yer almaktadır Linan, Rodríguez-Cohard ve Rueda-Cantuche (2005) ve Schwarz, Wdowiak, Almer-Jarz ve Breiteneker (2009) çalışmalarında üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetini etkileyen temel faktörleri araştırmışlardır. Çelik, İnce, ve Bozyiğit (2014) çalışmalarında üniversite öğrencilerinin kişisel, demografik ve çevresel özellikleri ile girişimcilik niyeti arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Diaz-Garcia ve Jimenez-Moreno (2010) cinsiyetin girişimcilik niyeti üzerindeki rolünü incelemişlerdir. Singh, Verma, ve Rao (2016) çalışmalarında kişisel ve sosyo- kültürel faktörlerin üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisini araştırmışlardır. İşsizlik kaygısını da psikolojik ve demografik değişkenlerle birlikte inceleyen çalışmalar bulunmaktadır. Bozkurt (2004) üniversite öğrencilerinde depresyon ve kaygı düzeyleri çeşitli değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Yılmaz, Dursun, Güzeler ve Pektaş (2014) çalışmalarında üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli demografik değişkenlere göre belirlemeyi amaçlamışlardır. Fakat girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygısını beraber ele alan pek fazla çalışma bulunmamaktadır.

Bu çalışma ile Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi lisans ve ön lisans son sınıf öğrencilerinde girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygı seviyelerinin belirlenmesi, öğrencilerin girişimcilik niyetinde, işsizlik kaygısı ve alt boyutlarında birtakım değişkenlere göre anlamlı fark olup olmadığının saptanması ve öğrencilerin girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygısı ve alt boyutları arasındaki ilişki düzeyinin belirlenmesi hedeflenmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Türkiye’de genç işsizlik özellikle de üniversite mezunu gençler arasında işsizlik oranları yüksektir ve gelecekte de artma riski taşımaktadır. Bu durum gençlerin mezuniyetlerinin ardından gelecekte iş bulamayacakları kaygısı yaşamalarına yol açmaktadır. Toplam nüfus içinde genç nüfus önemli bir kitleyi oluşturmaktadır. Özellikle de üniversite mezunu gençler önemli bir yere sahiptir. Bu gençlerin bir kısmı kendi işini kurma yönünde bir amaç taşımakta yani girişimcilik niyetine sahiptir. Bu çerçevede, bu çalışmanın esas amacı üniversite son sınıf öğrencilerinde girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygısı seviyelerini belirle-

mek, öğrencilerin girişimcilik niyetinde, işsizlik kaygısı ve alt boyutlarında birtakım değişkenlere göre anlamlı fark olup olmadığının saptamak ve öğrencilerin girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygı ve alt boyutları arasındaki ilişki düzeyinin belirlemektir.

1.3. Problem Cümlesi

“Üniversite lisans ve ön lisans öğrencilerinde işsizlik kaygısı düzeyleri ve girişimcilik niyeti düzeyleri nedir?” sorusu bu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

1.4. Alt Problemler

1. Üniversite lisans ve ön lisans öğrencilerinin girişimcilik niyeti

- a) cinsiyet
- b) yaş
- c) medeni durum
- d) ailedeki çocuk sırası
- e) ailede ticaretle uğraşan birinin varlığı
- f) okula gelmeden önceki yerleşim yeri
- g) iş deneyimi ve süresi
- h) şu an kalınan yer
- ı) babanın eğitim durumu
- i) annenin eğitim durumu
- j) ailenin aylık geliri
- k) girişimcilikle ilgili ders/kurs alma
- l) bölüm
- m) not ortalaması değişkenlerine göre anlamlı fark var mıdır?

2. Üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısı ve alt boyutları ile

- a) cinsiyet
- b) yaş
- c) medeni durum
- d) ailedeki çocuk sırası
- e) ailede ticaretle uğraşan birinin varlığı
- f) okula gelmeden önceki yerleşim yeri
- g) iş deneyimi ve süresi
- h) şu an kalınan yer
- ı) babanın eğitim durumu
- i) annenin eğitim durumu
- j) ailenin aylık geliri
- k) girişimcilikle ilgili ders/kurs alma
- l) bölüm
- m) not ortalaması değişkenlerine göre anlamlı fark var mıdır?

4. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyeti ile işsizlik kaygısı ve alt boyutları arasında ilişki düzeyi nedir?

1.5. Varsayımlar

Araştırmaya katılan tüm öğrencilerin anket formlarını samimiyetle, okuyarak yanıtladıkları kabul edilmektedir.

1.6. Sınırlılıklar

- Araştırma Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Çaycuma Meslek Yüksek okulu, Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu, Ahmet Erdoğan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ve Hemşirelik Bölümü ile sınırlıdır.
- Araştırma ilgili fakülte ve yüksek okulların son sınıf öğrencilerine uygulanmıştır.
- Araştırma uygulanan anket formu ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Bu araştırmada kullanılan tanımlar aşağıda tanımlandığı gibi kullanılacaktır:

İşsizlik: İşsizlik, çalışma gücüne ve isteğine sahip olan, piyasadaki mevcut ücret karşılığında çalışmaya hazır olan fakat bir iş sahibi olamayan işgücünün valığı olarak belirtilmektedir.

İşsizlik Kaygısı: İşsizlik kaygısı, bir işte çalışıyor olan, iş aramakta olan, eğitim hayatını yeni bitirmiş ve iş hayatına katılacak bireylerin kendilerinden kaynaklanan veya ellerinde olmayan şartlar yüzünden ilerleyen zamanlarda çalışacakları bir iş bulamayacakları veya buldukları işi kaybedecekleri gibi ihtimalleri düşünüp olumsuz duygular hissetmeleri olarak ifade edilmektedir.

Genç İşsizliği: Toplumdaki en dinamik grup olan 15-24 yaş arasındaki bireylerin işgücü piyasasına dahil olamamasıdır.

Girişimcilik: Bir yenilik yapmak için risk almaktan çekinmeden, çaba harcayarak, çevredeki fırsatları değerlendirip kaynakları bir araya getirme sürecidir.

Girişimcilik Niyeti: Girişimcilik niyeti, kişinin etrafındaki fırsatlardan yararlanarak yeni bir iş başlatma isteği ve bu yönde adım atma fikrini ifade etmektedir.

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Girişimcilik Niyeti

2.1.1. Girişimcilik Kavram ve Tanımları

Uzun yıllardan beri girişimcilik kavramı farklı biçimlerde tanımlanmıştır. Çalışmanın bu bölümünde çeşitli tanımlara ve girişimcilikle ilgisi olan konulara yer verilecektir.

2.1.1.1. Girişim Nedir?

Geçmişte kullanılan "teşebbüs" kavramı yerine artık "girişim" kavramı kullanılmaktadır. En basit tanımıyla girişim, belli bir işi gerçekleştirmek amacıyla harekete geçme durumudur. Girişim, pazardaki ihtiyaçları karşılamak amacıyla, mal ve hizmetleri ortaya koyma ve sahibine kazanç sağlama amacı taşıyan bir eylemdir (Kızılgöl ve İşgüden, 2008).

2.1.1.2. Girişimci Nedir?

Latince kökenli olup "intare" kelimesinden türetilmiş olan, İngilizcede "enter (giris)" ve "pre / prendre (ilk)" sözcüklerinin birleşmesiyle ortaya çıkan "entrepreneur" yani "girişimci" kavramı, bir duruma ilk girişen veya ilk başlayan anlamını taşımaktadır (Baser ve Büber 2012). "entre" kelimesi kişinin hem kaynaklar hem de fırsatlar arasındaki konumunu belirtirken "pre/ prendre" kelimesi ise fırsatları yakalama kabiliyetini belirtir (Bjerke, 2007).

Ortaçağ Fransızcasına göre girişimci, toplumun gerek duyduğu işleri aktif bir şekilde yapan kişi olarak tanımlanmaktadır (Hoselitz, 1951). Türk Dil Kurumu tanımına göre girişimci "Emek, sermaye ve doğayı bir araya getirerek üretim sürecini bir üretim faktörü olarak tasarlayan, örgütleyen ve onun tüm riskini üstlenen kişi" olarak ifade edilmektedir (Türk Dil Kurumu).

Girişimci kavramı ilk kez 17. Yüzyılda Fransız askeri disiplini içerisinde kullanılmıştır (Güney, 2008). Girişimciliği akademik alanda ilk defa ele alan Jean Baptiste Say'dır ve bunu *entreprenre* şeklinde literatüre dahil etmiştir. Türkçe karşılığı organizatör, müteahhit ve müteşebbis şeklinde karşımıza çıkmaktadır (Taşkın, 2014). Say'a göre girişimci iş kuran kişidir. Bir konuda istekli, başarılı ve tecrübesizliğini görmezden gelerek kar sağlayan kişidir (Cin ve Günay, 2013). Yine Say'a göre girişimci bazı ayırt edici özellikler taşımaktadır. Bunlar, üretimde gerekebilecek kaynakları öngörebilme, yönetici özelliği taşıma, çalışanları bütünleştirebilme, müşteri bulma ve tasarruflu olma şeklinde belirtilmektedir (Baptiste, 2001).

Girişimcilik konusunda en çok dikkat çeken, en çok referans verilen ve modern girişimciliğin babası olarak görülen Joseph Schumpeter'dır. Schumpeter girişimciliğe yenilikçilik kavramını getirmiştir. Schumpeter'e göre girişimci, hem organize hem de koordine eden bir yenilikçidir (Tamasy, 2006). Schumpeter'a göre girişimci zengin olmayı değil başarılı olmayı ve toplumdaki saygınlığını arttırmayı hedefler. Schumpeter girişimcileri “ üretim faktörlerini bir araya getirerek onlardan farklı kombinasyonlar elde eden ve böylece gelişimi etkileyen kişiler” olarak tanımlamıştır (Schumpeter, 1934'den aktaran Ahmad ve Seymour).

Girişimciliği teorik açıdan ortaya koyan ve iş dünyasında girişimcilik kavramını ilk kez kullanan İrlandalı bir ekonomist olan Richard Cantillon'a göre girişimci fırsatlardan fayda sağlamak için yeni bir iş kurma riskini alan kişidir. En klasik anlamıyla girişimci, kar elde etmek isteyen ve bu sebeple kendi işini kuran, risk alan ve üretim yapan kişi olarak tanımlanmaktadır.

Bu tanımlara ek olarak girişimci kavramı farklı araştırmacılar tarafından farklı şekillerde ifade edilmiştir. Hisrich ve Peters (2001) girişimciyi emek, hammadde ve diğer varlıkları daha büyük değer/ imkan yaratacak şekilde bir araya getiren kişi” olarak tanımlamışlardır. Liebenstein (1968)'e göre girişimci bazı ekonomik çalışmalar gerçekleştiren iş insanıdır. “Girişimci kendine güvenen, bilinen riskleri almaktan çekinmeyen, çevresini araştıran ve işlerin daha iyi nasıl yapılabileceğini merak eden kişidir” (Bird, 1988). Zimmerman ve Scarborough girişimciyi, risk altında olsa bile büyüme ve kazanç sağlamaya çalışan, gereken kaynağı bulup yeni bir iş veya ticari bir kuruluş şeklinde sonuçlandıran kişi olarak belirtmişlerdir (Cin ve Günay, 2013). Laezar (2004) girişimciyi; bir başkası tarafından işe alınmasına rağmen o işin uzmanlarından daha çok para kazanabilen, bir işte değil pek çok işte yeteneği olan yani “her işten anlayan kişi” şeklinde ifade etmiştir. Girişimci fırsatların far-

kına varabilen ve bu fırsatlardan yarar sağlamak amacıyla bir organizasyon kuran kişidir (Bygrave, William ve Charles, Hofer, 1991). Fidan girişimciyi, basit durumlardan bile fırsatlar yaratan, aktif, işini çok seven, işinde belli bir vizyonu olan birey olarak ifade etmektedir (Fidan, 2002).

Naktiyok (2004)'a göre girişimci talepleri gören, değişen çevre koşullarına göre yeni bir ürün yaratan ya da geliştiren, mali bir harita oluşturan, olası riskleri göz önüne alan, kaynakları kullanan ve girişime yön veren kişidir.

Girişimci var olan durumu daha da iyi hale getirmek amacıyla fırsat kollar (Ören ve Biçkes, 2011) ayrıca bilinmeyene merak duyar, sorgular, olasılıklardan olanak yaratır ve anlaşmazlıkları çözer (Karagöz, 2009). Bir girişimcinin çevreyle ilgili iş fırsatlarını taraması, ihtiyaçların karşılanması için uygun bir formüle ulaşması, gerekli kaynakları kaynağında bulması beklenir.. Girişimci, enerjik, yenilikçi, çabuk karar verebilen, çalışkan (Kılıç, 2011), fırsatları sezebilen, örgütleyebilen, parayı yönetebilen, pazarlama bilgisi olan, ekonomik ve sosyal yararları dengeleyen kişidir (Karadal, 2014).

Girişimci sahip olduğu özellikler bakımından, yaşayış ve fikir yürütme açısından başka insanlardan farklıdır ve bu farklılıktaki en önemli etken risk almaktan çekinmemesidir. Girişimci, çoğunlukla kendi işini kuran, çeşitli üretim unsurlarını bir araya getiren ve risk alıp üretim sürecini gerçekleştiren ve akabinde kar etmeyi amaçlayan kişidir (Emsen, Yılmaz, ve Çınar, 2001).

Girişimci üç konuda çok başarılıdır. Bunlar; fırsatları belirleme, şekillendirme ve geliştirmedir. Daha sonra bu fırsatlardan başarılı bir ticari etkinlik elde etmek amacıyla yeni bir iş ortaya koyar. Tüm bu faaliyetleri yapabilmek için gereken ilk şey yeni bir fikirdir. Girişimci bulduğu bu yeni fikrin ticari bir değeri olduğuna düşündüğünde onu fırsata dönüştürmek amacıyla var olan kaynakların ve kişilerin organizasyonunu sağlar. Girişimci; düşünen, iş yapan ve ekonomik değer ortaya koyan bir kişidir (Thornberry, 2001).

Girişimci ruhu taşıyan kişilerde başarıma isteği oldukça yüksektir. Durağanlıktan hoşlanmazlar ve daima yenilik ararlar. Girişimci kişilerin en önemli özellikleri risk alabilme konusunda cesur olmalarıdır (Balaban ve Özdemir, 2008). Motivasyonları yüksek, yetenekli, dinamik, azimli ve başarısızlıkla karşılaştıklarında pes etmeyen ama olumsuzlukları da her zaman göz önünde bulunduran kişilerdir. Daima en iyiye ulaşmaya çalışırlar ve detaycıdırlar (Küçükaltan, 2009).

Girişimciler vizyon sahibi kişilerdir. Geçmişten değil gelecekte beslenirler (Gerber 2003). Farklı Şekillerde tanımlanmasına rağmen neredeyse hepsinde ortak olan ve girişimcilerde değişmeyen iki özellik vardır (Titiz, 1994):

- Girişimcinin başkalarının göremediği fırsatları görerek bunları iş fikrine dönüştürebilmesi
- Risk almaya yatkın olmasıdır

OECD'nin tanımına göre girişimciler “değişimin ve pazar ekonomisinin büyümesinin temsilcisidirler ve nesli canlandırıcı ve yenilikçi fikirlerin yaygınlaşmasını ve uygulanmasını sağlayıcı rol oynayabilirler (Audretsch, 2004).

Girişimcilerin temel özellikleri şu Şekilde belirtilebilir (zlmez, 2008):

- Kar elde etme amacı taşır
- alışan ve aynı zamanda işverendir
- Bilgisi ve deneyimi olandır
- Sorumluluk sahibidir
- Planlıdır
- İkna kabiliyeti yüksek ve aydın kişilerdir
- Zorluklara karşı hazırlıklıdır

Bireyleri birer girişimci olma yolunda etkileyen bazı etkenler bulunmaktadır. Bunlar şu Şekilde belirtilmektedir (Bozkurt, 2000):

- Kendi işine sahip olmak bir başkasının emrinde olmamaya ve yeteneklerini kullanabilmeye olanak tanır ve kişiye özgürlük sağlar.
- Kişi kendi işini kurarak bir düşüncesini gerçekleştirir, istediği işte çalışabilir ve potansiyellerine ulaşır.
- Kendi işini kuran kişi tüm bilgi ve becerilerini kullanacağına inanır.
- Başkaları tarafından tanınmak, saygınlık kazanmak ve bir iz bırakmak ister.
- Para kazanmak, gelir seviyesini arttırmak ve daha rahat yaşamak ister.
- Başkalarının göremediği fırsatları yakalayıp bir iş kurmak ister.

Başka bir tanıma göre girişimci, kendi işini kuran bazı üretim unsurlarını bir araya getirip risk alarak üretim sürecine katılan ve kar elde etmeyi hedefleyen kişi olarak ifade edilmektedir (Emsen, 2001).

Yapılan açıklamalar doğrultusunda; günümüzde girişimci kavramı ile işletme sahibi olsun veya olmasın, herhangi bir işyerinde çalışsın veya çalışmasın, bulunduğu ortamın veya üstlendiği bir rolün seyrini olumlu açıdan farklılaştıran kişi ifade edilmektedir. Girişimci her anlamda yeniliğin öncüsüdür ve günümüzde oldukça önemli bir kaynak olarak görülmektedir.

2.1.1.3. Girişimcilik Nedir?

Girişimciliğin kökeni oldukça eskiye dayanmaktadır. Girişimcilik, insanlar topluluk halinde yaşamaya başladıkları andan beri farklı şekillerde ortaya çıkmıştır. İlk girişimciler ticari işlerinde risk alan tacirler olarak nitelendirilmektedir. Sonrasında girişimcilik toprağa, sermayeye ve bilgi üretimine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Türk ve Anadolu tarihinde ise kökeni Selçuklulara uzanan "Ahilik" teşkilatları ve kültürü, günümüzde girişimcilik ile ilgili önemli bilgiler taşımaktadır (Fidan, 2002).

Girişimcilik Fransızca "entreprende" ve Almanca "unternehmen" kelimelerinden türetilmiştir. Türkçe'de "üstlenmek" anlamına gelen bir kavramdır. Girişimcilik Türk Dil Kurumu'na göre "girişimci olma durumu" olarak tanımlanmaktadır. Sözcük olarak ise girişimcilik, "müteşebbislik" olarak ifade edilmektedir. Günümüzde "girişimcilik" kelimesi daha yaygın kullanılmaktadır (Ürper, 2012).

Araştırmacılar girişimcilik ile ilgili çok sayıda tanım yapmış olmalarına rağmen herkes tarafından kabul gören bir tanıma ulaşamamıştır (Gartner, 2002). Tüm tanımların temelinde ise benzer düşünceler yer almaktadır. Bunlar "yenilik", "örgütlenme", "yeni bir şey ortaya çıkarma", "refah" ve "risk alma" gibi düşüncelerdir (Weber ve Szkudlarek, 2013).

Modern girişimcilik kavramının kurucusu olarak nitelendirilen Schumpeter (1998)'a göre girişimcilik ekonomik kalkınmanın temelidir ve girişimciliği "yeni bileşenleri bir araya getirme" şeklinde ifade etmektedir. Hisrich ve Peters (1989)'a göre girişimcilik yeterli zaman ve çaba sarf ederek mevcut maddi, psikolojik ve sosyal riskleri göz önüne alarak kişisel tatmin de yaratan yeni bir şey ortaya koyma sürecidir (Şeşen ve Basım, 2012).

Stevenson ve Jarillo (2007) 'ya göre girişimcilik bir değişiklik yapma, başkaları tarafından yapılan her şeyi daha iyi yapma sürecidir ve fırsatları iyi takip etmektir. Timmons'a göre girişimcilik, " fırsat takıntılı, bütüncül yaklaşım sergileyen, liderliği de içeren düşünme, anlamlandırma ve harekete geçirme tarzıdır (Timmons, 1999). Girişimcilik, çevredeki fırsatları ve gereken kaynakları bir araya getirme sürecidir. Bu süreçteki en önemli üç etken fırsat, kaynak ve organizasyondur.

Girişimciliğin tanımı yapılırken daima yeni bir şeyler ortaya koymak (innovation) için çaba harcama ve risk alma durumlarından bahsedilmektedir. Buna ek olarak, fırsatları değerlendirme, kişisel fayda ve kar isteği, yönetme becerisi, değer ve yöntem oluşturma gibi unsurlarla girişimciliğin şekillendiği ifade edilmektedir (Kınay, 2006). Girişimciliğin asıl fonksiyonu, yeniliklere olanak sağlamak ve yaşanan topluma öncelik tanımak koşuluyla ekonomik açıdan bir hareketlenme yaratmaktır (Kızılgöl ve İşgüden, 2008). Girişimcilik ile ilgili tanımlar birbirinden farklı olsa da asıl vurgulanan unsurlar girişimciliğin bir süreç olarak algılanması ve irdelenmesidir. Yani, bir ürün ortaya çıkarmak şart değildir. Her türlü işletmede (emlak, iletişim vb.) girişimcilik görülebilir (Börü 2006).

Ekonominin gelişmesinde girişimciliğin önemli bir katkısı bulunmaktadır. Girişimcilik toplumsal refah, istihdam olanaklarının gelişmesi ve ekonomik büyüme için oldukça önemlidir (Döm, 2006). Girişimciliğe daha çok önem verilmesi ekonomik ve sosyal ilerleme açısından büyük önem taşımaktadır. Sonuç olarak girişimcilikle ilgili tüm dünyadaki ortak görüş ekonomik büyüme için önemli bir faktör olduğu yönündedir.

2.1.2. Girişimciliğin Sosyal ve Ekonomik Fonksiyonları

Sosyal anlamda girişimcilik; toplumsal kalkınmanın hızlanması, istihdam alanındaki sorunların çözülmesi, sosyal refah artışı ve katma değer ortaya çıkarması gibi önemli özellikler içermektedir. Bir girişimci yaptığı yeni bir girişim ile hem kendi hayatındaki istekleri karşılayabilmekte hem de ailesine ve yaşadığı topluma yarar sağlayabilmektedir. Hangi alanda girişimde bulunuluyorsa o alandaki diğer iş yeri sahiplerine sunduğu fırsatlar sayesinde kar etmelerine ve o alanda bir canlılığa sebep olmaktadır.

Girişimcilik hem toplumsal düzeni kurmada hem de sosyal ilişkilerde belirleyici bir role sahip olduğundan sosyal açıdan önemli bir değerdir (Aytaç ve İlhan, 2007). Toplumun çağdaşlaşmasına, sosyal gelişimine ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunmaktadır. Yeni-

likçi, yaratıcı, fırsatları değerlendiren girişimcilerin hem sosyal hayattaki ihtiyaçlara ve değişikliklere cevap verme hem de sorunlara çözüm bulma gibi önemli görevleri bulunmaktadır (Eren, 2010).

Girişimcilik yenilikçilik fikrine dayanmaktadır. Yenilik yapma arzusu girişimcinin özünde daima bulunmaktadır (Güney, 2008). Schumpeter'in girişimcinin yeni fırsatlar yaratma konusunda yenilikçi ve yaratıcı olmasını vurgulaması girişimciliğin ekonomik bir fonksiyon olarak görülmesi ile sonuçlanmıştır. Ekonomik anlamda girişimcilik girişimcinin ekonomik rolüyle alakalıdır. Girişimci, yeni kaynakları keşfederek ve yeni bir girişim başlatarak rekabete dayalı, canlı ve daima değişim içinde olan bir ekonomik sisteme katkıda bulunmaktadır (Kiessling ve Glenn Richey, 2004).

Girişimcilik; yeni fikirleri ve bilgileri ortaya çıkarması, bunların yayılmasını ve uygulanmasını sağlaması, rekabeti artırması, piyasaya çeşitlilik kazandırması, yeni endüstrilerin oluşmasını sağlaması gibi yönleriyle ekonomik büyümeye katkı sağlamaktadır (Audretsch ve Keilbach, 2004). Genel olarak bakıldığında girişimcilik ekonomik büyümenin dinamodur (Holcombe, 1998).

Ekonomik açıdan girişimciliğin katkıları şu şekilde sıralanabilir (Tosunoğlu, 2003):

- İstihdam olanakları artar
- Sermaye daha çabuk birikir
- Yeniliklere öncülük eder
- Modern ekonomiye geçişi sağlar

Sonuç olarak girişimcilik hem sosyal hem ekonomik hayata büyük katkılar sağlamaktadır.

2.1.3. Girişimcilikte Karar Verme Aşamaları

Girişimciliğin ilk ve en önemli aşaması karar verme aşamasıdır (Duygulu, 2008). Karar verme, bir problemi çözüme ulaştırmaktır. Bu yüzden var olan problemle ilgili her şeyin

bilinmesi gerekir. Sorunun belirlenmesi aşamasında sorunun kökeninde yatan sebep kesin bir şekilde ortaya konulmalıdır. Asıl sorunu tanımlamada zorlanan kişiler, çoğunlukla kolay hata yaparlar. Bu yüzden asıl sorunun temeline inmek oldukça önemlidir (Özkara, 2010).

Girişimci karar verme safhasında içinde bulunduğu durumun analizini iyi yapmalıdır. Alınacak kararın sebep ve sonuçlarını düşünmeli, daha önce alınan kararları göz önüne alıp bir sonuca varmalıdır. Karar verme süreci üç evrede belirlenebilir. Belirlilik durumunda karar vermede; şartlar değişkenler ve hedefler bellidir. Tercih edilecek seçeneğin neler getireceği bilinmektedir. Risk durumunda karar vermede; hedefler bellidir ve doğru bilgiyi elde etme imkanı mevcuttur. Fakat, gerçekleşme ihtimali olan iki ya da daha fazla durumdan hangisinin ortaya çıkacağı ile ilgili matamatiksel olasılıkları bilmek veya tahmin etmek gerekmektedir. Belirsizlik durumunda karar vermede; amaçlar kesin olarak belirtilse bile alternatifler ve sonuçları konusunda yeterli bilgi bulunmamaktadır (Sağır, 2006).

2.1.4. Girişimciliğe Etki Eden Faktörler

Girişimciliğe etki eden unsurlar dört başlıkta açıklanmaktadır.

2.1.4.1. Aile

Toplumun en temel birimi olan ailenin kişide girişimcilik olgusunun oluşması konusunda önemi büyüktür. Çocuğun ailede aldığı eğitim ve görgü onu hayatı boyunca etkilemektedir. Eğer aile çocuğuna yapacağı işte destek olur ve yanlış yapmasının bir önemi olmadığına inandırır ve cesaretlendirirse girişimcilik duygusu gelişmektedir. Eğer aile çocuğu daima eleştirir, engeller ve cezalandırırsa bu durumda da başarısızlık korkusu oluşmaktadır (Güvenç, 1984).

Ailede alınan eğitim çocuğun girişimci olup olmayacağı bakımından oldukça önemlidir. Collins ve Moore'a göre girişimcilik davranışları ilk çocukluk dönemlerindeki tecrübeler sonucu şekillenmektedir. Kırsal kesimde tarımla uğraşan ataerkil aile yapısında enerjik, üretici, ve risk almaktan korkmayan bir girişimcinin yetişmesi kolay değildir. Çünkü kararları diğer aile fertlerinin görüşlerini almadan baba vermektedir. Böylesi bir durum ise ço-

cukların başarı isteğini ortadan kaldırmaktadır. Buna ek olarak kırsal kesim insanları daima devlet bünyesinde çalışmak istemekte ve kendilerine güvence arama düşüncesiyle hareket etmektedirler. Dolayısıyla böyle bir yaklaşım bu ailelerin çocuklarının girişimci olmasına engel olmaktadır (TÜSİAD, 1987).

Ailenin girişimci olması ve kendi işine sahip olması girişimciliği etkilemektedir. Aile bireyleri arasında girişimci ruh taşıyan birilerinin varlığı o ailede içinde yetişen çocukta da girişimci bir ruh olmasını etkilemektedir (Çetinkaya Bozkurt, 2011). Türkiye’de yapılan araştırma sonuçlarına göre girişimcilerin büyük çoğunluğu babası tüccar veya iş adamı olan kişilerdir (Esen ve Conkar, 1999; TÜSİAD, 1987).

2.1.4.2. Kişilik Özellikleri

Her birey birbirinden farklıdır ve her birey farklı bir karaktere ve kişiliğe sahiptir. Girişimci kişilikteki bireyler bir başkasının otoritesini kabul etmeyi ve bir şeye veya bir kuruma bağlanmayı istemezler. Mevcut durumlardan hoşlanmadıkları için yeni alanlara açılırlar, maceracı ve şanslarını kontrol etmeye yönelik davranışlarda bulunurlar (Alaybeyoğlu Küçük, 2014). Girişimcilerin en önemli özellikleri hızlı ve girişken olmalarıdır. Bu sebeple karşılına çıkan fırsatları iyi değerlendirirler ve olumlu ve sonuçlar elde ederler (Börü, 2006). Risk almaktan korkan, kendine güveni az olan ve yeniliklere uyum sağlayamayan kişilerin başarılı olma ihtimalleri düşüktür (Kinay, 2006).

Günümüzde girişimcilikte bulunacak kişiler dünyaya farklı açılardan bakabilmeli, geleceği tanıyabilmeli, çabuk cevaplar verebilmeli, mevcut kaynakları akla uygun kullanabilmeli, farklılıklardan yararlanabilmeli ve bazı simgeleri kullanabilme yeteneğine sahip olmalıdır (Gül, 2005).

2.1.4.3. Eğitim

Eğitim yaşam boyu süren, sosyal, politik ve bireysel yönleri içeren bir kavramdır. İçinde yaşanılan toplumun kurallarının, inanışlarının ve yaşam biçimlerinin kazanılmasında etkisi

olan sosyal olaylar dizisidir. Yani “istenilen davranışı geliştirme süreci” olarak ifade edilmektedir. Eğitim önceden belirlenmiş esaslar doğrultusunda bireyin davranışlarında birtakım gelişmeler meydana getirir.

Eğitim bireylerin girişimcilik yönünün gelişmesine katkı sağlamaktadır. Yani girişimcilik eğitim yoluyla arttırılabilmektedir. Kişilere verilen eğitimlerle iyi birer girişimci olma yolundaki bilgi ve becerileri arttırılabilir ve farkında olmadıkları yönlerinin farkına varmaları sağlanabilir. Eğitimin temel amacı kişide olan fakat henüz ortaya çıkmamış özellikleri ortaya çıkarmaktır. Aynı zamanda girişimcilerin yanlış yöne gitmelerini önleyip üretim kaynaklarının boşa kullanımını engellemektir (Cansız, 2007).

Girişimciliğin geliştirilmesi hususunda eğitim kurumları ve özellikle üniversiteler büyük role sahiptir. Üniversitelerde verilen girişimcilik dersleri kişideki girişimcilik ruhunu etkileyecek ve ortaya çıkmayan kendini gösteremeyen girişimcilerin kendilerini bulmalarına olanak verecektir. Bireylerin en değerli ve en yönlendirilebilir oldukları dönem üniversite dönemleridir. Bu yıllarda bireylere bu konuda verilen eğitim ve yönlendirme ileriki yıllarda ülkenin ekonomik iyileşmesine ve istihdam artışına katkıda bulunacaktır.

2.1.4.4. Toplumsal Kültür

Kültür yaşanılan toplumun kurallarını, kurumlarını, süreçlerini, ilişkilerini ve yapılarını şekillendirir; bireylerin çalışma derecesine, şekline ve metoduna yön verir (Tosun, 1990). Girişimcilik ruhunun oluşumunda kültürel yapı büyük önem taşımaktadır. Girişimciler belli bir girişimcilik faaliyetini gerçekleştirirken toplumun değer yargılarından yani kültüründen büyük ölçüde etkilenmektedir.

Her toplumun kendine has hayat tarzı vardır. Birey de bulunduğu toplumdan o toplumun kültüründen etkilenir (Özkara, 2010). Kişi bir iş kuracağı zaman çevrenin düşünceleri, inançları, örf ve adetleri, ahlak gibi unsurlar kurulacak olan işin türünü, işletmenin adını ve kurulacağı yeri bile etkileyecektir.

Bazı toplumlar girişimcilik konusunda oldukça başarılı olmalarına rağmen birçok toplum aynı başarıyı gösterememektedir. Böyle bir farkın ortaya çıkmasındaki etken topluma ait kültürel değerlerdir. Girişimciler yaşadıkları toplumun kültüründen etkilenip bazı değer yargıları edinirler ve girişimci de bu değer yargılarına göre hareket etmektedir.

2.1.5. Girişimcilik Niyeti

Girişimcilik konusunda en önemli unsurlardan biri girişimci olmaya karar verme yani “girişimcilik niyeti”taşımadır. Çünkü girişimcilik niyeti olmadan girişimcilik faaliyetinde bulunulamamaktadır. Bu bağlamda, bir girişimcilik faaliyeti, niyet edilerek yapılan planlı bir davranış sonucu ortaya çıkmaktadır (Kalkan, 2011).

Girişimcilik niyeti kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için ilk olarak niyet kavramının ne anlama geldiğini açıklamak gerekmektedir. Niyet, belli bir amaç ya da bir şeyi başarmak için seçilen bir yolun bireyin zihnindeki ifadesidir. Başka bir ifadeyle, kişinin davranışına yön vermeye çalışan psikolojik bir sezgidir. Bu yüzden niyet geleceğe dönük eylemlerle ilgili basit bir beklentiden ziyade eylemlerin gerçekteşmesi sorumluluğudur (Bird, 1988). Niyet, kişinin iç dünyasında gerçekteşen geleceğe dair zihinsel bir karar verme halidir. Kişinin gerçekteşirdiği veya gerçekteşirmek istediği davranışın anlaşılması açısından niyet büyük önem taşımaktadır (Propstmeier, 2011).

Girişimcilik niyeti “ilgiyi, denetimi ve eylemi belli bir amaca doğru yönelten ruh halidir” (Kahya ve İmamoğlu, 2015, Zhang ve diğerleri 2014).

Kişinin kendi işini kurmak için girişimci çabalarda bulunması ve gerçekteşirdiği eylemlere olan bağlılığı girişimcilik niyettir (Kruger ve Carsrud, 1993). Ayrıca, girişimcilik niyeti, girişimci kişinin bir iş planı oluşturmasına ve bu planı uygulamasına yön veren zihinsel bir prosestir (Boyd ve Vozikis, 1994). doğuştan getirilen ya da sonradan geliştirilen birtakım özellikler doğrultusunda risk alabilme, karar verebilme ve yönetme gibi unsurları kullanıp istenen bir eylemi gerçekteşirme durumu da girişimcilik niyettir.

Girişimcilik niyeti, bir bireyin çevresindeki fırsatlardan yararlanmasını sağlayacak bir işletme kurabilme ve bir girişimi gerçekteşirme yönünde adım atma fikrini ifade etmektedir (Karabey, 2013). Buna göre birey iş aramak yerine, risk alarak kendi işini kurmaya ve girişimci olmaya niyet eder (Jayeoba, 2015). Yapılan pek çok çalışmada, girişimcilik niyeti ile bir işletme kurma düşüncesinin gerçekteşirilmesi arasında önemli bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Kişinin girişimsel bir faaliyette bulunmayla ilgili kararının tahmin edilmesi girişimcilik niyetinin belirlenmesi ile sağlanabilir (Lee, Wong, Der-Foo ve Leung, 2011). Girişimcilik niyetinin belirlenmesi, kişinin yeni bir işletme kurup kurmama ile ilgili tahminlerde bulunabilmek için esas, kanıtlanmış ve sık sık kullanılan bir yöntem olarak kabul

edilmektedir (Thompson, 2009). Tüm bu bilgiler doğrultusunda girişimciliğin en önemli adımını bir girişimde bulunmaya niyetli olmaktır.

Kişinin yeni bir iş başlatma ile ilgili niyetini ifade eden girişimcilik niyetini açıklamada başlıca üç model ele alınmaktadır. Bu modeller (1) “*girişimci olay modeli*”, (2) “*girişimci niyet modeli*” ve (3) “*planlanmış davranış modeli*”dir.

2.1.6. Girişimcilik Niyeti Modelleri

2.1.6.1. Girişimci Olay Modeli

Girişimci olay modeli Shapero (1982) tarafından geliştirilmiştir. Bu modelde yeni bir iş kurma olgusu önemlidir. Bu modele göre, birey öncelikle girişimci olma konusunda bir istek duyar, sonra bu isteği gerçekleştirme imkanı olup olmadığını değerlendirir ve son olarak da harekete geçer veya geçmez (Krueger, Reilly ve Carsrud, 2000).

Bu model “*arzu edilebilirlik algısı*”, “*uygulanabilirlik algısı*” ve “*fırsatlar için hareket etme isteği*” olmak üzere üç ana öge üzerine kurulmuştur. Arzu edilebilirlik algısı “bireyin girişimci olmayı ilgi uyandırıcı bulması ve girişimci davranışlar ile ilgili tercihlerini yansıtırma oranı” şeklinde tanımlanmaktadır (Schlaegel ve Koenig, 2014). Yani bu öge birey için girişimci olmanın cazibesini ifade etmektedir (Shook , Priem ve McGee, 2003). Uygulanabilirlik algısı, bireyin yeni bir iş oluşturma olgunluğunda olup olmadığı sezgisini ifade eder (Shook ve diğerleri, 2003). Algılanan uygulanabilirlik, kişinin yeni bir iş yaratabilme ve girişimci olmanın kendisi için uygunluğu ile ilgili fikrini ifade etmektedir (Schlaegel ve Koenig, 2014). Bu iki unsur- arzu edilebilirlik ve uygulanabilirlik algıları-sosyo-kültürel duruma bağlı olarak meydana gelir. Kişinin yaşadığı çevre; risk almaya, yeniliklere ve yeni girişimlere değer verirse kişi girişimci olmayı önemli oranda değerlendirecektir. Aile, iş arkadaşları ve eğitim seviyesine bağlı olarak arzu edilebilirlik algısı oluşmaktadır. Shapero ve Sokol uygulanabilirlik algısının parasal desteğe ve ortaklara bağlı olduğunu belirtmişlerdir (Doğan, 2013). Fırsatlar için hareket etme isteği ise bireyin fırsatlar karşısında harekete geçme eğilimine ait düşüncesini belirtmektedir (Schlaegel ve Koenig, 2014).

Girişimci olay modeline göre işsiz kalma, mirasa konma, piyango kazanma ve bunun gibi süregelen durumu ortadan kaldıracak bir olayla karşılaşmadığı sürece kişiler bu şekilde yaşayamaya devam etmektedirler (Shook ve diğerleri, 2003).

Sonuç olarak bu modelde, kişinin yeni bir girişim başlatmak için arzu edilebilirlik ve uygulanabilirlik algılarını bazı fırsatlar doğrultusunda hareket ederek birleştirmesidir (Krueger, 1993, Kuehn, 2008).

2.1.6.2. Girişimci Niyet Modeli

Girişimci niyet modeli Bird (1988) tarafından geliştirilmiştir. Bu model bir eylemin psikolojik öncülerine odaklanmaktadır. Bu modelde girişimcilik niyetinin sosyal, siyasal ve ekonomik etkenlerin yanı sıra kişinin geçmişi, kişiliği ve yetenekleri, analitik ve bağlamsal düşünce gibi etkenlerinden etkilendiği belirtilmektedir (Bird, 1988).

Girişimcilik tutumunu oluşturan unsurlar sosyo-politik, kişisel, akılcı, sezgisel ve düşünseldir. Bu bağlamda, yasal düzenlemeler sosyo-politik, deneyimler kişisel, hedefler düşünsel, kişinin görüşü sezgisel unsurlar olarak sayılabilir (Boyd ve Vozikis, 1994).

Bu modele göre girişimcilik niyeti, kişinin kendi kişisel ve sosyal durumunu rasyonel olarak incelemesi doğrultusunda ortaya çıkmakta ve girişimcilik niyeti zamanla girişimsel faaliyetler şeklini almaktadır (Shook ve diğerleri, 2003). Girişimcilik niyeti, sebep-sonuç ilişkisi düşünme veya sezgisel, bütünsel ve bağlamsal düşünme süreçlerinin akla uygun ve çözümlenmeli bir sonucu olarak görülmektedir (Fayolle, Gailly, Lassas-Clerc, 2006).

Boyd ve Vozikis (1994) tarafından Girişimci Niyet Modeli yenilenmiş ve modele öz-yeterlik etkeni ilave edilmiştir. Yenilenen modele göre sosyal destek, rol modeller ve iş tecrübeleri, öz-yeterlilik ve girişimcilik niyetini etkilemektedir (Miao, 2015).

2.1.6.3. Planlanmış Davranış Modeli

Bu model Ajzen (1991) tarafından geliştirilmiştir. Bu modele göre davranış niyetle tahmin edilebilir ve herhangi bir davranışı gerçekleştirmek için kişi önce niyet eder. Niyet davranışa yol açan olan bütün motivasyonu içerir ve niyet belirli bir eylem üzerinde yoğunlaşa-

rak davranışı meydana getirir (Myers, 2014). Ajzen (1991)' e göre planlı eylemler belirlenen biçimde davranma konusunda bilinçli verilen kararların sonucudur. Bu eylemlere yön veren niyetler deneyimlerin, kişisel özelliklerin ve kişisel güdülenmenin bir araya gelmesidir.

Planlanmış davranış modeli niyetin davranışa yönelik üç belirleyicisi olduğunu vurgulamaktadır. Bunlar; “*davranışa karşı tutum*”, “*kişisel normlar*” ve “*algılanan davranış kontrolü*” dür (Ajzen, 1991). Davranışa karşı gösterilen tutum kişinin bir davranışı olumlu veya olumsuz olarak belirterek onun kendisi için iyi veya kötü olduğunu değerlendirmesidir. Kişisel normlar bir davranışı gerçekleştirip gerçekleştirilmeme konusunda algılanan sosyal baskıdır. Algılanan davranış kontrolü gerçekleştirilecek bir davranışın zor veya kolay olduğuna yönelik inanış şeklinde ifade edilmektedir (Ajzen, 1991; Kuehn, 2008).

Planlanmış davranış modelinin en önemli özelliği kişinin gelecekte gerçekleştirmek istediği amaçlarına bağlılığının boyutunu belirlemesi ve planlanabilen bir davranışı açıklaması ve tahmin edebilmesidir (Roxas, Cayoca-Panizales ve Jesus, 2008). Bu veri sayesinde kişinin gelecekte girişimci olup olmamasına yönelik faaliyetlerinin, şu anki niyetleri ile öngörülebileceğini belirten bir sonuca ulaşılmaktadır (Şeşen ve Basım, 2012). Planlanmış davranış modelinin bir başka önemli özelliği ise girişimci öz-yeterlilik sağlanmadan ve sosyal ortam uygun olmadan girişimcilik hareketlerinin gerçekleşmemesi gerçeğine rağmen girişimcilik niyetini açıklamada kişinin öz-yeterlilik ve sosyal norm algısına yönelik vurgu yapmasıdır (Autio, Keeley, Klofsten, Parker ve Hay, 2001).

2.1.7. Üniversite Öğrencilerinde Girişimcilik Niyeti

Bir ülkenin sahip olduğu en değerli serveti insan kaynağıdır ve bu insanların sahip oldukları yetenekler ülkeyi zenginleştirmektedir. İnsan, birikim ve yetenekleri sayesinde işletmelere değer kazandırır ve rekabet gücünü artırır. Dolayısıyla, bireyleri çevreyi bilen, risk almaktan çekinmeyen, farklı düşünceler geliştiren ve tüm bu nitelikleri uygulamaya dönüştürebilmeyi başaran kişiler olarak büyütme önem taşımaktadır.

Özellikle üniversiteye başlayan her bir öğrenciyi birer girişimci adayı olarak görmek ve onları içinde bulunduğu çevrenin potansiyellerini fark edebilen, sorunları fırsatlara dönüştürmesine yardımcı olacak bilgi ve becerilere sahip olan ve yaratıcı bireyler olarak yetiştirmek oldukça önemlidir (Titiz, 1999).

Girişimcilik niyeti konusu genellikle olası birer girişimci olarak görülen niversite öğrencileri üzerinde çalışılmaktadır ve bu konuyla ilgili literatürde çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Bu araştırmaların bazıları aşağıda bahsedilmektedir.

Girişimcilik niyet seviyesini etkileyen bazı faktörler olduğunu belirten Linan ve diğerleri (2005) alışmalarında bu faktörleri belirlemeye çalışmışlardır. Sevilya ve Pablo de Olavide niversitelerinin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde okuyan 354 son sınıf öğrencisine yapılan anketler aracılığıyla veriler elde edilmiştir. Araştırmada kişilik özelliklerinin ve ailevi farklılıkların girişimcilik niyeti üzerinde ne derece etkili olduğu incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar ücretli işlerde çalışmak gibi bir hedefi olmayan öğrencilerin ve girişimcilik konusunda olumlu bir algısı olan öğrencilerin diğerlerine kıyasla daha yüksek seviyede girişimcilik niyetine sahip olduğu sonucunu ortaya koymuştur.

2009'da Schwarz ve diğerleri yaptıkları çalışmalarda niversite ğrencilerinin girişimcilik niyetini etkileyen esas unsurları incelemişlerdir. Bunun için hem Ajzen'in planlanmış davranış modeli ve hem de Autio'nun niyet modeli işığında girişimcilik niyetini etkileyen çevresel ve kişisel etkenleri belirlenmeyi hedeflemişlerdir. Avusturya farklı üniversitelerde öğrenim gören 2124 ğrenci bu çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Yapılan analizler sonucunda girişimcilik ve para konusunda olumlu düşünceleri olan öğrencilerin diğer öğrencilere göre girişimcilik niyet düzeylerinin daha yüksek olduğu, rekabetçi kişilik özelliğine sahip öğrencilerin diğer öğrencilere göre girişimcilik niyet düzeylerinin anlamlı bir fark göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Girişimciliğin desteklendiği ve girişimcilikle ilgili herhangi bir engelle karşılaşılmayacağı algısına sahip öğrencilerin girişimcilik niyet düzeylerinin diğerlerine göre anlamlı bir fark taşımadığı, fakat niversitesinde girişimciliğin desteklendiği algısına sahip öğrencilerin girişimcilik niyet seviyelerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2010 yılında Dıaz-Garcıa ve Jimenez-Moreno tarafından yürütülen çalışmada cinsiyetin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Bu çalışmada planlanmış davranış modeli temel alınmıştır ve girişimcilik niyetinin aynı cinsiyetin farklı özelliklerine göre değişip değişmediği incelenmiştir. İspanya'daki Castilla La Mancha niversitesi'nde İktisat ve İşletme bölümlerinde öğrenim gören 967 ğrenci bu araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Elde edilen sonuçlara göre girişimcilik niyet seviyelerinin erkeklerde kadınlara nazaran daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. evre ve sosyal ölçütlerle ilgili olumlu düşüncesi olanların girişimcilik niyetlerinin de olumlu yönde etkilendiği, ailede ticaretle uğraşan bi-

rinin varlığının girişimcilik niyeti seviyesinde anlamlı bir fark oluşturmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

2014 yılında Çelik ve diğerleri tarafından yapılan çalışmada, üniversite öğrencilerinin kişisel, demografik ve çevresel özellikleri ile girişimcilik niyeti arasındaki ilişki incelenmiştir. 249 İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencisi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencinin yakın çevresinde girişimci bir kişinin varlığı ile öğrencinin girişimcilik niyeti arasında olumlu bir bağ olduğu, ebeveynin eğitim durumu ve kardeş sıralaması ile girişimcilik niyeti arasında herhangi bir bağ olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

2016 yılında Duckworth, Phil, Smith, Sardeshmukh ve Combs cinsiyet ve yaratıcılık özelliğinin girişimcilik niyeti üzerinde etkisi olup olmadığını araştırmışlardır. Midwestern Üniversitesi İşletme Fakültesi 169 son sınıf öğrencisi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Elde edilen sonuçlara göre cinsiyet ile girişimcilik niyeti seviyesi arasında anlamlı bir fark olmamaktadır, erkeklerin girişimcilik niyeti düzeyi kadınların girişimcilik niyeti düzeyinden daha fazla değildir. Yaratıcı kişilik özelliği ile girişimcilik niyeti arasında olumlu bir bağ olduğu ve cinsiyetin yaratıcı kişilik özelliği aracılığıyla girişimcilik niyeti üzerindeki dolaylı etkisinin kadınlarda daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.2. İşsizlik Kaygısı

2.2.1. Kaygı Kavramının Tanımı

Kaygı kelimesi Latince “anxietas” ve “angere” kelimelerinden türetilmiştir. Terimin karşılığı üzüntülü ve kaygılı olma şeklinde ifade edilmektedir (Beck, 2006).

Etimolojik olarak incelendiğinde kaygı kavramının kökü Latince “dar geçit” anlamına gelen “angustioe” ve Yunacada “endişe, korku” anlamına gelen “anxietas” kelimelerine

dayanmaktadır (Ehtiyar ve Üngören, 2008). “Anxiety” olarak İngilizce’de karşılık bulan terim Türkçede “anksiyete” olarak kullanılmaktadır. Herhangi bir başarısızlık, şanssızlık veya tehlike uyandıran bir durumla karşılaşıldığında bazı fiziksel ve bilişsel belirtiler şeklinde görülebilen huzursuz olma durumu belirtir (Colman, 2015). Diğer bir görüşe göre Hint-German dilindeki “angh” sözcüğünden türetilmiş olan anksiyete kelimesi ve “sıkışma” ve “darlık” anlamlarına gelmektedir (Yapıcı, 2006). Almanca’ da angustia’ dan türetilen “angst” , Fransızca’da ise “anxiete” ve “angoisse” kelimeleri kullanılmaktadır (Alkın ve Onur, 2007).

Psikoloji alanında kaygı kavramının ilk kez kullanılması 1950’li yıllarda meydana gelmiştir (Spielberger, 1966). “kaygı” Türkçe’de genellikle psikoloji dalında kullanılan bir kavramdır, psikiyatri dalında bu kavramın yerine “bunaltı” terimi kullanılmaktadır (Öztürk, 1997; aktaran Sahranç, 2007). “Üzüntü, endişe duyulan düşünce ve tasa” gibi kelimelerle yakın anlam taşımaktadır.

2.2.2. Kaygının Tanımı

İnsanoğlunun varoluşundan beri varlığı kabul edilen ve neredeyse herkesin yaşadığı insani bir özellik olan kaygının tanımı tam olarak yapılmamış ve farklı şekillerde tanımlanmıştır. Ruhsal sıkıntı veya bunaltı şeklinde belirtilen ara ara herkesin hissettiği korkuya benzer bir duygudur.

Kaygı kelimesini psikoloji alanında ilk kez kullanıp bir kavram şeklinde ifade edip tanımlayan ve nedenlerini araştırıp ortaya koyan kişi Sigmund Freud’tur (Lök, İnce: 2008). Freud kaygıyı “istenmeyen zamanlarda etkisini gösteren ve kendini hissettiren bir şey” şeklinde açıklamıştır. Freud’a göre kaygı; karşılaşılabilecek tehlikeler karşısında kişiyi uyarır, gereken uyumu sağlamasına ve yaşamını devam ettirmesine yardımcı olur. Freud’dan sonra da kaygı konusu ile ilgili pek çok çalışma yapılmış ve farklı şekillerde tanımlanmıştır.

Miller kaygıyı “korkuya benzeyen ve daha evvel ortaya çıkan bir tepkime” şeklinde ifade etmiştir (Fitzgerald, 1997).Gambrill (1977)’e göre kaygı değişik tepkimeler sonucu ortaya çıkar ve öğrenilen bir duygudur. Kadzin ve Wilson’a göre kaygı koşullar doğrultusunda kendiliğinden oluşur ve gizli bir duygudur (Dodd, 1987). Köknel (1997)’e göre kaygı “tasa, evham, korku, üzüntü ve telaş” gibi gerginlik uyandıran bir histir. Işık (1996) kaygıyı

herhangi bir tehlike uyandıran durumla karşılaşıldığında kişinin yaşadığı huzursuz ve endişeli olma durumu şeklinde açıklamaktadır. Spielberger kaygıyı endişe, öfke, gerginlik, korku ve fizyolojik değişikliklerin bir araya gelmesi sonucu ortaya çıkan bir tepki şeklinde açıklamıştır (Baştuğ, 2009). Kişilerin günlük hayatta farklı düzeylerde yaşadığı kaygı neredeyse herkeste olan ve çok sık karşılaşılan bir durumdur (Cüceloğlu, 2010).

Türk Dil Kurumu Sözlüğü'nde kaygı “üzüntü, endişe duyulan düşünce, tasa” şeklinde tanımlanmıştır. Amerikan Psikiyatri Birliği (2000)'ne göre kaygı, gelecekte kaynağı içsel veya dışsal olan herhangi bir tehlike ya da şanssızlık yaşama düşüncesiyle fiziksel ve psikolojik belirtiler barındıran bir gergin olma halidir (Zarate, 2012).

Kaygı genel anlamıyla kişinin yaşadığı çevresel ve psikolojik olaylar karşısında gösterdiği duygusal bir tepkidir. Dar anlamıyla ise kaygı kişinin bilinçli bir şekilde hissettiği terleme, çarpıntı, titreme, bulantı, karın ağrısı, baş ağrısı, nefes darlığı gibi fizyolojik değişikliklerle kendini gösteren bir durumdur (Kaya ve Varol, 2004).

Kaygı gelecekte karşılaşılabilecek tehlikeleri düşünüp kişide güvensizlik duygusu yaratarak gelecekle ilgili endişe duyma, korkma, karamsar ve umutsuz olma gibi duyguları anlatmaktadır (Erözkan, 2011). Yüksek düzeyde kaygı yaşayan bireyler daha sert, basit davranışlar sergileyen, telaşlı ve memnun etme odaklı hale gelmektedirler (Akgün, Gönen ve Aydın, 2007). Kişilerin düşünme, karar verme, öğrenme, muhakeme ve sorun çözme becerileri yaşadıkları yüksek kaygı yüzünden olumsuz etkilenmektedir (Öz, 2004).

Orta düzeyde hissedilen kaygının “uyarıcı, koruyucu ve motive edici” olmak üzere üç önemli özelliği vardır. Bireyin yaşayabileceği olumsuzluklara karşı kendisini hazırlanması “uyarıcı” özelliği, bazı önlemler alarak olası bir olumsuzluğun yaşanmaması ya da yaşansa bile daha rahat üstesinden gelinmesi “koruyucu” özelliği ve gelecekte herhangi bir başarısızlıkla karşılaşma ihtimalini göz önüne alarak daha çok çalışması “motive edici” özelliğini ifade etmektedir (Akgün ve diğerleri, 2007). Yani, olumsuz taraflarına rağmen orta düzeyde kaygı yaşamak organizma üzerinde pozitif etkiler yaratabilmektedir.

Genellikle kaygı yaşamda olan hayati bir güç özelliği taşımaktadır. Orta düzeyde hissedildiğinde kişinin uyum sağlamasını kolaylaştırır, aşırı düzeyde hissedildiğinde ise tedavi edilmesi gereken bir hal alır. Çünkü kaygı rahatsız edici boyutlara ulaşırsa kişinin yapıcı ve yaratıcı davranışlarını engeller, huzursuzluk yaratan bir duygu halini alır (Peker ve Mirasyedioğlu, 2003).

2.2.3. Kaygı Çeşitleri

Freud (1924)'a göre kaygı “gerçek”, nevrotik” ve “ahlaki” olmak üzere üç türden oluşmaktadır (Endler ve Kocovski, 2001). Spielberg (1966) ise kaygının iki türü olduğunu ifade etmiştir. Bunlar; geçici bir durumu belirten “durumluk kaygı” ve bir kişilik özelliği olup daima süren bir durumu belirten “sürekli kaygı” olarak belirtilmiştir (Bauer, 1980). Genel olarak araştırmalarda Spielberg'in sınıflandırması kabul görmektedir. Bu çalışmada, kullanılacak ölçeklerle uygunluğu bakımından durumluk ve sürekli kaygı ele alınmaktadır.

2.2.3.1. Durumluk (Normal) Kaygı

Kişinin içinde bulunduğu baskılı bir durum sonucu hissettiği subjektif korkudur. Belli bir zamanda kişide gerginlik ve huzursuzluk gibi duyguların ve otonom sinir sisteminin uyarılmasıyla ortaya çıkan terleme, kızarma, sararma ve titreme gibi değişikliklerin yaşandığı geçici ve de kısa süreli bir durumdur (Ayhan, 1983). Spielberg'e göre durumluk kaygı bir durumun tehdit edici olduğu düşünülerek süresi ve şiddeti algılanan tehditin boyutu ve kalıcılığı ile ilgili olan ve çok sık yaşanmayan durumlar karşısında gösterilen kısa süreli duygusal bir tepkidir (Yılmaz ve diğerleri, 2014).

Young'a göre durumluk kaygı, yaşanan durum karşısında süresi ve derecesi değişebilen, hoş ve kalıcı olmayan bir duygudur (Hagstrom, 2008). Yoğun stres yaşandığında durumluk kaygı düzeyinde artış, stres unsuru ortadan kalktığında ise düşüş gerçekleşir (Öner ve Ayhan, 1983). Yaşanan tehlike tehdit edici ve önemli olarak algılanırsa durumluk kaygının derecesi yüksektir, önemsiz veya tehdit edici bir özelliği olmadığı şeklinde algılanırsa düşüktür (Barnes, Harp ve Jung, 2002). Durumluk kaygı kinetik enerjiye benzemektedir. Yeterli miktarda uyarıcı ile karşılaşıldığında kinetik bir tepkime ortaya çıkmaktadır (Yücel, 2003). Kişinin çevresiyle arasındaki etkileşim sonucu da durumluk kaygı yaşanabilir. Mesela; sınav görevlisinin sınav sırasında kişiye davranışı durumluk kaygıya yol açabilir veya durumluk kaygı düzeyinde olumlu ya da olumsuz etkiler meydana getirebilir (Zeidner, 1998).

Tüm bu bilgiler doğrultusunda durumluk kaygı, kişinin günlük hayatta karşılaştığı, yaşadığı çevre koşulları ile bağlantısı olan, süresi ve derecesi algılanan tehdit unsuruna göre değişen, rahatsız edici ve kalıcı olmayan duygusal bir durumdur.

2.2.3.2. Sürekli (Patolojik, Nevrotik) Kaygı

Sürekli kaygı literatürde “nevrotik” veya “kronik” olarak ifade edilmektedir. Durumluk kaygıdan daha uzun sürer ve daha sabittir (Bauer, 1980). Çevresel tehlikelerden değil içten kaynaklanan, kişide öz değerlerinin tehlike altında olduğu hissi uyandıranı kişinin durumunu stresli olarak görmesine yol olan kaygı çeşidi “sürekli kaygı” olarak ifade edilmektedir.

Young (1994)’a göre sürekli kaygı bir kişilik özelliğidir ve kalıcı olmaya yatkındır (Jang, 2003). Spielberg’e göre sürekli kaygı kişinin kaygılı bir hayata eğilimli olmasıdır. Bu kişinin karşılaştığı durumları çoğunlukla stresli bir biçimde algılamaya veya yorumlamaya yatkın olması olarak da ifade edilebilir. Objektif kriterler bakımından aslında nötr olan durumları kişinin tehlikeli ve tehdit edici algılaması sonucu ortaya çıkan mutsuzluk ve hoşnutsuzluk sürekli kaygıdır. Sürekli kaygı seviyesi yüksek olan kişiler daha kırılgan ve karamsardırlar. Ayrıca, durumluk kaygıyı da daha çok ve yoğun olarak yaşarlar (Öner ve Le compte, 1983). Sürekli kaygı yaşayan kişiler günlük hayatlarında zorlanırlar ve kendilerini huzursuz ve mutsuz hissederler (Niggemeyer-Hall, 2001). Sürekli kaygı yaşayan kişilerin davranışlarında aksama, algı ve dikkat bozuklukları, başarı seviyesinde düşüş, kişisel ilişkilerde azalma ve içine kapanma gibi belirtilerle karşılaşılabılır (Cüceloğlu, 440).

Bu bilgiler doğrultusunda, durumluk ve sürekli kaygı arasında bazı farklar olduğu görülmektedir. Durumluk kaygı, değişken ve geçici bir duygu durumudur ve otomatik olarak ortaya çıkar. Sürekli kaygı ise normal olduğu düşünülen koşullarda da gözlenebilen, belirsiz, kalıcı ve çok değişiklik göstermeyen bir duygu durumudur. Kaygı oluşturan durum değiştikçe durumluk kaygıda da değişiklikler olur veya sonlanabilir. Ama sürekli kaygıda kaygı oluşturan durumda değişimler olsa da sürekli kaygı ya çok az değişir ya da hiç değişmez, kalıcı bir duygu durumu olarak varlığını sürdürür (Endler ve Kocovski, 2001).

2.2.4. Kaygının Sebepleri

2.2.4.1. Kalıtsal

Noradrenerjik sistem olarak adlandırılan ve beyindeki sinir telleri arasındaki aktarımı sağlayan sistemin aşırı etkinliği kaygıya yol açmaktadır. Bazı araştırmalara göre kaygı ile ilgili beyin bazı bölgelerinde sinirsel ileti hasar görmüş olabilir. Buna göre, hem kalıtsal hem de biyolojik öğeleri olan kaygı çevresel kaynaklı olumsuzluklar sonucu görülebilmektedir (Burkovik, 2010).

Bazı kişilerde kaygı altta yatan bir sağlık sorunundan kaynaklanıyor olabilmektedir. Migren, astım, tiroit bezi hastalıkları, anemi, mide rahatsızlıkları, egzama, sedef hastalığı, tansiyon problemleri, huzursuz bağırsak sendromu gibi bazı hastalıklar kalıtsal olabilir, yanlış beslenme sonucu ortaya çıkabilir veya stres kaynaklı olabilmektedir. Yaşanan bu hastalıklar stresi arttırdığından kaygı seviyesinin de artmasına yol açmaktadır (Burkovik, 2010).

2.2.4.2. Savunma Mekanizmaları

Kişinin istekleri ve toplumsal istekler arasında çatışma yaşanması kişide kaygıya yol açmaktadır. Bu kaygı ile başa çıkmak için kişi savunma mekanizmalarını otomatik olarak kullanmaya başlamaktadır. Savunma mekanizmaları kişiyi kaygıdan kurtaran, geliştiren, gerçek hayatla bağlantısını ve uyumunu sağlayan ruhsal fonksiyonlar olarak tanımlanmaktadır. Günlük hayatta en çok kullanılan savunma mekanizması bastırmadır. İlk kez Freud tarafından ortaya atılmıştır ve zamanla diğer savunma mekanizmalarının temelini oluşturmuştur. Kişide kaygıya yol açabilecek durumlar bilinçaltına itilip bastırılır. Böylelikle olumsuz bir düşünce sonucu kaygı duyma ihtimali önlenmektedir. Savunma mekanizmaları sürekli kullanıldığında kaygı derecemizi arttırmakta ve çevreye uyum sağlamamızı zorlaştırmaktadır.

2.2.4.3. Kişilerin Olaylara Yükleedikleri Anlamlar

Bir olay ilgili yapılan yorumlar, yargılar ve yüklenen anlamlar kişinin duygularını oluşturmaktadır. Birey yaşadığı bir olaya kişiliğini tehdit edici anlamlar yüklerse kaygı yaşamaktadır. Kişinin uyarıcı genelmesi yapması yani koşullanmanın benzer özellikteki uyarıcılara yayılması kaygıya yol açmaktadır. Genellikle dürtü çatışmalarının bir ürünü olan kaygıya takıntılı düşünceler, farklı bir kişi, olay ya da nesne ile karşı karşıya gelme, korku veren bir durum yaşama, kişinin yaşadığı iç ve dış çatışmalar sebep olabilmektedir (Köknel, 1985).

Bir ortamın nasıl algılandığı her kültürde farklı olsa da tüm toplumlarda geçerli olan birtakım genellemelerin varlığı bilinmektedir. Bunlar kaygıya yol açan bazı ortak noktaları ifade etmektedir. Bu noktalar, “desteğin çekilmesi, olumsuz sonuçların yaşanacağı durumlar, fikir ve davranış arasında iç çelişki yaşamak ve ileride ne olacağının belirsizliği” şeklinde ifade edilmektedir (Cüceloğlu, 1993).

2.2.4.4. Teknoloji ve Öğrenme

İçinde bulunduğumuz dünya teknolojik bir dünyadır. Bu dünyayı neredeyse hayatımızın her bölümünde var olan nesnelere çokluğu oluşturmaktadır (Salecl, 2014). Yaşadığımız bu teknoloji toplumu bir çeşit kaygı toplumdur ve bu kaygının temeli teknolojinin oluşturduğu çokluktur.

Teknolojinin getirdiği nesnelere niçin kişide kaygı kaynağı olmaktadır? Bu nesnelere önceleri hayatımızı kolaylaştırıcı bir role sahipti ve kaygı unsuru oluşturmamaktaydı. Fakat teknoloji artık hayatlarımıza hakim olmaya başlamıştır (Baudrillard, 2012). İnsan beyni daima öğrenmektedir. Öğrendiğimiz her şey yaşamımızı biçimlendirmektedir. Kişinin umutsuzluğu, acıyı, tükenmişliği, yok etmeyi öğrenmesi kaygıyı meydana getirir. Kişi hem duyduğu hem de yaşadığı olaylar sonucu kaygıyı öğrenir. Hem kaygı hem de öğrenme yaşam boyu süren hareketler dizinidir (Burkovic, 2010).

2.2.5. Kaygı Belirtileri

Kaygının hem psikolojik hem de fiziksel bazı belirtileri bulunmaktadır. Bunlardan bazıları dağınık olma, duygusal şoklar yaşama ve şartlanmadır (Sharma, 2004). Kaygı halindeki kişide bedensel, bilişsel ve davranışsal belirtiler görülebilmektedir. Kasların aşırı gergin

olması, otonom sistemin fazla aktif olması sonucu görülen baş dönmesi, terleme, nefes almada zorluk, ishal ve çarpıntı gibi durumlar bedensel belirtileri kapsamaktadır (Köroğlu ve Güleç, 2007). Kişinin normal davranışlarında değişme olması, mantıksız davranışlarda bulunması bilişsel belirtileri göstermektedir. Kişiler kaygı yaşamamak için tehdit edici olarak algıladıkları şeylerden uzak dururlar. Bu durumlardan korunmak için güvenli, etkili ve problem çözücü olmayan bazı davranışlar sergilemeleri de kaygının davranışsal belirtilerini oluşturmaktadır (Köroğlu ve Güleç, 2007).

Beck ve Emery (2005)'e göre kaygı psikolojik, fiziksel, davranışsal ve bilişsel olmak üzere dört farklı kategoride belirtiler içermektedir (Öztürk, 2015).

Tablo 1

Kaygının Belirtileri

Psikolojik Belirtileri	<ul style="list-style-type: none"> • Aşırı sinirli • Endişeli • Gergin • Dehşete düşmüş • Tahammülsüz • Ürkmüş • Şaşkın • Diken üstünde
Fiziksel Belirtileri	<ul style="list-style-type: none"> • İştahsızlık • Karın ağrısı • Nefes darlığı • Bazı bölgelerde terleme (avuç içi) • Çarpıntı • Tepkilerde artış • Kasılma • Göz seğirmesi • Bulantı
Davranışsal Belirtileri	<ul style="list-style-type: none"> • Konuşma bozukluğu • Sakınma • Duruş bozukluğu • Sık nefes alıp verme • Koordinasyon bozukluğu • Hareketsizlik
Bilişsel Belirtileri	<ul style="list-style-type: none"> • Kafa karışıklığı • Yargılama güçlüğü • Dikkat dağınıklığı • Objektiflikte azalma • Hatırlama güçlüğü • Kontrolü kaybetme korkusu • Zihin bulanıklığı • Başaramama korkusu • Düşünceyi kontrolde zorluk • Ölüm korkusu

Kaynak: Beck ve Emery, Anksiyete Bozuklukları ve Fobiler (2005), (Çev: Veysel Öztürk), Litera Yayıncılık, İstanbul (2015: 68-72)

2.2.6. İşsizlik Kavramı

Bir toplumdaki öncelikli sorun olarak görülen işsizlik sadece ülkemizde değil tüm dünyada aynı niteliktedir. Koşullar değiştikçe işsizlik kavramının ne olduğu ile ilgili farklı tanımlamalar kullanılmıştır.

19. yüzyılda egemen olan görüş bireyin kendi eksiklikleri, yanlışları veya geçimsizliği dolayısıyla bir işe sahip olmadığı idi (Zaim, 1992). İşsizlik 20. yüzyılda toplumsal bir niteliğe bürünmüştür. DİE'nin yaptığı tanım "belli bir dönemde bir işte çalışmayan, iş arama yollarından en az birini kullanarak son altı ay içinde iş arayan, 15 gün içerisinde iş başlayacak konumda olan 15 yaş ve yukarı yaştaki kişiler" şeklindedir (Önocağ, 2008).

Young (1985) işsizliği, belli bir dönemde çalışmayan, iş arayan fakat bulamayan birinin içinde bulunduğu vaziyet şeklinde tanımlamıştır. Diğer bir tanımda işsizlik geçerli olan ücret düzeyinde çalışmayı kabul eden, iş arayıp bulamayan bir kişinin yaşadığı durum olarak ifade edilmiştir (Aytaç ve Keser, 2002). Başka bir tanıma göre ise işsiz çalışma arzusu ve kabiliyeti olmasına ve mevcut çalışma ve ücret şartlarında emek harcamasına rağmen birtakım sosyal ve ekonomik sebepler yüzünden iş olanaklarına sahip olamayan kişidir (Andağ, 2010).

İşsizlik emek ögesinin üretimde fiilen yer almamasıdır ve en yaygın tanıma göre, çalışmak isteyen, çalışma gücüne sahip olan ve cari ücret karşılığı çalışmayı kabul eden fakat iş bulamayan iş gücünün durumudur (Yıldırım ve Karaman, 2001).

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün işsizlik tanımı aşağıdaki gibi belirtilmiştir:

Belli bir yaşta ve belli bir zaman diliminde:

- a) "iş olmayan", örneğin ne ücretli bir işte ne de kendi işinde çalışan;
- b) "o sırada iş için uygun", örneğin belirli bir zamanda ücretli iş ya da kendi işi bakımından uygun durumda;
- c) "iş arayan", örneğin belirli bir zaman diliminde iş bulma konusunda birtakım girişimler sarf etmiş bütün kişileri içermektedir (UÇÖ, 1982).

TÜİK'in işsiz tanımı şu şekildedir; “referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiçbir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son 4 hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve iki hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan 15 vedaha yukarı yaştaki bireylerdir” (TÜİK, 2017).

İşsizlik durumsal boyutu (herhangi bir işe sahip olmama), güdülenme boyut (iş arama) ve tıbbi ve yasal boyutu (bir iş için uygunluk) olan karmaşık ve çok yönlü bir durumdur (Paul ve Moser, 2006).

2.2.7. İşsizlik Türleri

İşsizlik hem ekonomik hem sosyal bazı olumsuz durumlara yol açmaktadır. İşsizliğe yol açan faktörleri bilmek işsizlikle mücadelede önemlidir. İşsizlik nedenleri bakımından üç kategoriye ayrılmıştır; açık işsizlik, gizli işsizlik ve sürekli durgunluk (Zaim, 1975).

2.2.7.1. Açık işsizlik

Çalışma isteği ve gücü olan, cari ücret karşılığında iş arayan fakat bulamayan kişilerden oluşsan işsiz grubu ifade etmektedir (Zaim, 1997). Başka bir ifadeyle, bir kişinin geçinmek ya da para kazanmak için yapacağı herhangi bir işe sahip olmamasıdır (Bozdağlıoğlu, 2008). Açık işsizlik “*geçici, yapısal, konjonktürel (dönemsel) ve mevsimlik işsizlik*” olmak üzere dört kategoriye ayrılmaktadır (Gündoğan ve Biçerli, 2003).

2.2.7.2. Geçici (Arızı/ Friksiyonel) İşsizlik

İş ve yer değiştirmeler gibi nedenlere dayanan iş sunumu ve iş talebinin aynı anda karşılaşmaması sonucu ortaya çıkan, tamamen ortadan kaldırılma olasılığı olmayan işsizlik tü-

rüdür (Talas, 1997). Geçici işsizlik, çalışanın isteyerek işinden ayrılması, istediği yeni bir işe girene kadar geçen süre zarfında işsiz kalması olarak ifade edilebilir. Bu işsizlik türünde, çalışanlar daha iyi çalışma şartlarına sahip olmak için işlerini bırakmakta ve geçici bir süre işsiz kalmaktadırlar. İş arayan kişiler ile boş işler arasındaki bilgi aktarımı geliştikçe geçici işsizlik oranı azalır (Ünsal, 2011).

2.2.7.3. Yapısal (Bünyevi/ Strüktürel) İşsizlik

Toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik yapısındaki değişiklikler sonucu meydana gelen işsizlik “yapısal işsizlik” olarak adlandırılmaktadır (Özdemir, Ersöz ve Sarıoğlu, 2006). Yapısal işsizlik uzun sürelidir. Teknolojideki gelişmeler, eğitim sisteminin uygunsuzluğu, devlet politikalarının yetersizliği, mesleki ve coğrafi denge yoksunluğu yapısal işsizliğe yol açmaktadır (Gündoğan ve Biçerli, 2009).

2.2.7.4. Konjonktürel (Dönemsel) İşsizlik

Talep yetersizliği sonucu ortaya çıkan işsizlik türüdür. Ekonomik etkinlikler zaman zaman dalgalanmalar yaşar ve bu dalgalanmaların ardından yaşanan duraklama ve bunalım dönemlerinde kendini gösteren işsizlik çeşiti konjonktürel işsizlik şeklinde ifade edilmektedir (Gündoğan ve Biçerli, 2003).

Mevcut iş sayısının iş arayanların sayısından az olması durumunda piyasada tüketicinin talebi de azalmaktadır. Böyle olunca mal ve hizmet üretiminde azalmaya giden firmaların işgücüne duydukları ihtiyaç da azalmakta ve sonuç olarak konjonktürel işsizlik ortaya çıkmaktadır (Borjas, 2015).

2.2.7.5. Mevsimlik İşsizlik

Hava şartları ve mevsim değişiklikleri sebebiyle birtakım mal ve hizmetlerin üretimindeki azalma ya da birtakım mal ve hizmetlere olan talepteki azalma sonucu ortaya çıkan işsizlik

“mevsimlik işsizlik” olarak tanımlanmaktadır. Başka bir ifadeyle, emek talebinde görülen dalgalanmalar sonucu ortaya çıkan bir işsizlik türüdür (Tokol ve Alper, 2015).

Tarım, inşaat ve turizm gibi dallarda mevsime bağlı işsizlik görülmektedir. Çalışma imkanlarının arttığı mevsimlerde istihdam seviyesi de artar, azaldığında istihdam seviyesi de azalır.

2.2.7.6. Gizli İşsizlik

Görünürde çalışan ama bazı sebeplerle normalden az çalışan başka bir ifadeyle verimsiz çalışan bireylerin işsizliği “gizli işsizlik” şeklinde tanımlanmaktadır (Zaim, 1997). Gizli işsizlikte kişi zaten bir işte çalışmaktadır, yani kişi teknik açıdan bakılırsa işsiz olarak görülmemektedir. Ama bireyin toplam üretime katkısına bakıldığında ya çok azdır ya da hiç yoktur. Bu sebeple çalışır denilen birey çalıştığı o işten ayrılrsa bile üretim miktarında hiçbir değişme olmaz (Özdemir, Ersöz ve Sarıoğlu, 2006).

Gelişmiş ve az gelişmiş ülkelerde gizli işsizliğin nedenleri farklıdır. Gelişmiş ülkelerdeki nedeni talep yetersizliğidir ve geçicidir. Az gelişmiş ülkelerdeki nedeni ise sermayenin yetersiz olmasıdır; işsizlik kalıcı ve yapısaldir (Özgüven, 1997).

2.2.7.7. Sürekli Durgunluk

Ekonomik yapının yol açtığı, uzun süreli ve yaygın olan işsizlik durumu “sürekli durgunluk” olarak tanımlanmaktadır (Kocaoğlu, 1997). Belli bir büyümenin ardından bazı ekonomilerin bir süreliğine ekonomik durgunlukla karşı karşıya kalmaları üretim hacimlerinde daralma ve sonuç olarak kronik işsizlik yaşamaları sürekli durgunluğu ifade etmektedir (Korkmaz ve Mahiroğulları, 2007).

2.2.8. Genç İşsizlik

Genç işsizlik kavramını açıklamadan evvel genç olgusunun ne ifade ettiğinden g ve kimlerin genç kapsamında olduğundan bahsetmek gerekmektedir. Kültürel, kurumsal ve siyasi birtakım unsurlar dolayısıyla gençliğin tanımı ülkeler arasında değişebilmektedir. Örneğin Avustralya’da 12-25 yaş, Uganda’da 13-35 yaş, Malezya’da 15-40 yaş, Nijerya’da 6-30 yaş arasındaki bireyler genç olarak belirtilmektedir (White ve Kenyon, 2001). Birleşmiş Milletler ve Uluslar arası Çalışma Örgütü (ILO)’ nün yaptığı tanımda 15-24 yaş aralığındaki grup “gençlik” olarak ifade edilmektedir (ILO, 2006). 15-24 yaş aralığındaki işsiz grup da genç işsiz şeklinde belirtilmektedir. Ülkemizde de bu yaş aralığı uygun bulunmaktadır. Neredeyse dünyanın her yerinde genç işsizlik oranları genel işsizlik oranlarından fazladır. Genç işsizliği oranı toplam işsizlik ve yetişkin işsizliği oranlarıyla karşılaştırıldığında çıkan sonuç bu sorunun ne kadar ciddi boyutlarda olduğunu göstermektedir.

Gençler işsizlik oranlarında önemli bir paya sahiptirler. Genç işsizlik oranlarının neden yüksek olduğu sorusu konusunda iki değişik görüş sunulmaktadır. Birinci görüş, ekonomik açıdan ilerleme hızının yavaş olması, ekonomideki dönemsel dalgalanmalar ve asgari ücretler gibi sebeplerin genç işsizlere olan talebi düşürdüğünü vurgulamaktadır. İkinci görüş ise genç işsizliği oranlarının fazlalığının esas nedenini genç işgücündeki eksikliklere bağlamaktadır (Freeman, 1980).

Genç işsizliği birtakım etkenlere bağlıdır. Bunlar; eğitim sistemi, işgücü piyasasında yer alan kurumların yaptığı düzenlemeler (işsizlik ödemeleri, asgari ücret gibi), aile destekli gelir ve genel nüfus içinde yer alan genç nüfus oranı şeklinde belirtilmektedir (Jimeno ve Rodriguez- Palenzuela, 2002). Genç işsizliğin temel nedenleri ekonomik koşullar ve genç işgücünün sahip olduğu özellikler olarak belirtilmektedir. Hem genel işsizlik hem de genç işsizliği ekonomideki toplam talepten etkilenmektedir. Fakat toplam talepteki herhangi bir azalış genel işsizliğe nazaran genç işsizlik üzerindeki daha fazla etkiye sahiptir (Gündoğan, 1999).

Genç işsizliği iki önemli öğeye sahiptir. Bunlardan ilki, genç işsizlik düzeyinin yetişkin işsizlik düzeyinden çoğunluklu olarak daha yüksek çıkmasıdır. İkincisi ise genç işsizliğin yetişkin işsizlik seviyesindeki değişim ile yakın oranlar göstermesidir. Genç işsizliği durgunluk dönemlerinde biraz daha fazla artış göstermekte, ekonomik canlanma dönemine girildiğinde ise bir toparlanma süreci yaşamaktadır (Basmacı, 2011).

Genç işsizliği hem toplumsal hem de mali ve psikolojik birtakım sorunlara yol açmaktadır. İşsizlik sosyal dışlanma, toplumun sahip olduğu kültürel değerlerden ve yaşam şekline

uzaklaşma gibi durumlar doğurmaktadır. İstihdam edilemeyen sınıfta yer alan genç işsizler ekonomik ve sosyal aktivitelerin dışında kalmaktadırlar. Sosyalleşme süreçleri bozulmaktadır. İşsiz genç hem gelir kaynağından yoksun kalır hem de iş hayatının ve iş tecrübesinin kazandıracağı sosyalleşme sürecine dahil olamaz (Forondo, 1991).

Genç işsizliğin yaşandığı hemen her ülkede benzer sonuçlar yaşanmaktadır. Genç işsizliği ekonomik ve sosyal kayıplara yol açmaktadır. Ayrıca, uzun bir süre iş bulamayıp işsiz kalan gençler ruhsal sağlıklarında sorunlar yaşamakta, yaşadıkları topluma karşı kin ve nefret gibi duygular geliştirmekte ve suça yönelme gibi eğilimler sergilemektedir (Mehmet ve Kılıç, 2009). Genç işsizliği hem gençlerin hem de ülkelerin geleceği açısından çözülmesi gereken en öncelikli sorundur.

2.2.9. Türkiye’de İşsizlik ve Genç İşsizlik

Günümüzde dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi ülkemizde önemli sorunlardan biridir. İşsizlik Cumhuriyetin ilk dönemleri ve 1960’ların ilk yarısına kadar %2-4 seviyelerinde seyretmiş, 1960’ların ilk yarısından sonra artış başlamış, 1978 yılında %10,1’e çıkmıştır. Özellikle 1980’li yıllardan sonra daha önemli bir sorun olmuştur. Bu dönemden sonra ekonomik krizlerin yaşanması işsizlik oranında bir artışa yol açmıştır. İşsizlik oranı 2000 yılında %6.5 iken 2001’deki krizin ardından %10.3 seviyesine çıkmıştır. 2008 yılındaki krizden sonra ise bu oran %14.9 olarak belirtilmiştir (TUİK, 2009).

Türkiye’de işsizlik sorunu sanayide istenilen seviyelere ulaşılamaması, tarım toplumu özelliğinin etkisinin devam etmesi, artan genç nüfusun istihdamının sağlanamaması gibi sebepler dolayısıyla yapısal bir özelliğe sahiptir.

Türkiye’de işsizlik ile ilgili en kapsamlı bilgi TUİK Hanehalkı İşgücü Araştırmaları sayesinde elde edilmektedir. Hane halkı işgücü anketleri 1988 yılından itibaren 2000 yılına kadar yılda iki defa 2000 yılından sonra yılda dört defa yapılmıştır ve daha güvenilir olduğu düşünülmektedir (Biçerli, 2014). Aşağıdaki tabloda genç işsizlik oranları gösterilmektedir.

Tablo 2

Mevsim etkisinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri, Eylül 2017, Eylül 2018

Genç işsizlik (15-24 yaş)	Toplam		Erkek		Kadın	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
İşsizlik oranı	20.0	21.6	16.4	18.6	26.7	27.2
Ne Eğitimde Ne İstihdamda Olanların oranı	26.1	27.4	16.2	18.2	36.3	36.9

Kaynak: TÜİK verileri kullanılmıştır.

Türkiye’de uzun vadeli işsizlik gitgide artmaktadır. Başka bir ifadeyle, işsizliğin süresi uzamaktadır. İşsizliğin son yıllarda öne çıkan temel özellikleri şu şekilde özetlenmektedir (Özdemir, Ersöz ve Sarıoğlu, 2006, Gündoğan ve Biçerli, 2003):

- Türkiye’de işsizlik hem yüksek hem de sürekli işsizlik özelliğine sahiptir.
- Kentsel alandaki işsizlik kırsal alandakinden daha fazladır.
- Kadın işgücü kentsel işsizlikten etkilenmekte, erkek işgücü kırsal alandaki işsizlikten biraz daha fazla etkilenmektedir.
- İşsizliğin en fazla etkisini gösterdiği yaş grubu 15- 24 yaş arasındaki genç gruptur.
- İşsizlerin çoğunluğunu eğitim durumu lise altı olan grup oluşturmasına rağmen son yıllarda eğitilmiş kesimin işsizliği de artmaktadır.
- Uzun süre işsiz kalma durumu artmaktadır.
- İşsizlerin büyük bir bölümünü ilk defa bir iş arayanlar oluşturmaktadır.

Genellikle Türkiye’de işsizliğin sebepleri ise şu şekilde belirtilmektedir:

- Nüfus artış hızının yüksek olması
- Kentleşme hızının artması
- Tarım dışı alanlara yönelmenin artması
- Sermaye ağırlıklı üretime geçişin artması
- Yatırımların yetersiz olması
- Eğitim kalitesinde düşüş
- İstihdam vergilerinin yüksek olması
- Girişimciliğin yeterli olmaması

- Verimliliğin azalması
- Uygulanan politikalar
- İşgücü isteyenlerin isteğine uymayan iş gücü eğitimi

Türkiye’de işsizliğe her yaş grubunda rastlanılmaktadır ama bu sorundan en çok etkilenen kesimi gençler oluşturmaktadır. Gençler için bağımsız bire birey olabilmemin tek yolu bir iş sahibi olmaktır (Çelik, 2006). İşsiz olan genç, bağımlı bir hayata sahiptir. Bu sebeple işsizlik gencin bağımsızlığını sınırlandırmakta ve geleceğe dönük planlarına engel olmaktadır. İşsiz gençler hem ümitsiz hem kaygılı olmaktadır, psikomatik ve depresif semptomlar geliştirmektedir ve öz saygıları zayıflayabilmektedir. Toplum tarafından “boşta gezen” olarak nitelendirilen bu bireylerin yaşam kalitesi düşmekte, psikolojik, sosyal ve fiziksel sağlıkları bozulmaktadır.

Bireyin bir işte çalışması kendine olan güven ve saygı duygularını geliştirmektedir. Ayrıca aidiyet duygusunu da güçlendirmektedir (Ataman, 2000). İşsiz olan birey ise bu duyguların tam tersini yaşamaktadır.

15-24 yaş grubundaki genç nüfusun fazla olduğu ülkeler arasında Türkiye de yer almaktadır. Bu açıdan ülkemiz dünyada çok fazla ülkede görülmeyen bir özelliğe sahiptir. Bu özellik, Türkiye’nin *demografik fırsat penceresinde* olmasıdır. Yani, ülkemiz genç nüfus bakımından önemli bir potansiyele sahiptir. 2040 yılında bu fırsat penceresinin kapanacağı için bu zamana kadar gençlerin iyi eğitilip üretime katılması gerekmektedir. Böylelikle Türkiye’nin ekonomik açıdan önemli ölçüde büyüyebileceği ve işsizlik sorununun çözülebileceği ifade edilmektedir (UNDP, 2008).

Genel nüfus oranına bakıldığında genç nüfusun sahip olduğu işsizlik oranının göz ardı edilemeyecek kadar önemli olduğu görülmektedir. 15-24 yaş grubundaki genç nüfus ülkemizin hem iş gücünü hem de işsizlerin büyük bölümünü oluşturmaktadır. Yıllara göre genç işsizlik oranları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 3

15-24 yaş grubu yıllara göre genç işsizlik oranları

YILLAR	15-24 Yaş İşsizlik Oranı %
2014	17.9

2015	18.5
2016	19.6
2017	20.8
2018	
Ocak	19.1
Şubat	19.0
Mart	18.9
Nisan	18.9
Mayıs	19.1
Haziraz	19.5
Temmuz	19.6
Ağustos	20.0
Eylül	20.4

Kaynak: TÜİK verileri kullanılarak düzenlenmiştir.

İstatistikler 15-24 yaş grubundaki her dört gençten en az bir tanesinin işsiz olduğunu göstermektedir. Bir toplumun en hareketli ve dinamik grubu olan 15-24 yaş arasındaki gençlerin işsiz olması ve böylesi bir gücün üretimin dışında kalması işsizlik sorununun, üretimde yaşanabilecek kayıpların ve de maliyetin artması gibi durumların yaşanmasına yol açmaktadır (Eren, 2006).

Türkiye’deki genç işsizlik sorunu genelde küreselleşmenin ve teknoloji çağının yarattığı değişiklikler sonucu ortaya çıkan problemlerden, özelde ise Türkiye’deki iş gücü piyasasının yarattığı problemlerden kaynaklanmaktadır (Ata, 2007).

Türkiye’de genç işsizlerin büyük çoğunluğunu ilk kez iş arayanlar oluşturmaktadır. İşverenler deneyime ve kıdeme önem verdiklerinden iş hayatına yeni giren ve henüz bu niteliklere sahip olmayan gençlerin iş bulma süreleri uzamaktadır (Mehmet ve Kılıç, 2009).

Türkiye’de eğitilmiş genç işsizler genç işsizliğin büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Üniversite eğitimini tamamlayan işgücü artmasına rağmen üniversite mezunu genç işsizlerin sayısı da artmaktadır. Yani, eğitilmiş işgücünün fazla olması yüksek öğrenimini bitiren genç işgücü istihdamında bazı sorunlar olduğunun göstergesidir. Bu durum Türkiye’de eğitim ile istihdam arasındaki bağın tam olarak kurulamadığını göstermektedir. Tüm bu sonuçlar gençlerin işsizlikle karşı karşıya kalma risklerinin yüksek olduğunu ve işsizlikten oldukça fazla etkilendiğini göstermektedir.

2.2.10. Dünyada İşsizlik ve Genç İşsizlik

İşsizlik sadece belli ülkelerin yaşadığı bir sorun değil tüm dünyanın karşı karşıya kaldığı temel bir sorun haline gelmiştir. 1995 yılında dünyadaki hem işsiz hem de gizli işsiz sayısı 800 milyon civarlarında belirtilirken 21.yüzyılın başında bu rakam 1 milyarı geçmiştir.

Sadece bizim ülkemizde değil neredeyse tüm dünya ülkelerinde genç işsizliği oldukça önemli bir sorundur. 15-24 yaş aralığındaki gençlerin sayısı 1 milyar dolaylarındadır. % 89'unun gelişmekte olan ülkelerde yaşadığı ve hemen hemen 657 milyon gencin işgücüne dahil olduğu ve 85 milyon gencin de işsiz olduğu belirtilmektedir (Yentürk ve Başlevent, 2007).

Uluslararası Çalışma Örgütü (UÇÖ) tarafından 2016 yılında yayınlanan ve dünyadaki istihdamın durumunun yer aldığı rapora göre, gençler arasındaki küresel işgücüne dahil olma oranları uzun süreli bir azalış göstermektedir. 2000 yılında % 53, 6 oranında olan katılım 2016'da % 45,8'e gerilemiştir. (ILO, 2016)

2.2.11. İşsizlik Kaygısı

“Tehlike veya tehlikesizlik korkusu ya da beklentisi sonucu oluşan bunalıtı veya tedirginlik; akıl dışı korku kaygı” olarak ifade edilmektedir (Budak, 2005). Kaygı ileride yaşanacak zamanlarda karşılaşılma olasılığı olan bazı olumsuz olayların ardından gelişen ve bireyin risk algısını etkileyen ve bu riske karşı bireyin negatif hisler duyması ile sonuçlanan duygu durumudur (Sjöberg, 1998).

Birey tehlike içeren bir durum ile karşılaşacağını hissettiğinde yaşadığı duygu aslında kaygıdır. Bir iş sahibi olamama ihtimaline karşı genç birey ümitsiz ve biçare olduğunu düşünecek; belki de içinde bulunduğu bu hali onu bunalıma kadar götürecektir. Böyle hisler yaşayan genç bireyler gelecek konusu açıldığında rahatsız olmakta ve umutsuzluğa düşmektedirler (Önocak, 2008). İşsizlik kaygısı, bir işte çalışıyor olan, iş aramakta olan, eğitim hayatını yeni bitirmiş ve iş hayatına katılacak bireylerin kendilerinden kaynaklanan veya ellerinde olmayan şartlar yüzünden ilerleyen zamanlarda çalışacakları bir iş bulamayacakları veya buldukları işi kaybedecekleri gibi ihtimalleri düşünüp olumsuz duygular hissetmeleri olarak ifade edilmektedir.

2.2.12. İşsizlik Kaygısının Sebepleri

İşgücü piyasalarının belirli olmayan durumu ve işsizlik oranlarındaki artış bireylerin iş hayatları konusunda olumlu fikirler geliştirememelerine ve işsizlik kaygısı hissetmeleri ile sonuçlanmaktadır.

Karşılaşılan ekonomik krizlerin ardından meslektaşlarının, yakın çevresindeki arkadaşlarının işlerini kaybettiğine tanık olan çalışanlar, kendilerinin bir gün işsiz kalabileceğinden endişe ederek kaygı duymaya başlarlar. Böylesi duygular yaşayan kişilerin verimlilikleri ve sağlıkları etkilenmektedir.

Türkiye’de, eğitilmiş işgücündeki iş olanaklarının fazla olmaması ve işsizlik oranlarının yüksekliği üniversite eğitime devam eden öğrencilerin mezuniyetlerinin ardından bir iş sahibi olamayacakları düşüncesine kapılmalarına ve dolayısıyla işsizlik kaygısı duymalarına sebep olmaktadır.

Komşu ülkelerde yaşanan savaşlar yüzünden Türkiye’ye yerleşen göçmen vatandaşlar işverenler tarafından ucuz iş gücü kaynağı olarak görülmektedir. Dolayısıyla Türkiye’deki işsizlerin iş bulamama kaygıları daha da artmaktadır.

2.2.13. Üniversite Öğrencilerindeki İşsizlik Kaygısı ve Sebepleri

Bireyler gençlik dönemlerinde hem toplumsal hem de psikolojik açıdan oldukça duyarlılardır. Bu sebeple, böylese bir dönemde işsizlik sorunu ile karşı karşıya kalmak ve bu mücadeleyi vermek bir hayli zordur (Savcı, 2007).

Türkiye’de üniversiteyi kazanıp eğitim hayatlarına devam eden öğrencilerin yaşadıkları kaygı üniversite sınavından önce başlamakta ve sonrasında da sürmektedir. Bu kaygıya öğrenim hayatları boyunca pek çok unsur yol açmaktadır. Üniversite öğreniminin görüldüğü şehir, sosyo-ekonomik seviye, üniversite hayatında yaşanan ilişkiler, kalacak yer sorunu gibi birtakım faktörler öğrencilerin yaşadıkları kaygıda etkilidir (Dursun ve Aytaç, 2009). Üniversite hayatlarının sonlarına yaklaştıkça ise yaşanan kaygının sebebi değişmektedir. Gelecek endişesi ve işsizlik kaygısı ortaya çıkmaktadır. Yükseköğrenimlerinin ardından bir meslek sahibi olacağını düşünen gençlerde, iş bulamama, bulacakları işten çıkarılma korkusu ya da bu tür deneyimleri duyma işsizlik kaygısına sebep olmaktadır. İşsizlik oranları-

nın gençlerde yüksek olması, daha da önemlisi üniversite mezunlarındaki işsizliğin fazlalığı kaygılarını daha da arttırabilmektedir.

Üniversitede geçirilen güzel yılların ardından mezun olan bireyler ya bir iş sahibi olmakta ya da işsizlik gibi büyük bir sorunla karşı karşıya kalmaktadırlar. Çalışacakları işin seçimi, gerçek hayatla ilgili planlar, arkadaşlıklar, iş bulamama endişesi ve bazı sorumluluklar gençlerin kaygı duymasına sebep olmaktadır (Çakmak ve Hevedanlı, 2004).

Üniversite eğitiminin amacı kişilere çalışmak istedikleri alanlarla ilgili gereken temel bilgileri vermek ve iş hayatına hazırlıklı olmalarını sağlamaktır. Fakat üniversite sayılarının ve sonuç olarak mezun sayılarının artması gençlerin iş bulurken rekabet edecekleri kişi sayısını da arttırmaktadır. Bu durum ise gençlerin yaşadığı işsizlik kaygısını etkilemektedir.

Bir üniversiteyi kazanıp eğitimini tamamlayan gençlerin sayısında artış vardır fakat bu mezunların gerekli şekilde istihdamı sağlanamamaktadır. Bu sebeple, üniversiteden mezun olmuş bireylerin iş bulabilmeleri zorlaşmakta ve bunun için harcadıkları zaman artmaktadır (Tektaş, 2014). Ekonomik özgürlüğe ulaşamayan genç birey, ailesinin yardımı ile yaşamaktadır bu sebeple hür bir hayata sahip olamamaktadır ve geleceğini aydınlık görmemektedir (Ersoy-Kart ve Erdost 2008).

Genç işsizliğin ülkemizde gündemin öncelikli konuları arasında yer alması bu sorunun ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Bu durum eğitim hayatlarının sonlarına yaklaşan gençlerde henüz mezuniyetleri bile gerçekleşmeden bu konuda kaygılanmalarına sebep olabilmektedir. Özellikle mezuniyetlerinin ardından bir iş sahibi olamayacakları düşüncesi onları daha da kaygılandırmaktadır. Okulu bitirip iş bulup iş hayatına atılan gençler işlerini kaybedip işsizlik sürecine girdiklerinde psikolojik açıdan sorunlar yaşamaya başlamaktadırlar. İşsiz kalınan sürenin artması bazı hastalıklara (kalp-damar hastalıkları, zihinsel hastalıklar) ve bazı sosyal sıkıntılara (intihar, hapse girme, cana kast gibi) yol açabilmektedir (Statt, 1994).

Üniversite mezuniyeti yaklaşan ve çok geçmeden yaşamını devam ettirmek için para kazanacağı bir iş seçmesi gereken gençler karar vermede zorlanmakta ve de umutları azalmakta, tutarsız davranışlar sergilemekte ve işsiz kalma kaygısı yaşamaktadırlar (Aytaç ve Bayram, 2001).

İşsizliğin üniversite mezunu gençleri etkilemesinin nedenleri arasında iş verenlerin kalifiye çalışanları değil de daha itaatkar davranışlar sergileyen ve daha ucuza çalışmayı kabul eden

üniversite mezunu olmayan bireyleri tercih etmeleri gösterilmektedir. Bu durum üniversite eğitimi alan gençlerde işsizlik kaygısına yol açmaktadır.

Birçok ön lisans ve lisans bölümlerinin açıköğretim fakültesi veya uzaktan eğitim programlarında da açılması ve öğrenci kontenjanlarının bir hayli yüksek olması, üniversite mezunu gençler arasında işsizliği arttırmaktadır (Anık ve Özkan, 2016). Ayrıca çok fazla mezun olması ve sınırlı iş olanağının olması gençlerde işsizlik kaygısına yol açmaktadır.

Hayatın her aşamasında bireyler bir şeylere karşı kaygı hissetmektedirler. Fakat günümüzün önemli sorunları arasında yer alan işsizlik ve bu sorunun gerektiği gibi ele alınmaması, bir iş sahibi olmak için eğitim alan bireylerin yeterli düzeylerde istihdam edilememesi, düşük paralara çalışmayı kabul eden veya kendi alanında iş bulamayıp farklı sektörlerde çalışanların varlığı bireylere iş bulamama fikrini düşündürmekte ve kaygıya yol açmaktadır.

2.2.14. Üniversite Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısıyla İlgili Faktörler

2.2.14.1. Çevresel ve Sosyal Baskı

Yaşadığımız sosyal çevrenin kişi üzerindeki etkisi önemlidir. Kişiyi etkileyen en önemli sosyal çevre ailedir. Ailenin beklentileri, istekleri ve tutumu bireyde kaygı oluşturabilmektedir. Çocuklarının üniversite eğitimi alabilmesi için maddi ve manevi ellerinden geleni yapan ailelerin mezuniyet sonrasında birtakım beklentileri vardır (Anık ve Özkan, 2016). Bu durum, bu beklentilerin farkında olan bireyde baskı yaratacak ve mezuniyetin ardından iş bulamama kaygısına yol açacaktır.

Çevresinde işsiz gençleri özellikle de üniversite mezunu genç işsizleri gören birey iş bulma konusunda umutsuzluğa kapılmakta ve kaygı düzeyi artmaktadır (Dursun ve Aytaç, 2012).

2.2.14.2. Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği

Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği kaygı seviyesini arttıran etkenler arasında yer almaktadır. Özgüven eksikliği olan öğrencilerde geleceğe dair umutsuzluk artmakta, iş seçimi ve iş bulamama gibi kaygılar ortaya çıkmaktadır (Dursun ve Aytaç, 2012).

2.2.14.3. Niteliksel Olarak Bilgi ve Beceri Eksikliği

Üniversitede nitelikli bir öğretim hem gençlerin kişisel gelişimleri hem de toplumsal kalkınma bakımından oldukça önemlidir. Türkiye’deki yükseköğretim nitelikle ilgili bazı sorunlar içermektedir. Üniversite sayıları ve dolayısıyla öğrenci sayıları artmakta fakat öğretim elemanı sayısı artmamaktadır. Bu durum üniversite eğitiminde sorunlara yol açmaktadır. Öğrenci sayısı ile öğretim üyesi sayısının orantısız olması, öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısının artması gibi sebeplerle öğrencilere yeterli akademik danışmanlık hizmeti verilememektedir ve öğrenciler alanlarında yeterli donanıma ulaşmadan mezun olabilmektedirler (Anık ve Özkan, 2016).

Üniversite tercih aşamasında öğrencilerin bilinçsizce tercih yapmaları veya öğrenim gördükleri bölümü istemeyerek seçmeleri öğrencilerin aldıkları eğitimden memnun kalmamalarına yol açabilmektedir (Deveci, Çalmaz ve Açık, 2012).

Türkiye’de meslek edindirme işlevi yükseköğrenimin görevi niteliğindedir. Üniversite hayatı boyunca mesleki beceri edinemeyen gençler kendilerini istihdam edileceği alanla ilgili yetersiz görmekte ve sonrasında işsiz kalmaktadırlar (Gül, 2008).

2.2.14.4. İstihdamdaki Durum

Türkiye’de her yaş grubundan kişilerin yaşadığı bir sorun olan işsizlik yaş grubu olarak gençlerde daha çok görülmektedir. Gençler arasında ise üniversite mezunu gençlerin işsizlik oranı diğer eğitim düzeyindekilerden daha fazladır (Çondur ve Bölükbaş, 2014).

Türkiye gittikçe daha da olumsuz bir hal alan işsizlik ve istihdam sorunuyla mücadele etmektedir. Çünkü artan nüfusa yeterli istihdam olanakları sağlanamamaktadır. OECD tarafından 2016 tarihinde yayınlanan İstihdam Görünümü Raporu’nda (OECD, 2016a) Türki-

ye'nin istihdam oranlarının OECD ortalamasının oldukça altında olduğu belirtilmektedir. 15-24 yaş grubundaki genç işsizlerin 15-64 yaş grubundaki daha yaşlı işsizlerle karşılaştırıldığında işsizlik rakamlarının devamlı arttığı vurgulanmıştır.

Tablo 4'te Türkiye'nin 2017 yılındaki istihdam oranları gösterilmektedir.

Tablo 4

2017 yılı Türkiye istihdam oranları

2017	İstihdam Oranı
15-24 yaş istihdam oranı	% 34,3
15-64 yaş istihdam oranı	% 51,5
Yükseköğretim istihdam oranı	% 51,2

Tablo 4'te görüldüğü gibi 2017 yılı için 15-24 yaş grubu istihdam oranı %34.3, 15-64 yaş grubu için %51,5'tir. 15-24 yaş grubundaki üniversite mezunlarının 2017 yılı istihdam oranı %51,2'dir.

2.2.15. İşsizlik Kaygısı ve Girişimcilik Niyeti İlişkisi

İşsizlik hem az gelişmiş ve gelişmekte olan hem de gelişmiş ülkelerin önemli bir sorunudur. Bu sorunla başa çıkmanın yollarından biri girişimcilik olarak görülmektedir. Bu sebeple girişimciliğin teşvik edilmesi büyük önem taşımaktadır.

Girişimcilik pek çok kişi için özellikle de üniversiteden yeni mezun olan kişiler için oldukça önemlidir. Çünkü kariyer bakımından önemli bir seçenek olarak görülmektedir (Yıldırım, 2008). Bu bakımdan insanların yeni gelirler kazanabilecekleri faaliyetleri yani girişimci niyetleri desteklenmelidir. Özellikle girişimci ruha sahip olan gençler kendi işlerini kurmada oldukça heveslidirler. Bu hevesleri destekleyici adımlar atıldığı takdirde bireylerin yaşayacakları en büyük kaygı olan işsizlik kaygısı önlenebilmektedir. Tam aksine bazı bireyler işsizlik kaygısı yaşasa bile herhangi bir girişimcilik niyeti taşımamaktadırlar. Kendi işlerini kurma yönünde bir niyetleri olmamakta, yaşadıkları işsizlik kaygısı ile sınavlara hazırlanarak, geleceğini daha garanti altına alabileceği işleri bulmayı bekleyerek mücadele etmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada kullanılan yöntem açıklanacaktır. Araştırmanın modeli, evren örnekleme, veri toplama araçları, veri toplama süreçleri ve araştırmada kullanılan istatistiksel teknikler açıklanacaktır.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama modeli, iki bağımlı değişken arası ilişki düzeyini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Bu araştırmada, veriler İşsizlik Kaygısı Ölçeği ve Girişimcilik Niyeti Ölçeği ile anket uygulanarak elde edilmiştir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi'nde öğrenim gören 3200 lisans ve ön lisans son sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise gerekli izinler alınarak veri toplanan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Çaycuma Meslek Yüksekokulu, Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu, Ahmet Erdoğan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ve Hemşirelik bölümlerinin son sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Bu çalışma evreninden basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle toplam 661 son sınıf öğrencisine ulaşılmıştır. Bu öğrencilere ekonomiklik ilkesine ve gönüllülük esasına dayalı olarak ulaşılmıştır. Ulaşılan son sınıf öğrencilerine anket formları dağıtılmış ve bu formların tamamı doldurulmuştur. Araştırmanın örneklemini 285'i ön lisans ve 377'si lisans olmak üzere toplam 662 son sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Söz konusu öğrencilerin bölümlerine göre örnekleme dağılımı Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5

Katılımcuların Bölümlere Göre Dağılımı

Bölüm	N	%
İktisat	23	3,5
İşletme	30	4,59
Kamu Yönetimi	51	7,7
Ağız Diş Sağlığı	24	3,6
BESYO	30	4,5
Biyomedikal Mühendisliği	38	5,7
Büro Yönetimi	35	5,3
Çağrı Merkezi Hizmetleri	35	5,3
Eczane Hizmetleri	42	6,3
Elektrik-Elektronik Mühendisliği	61	9,2
Hemşirelik	37	5,6
İnşaat Mühendisliği	37	5,6
Maliye	50	7,6
Matematik	20	3,0
Podoloji	21	3,2
Radyoloji	21	3,2
Sivil Havacılık	21	3,2
Tıbbi Görüntüleme	22	3,3
Tıbbi Laboratuvar Teknikleri	41	6,2
Yaşlı Bakım	23	3,5

Tablo 5’te görüldüğü gibi araştırmaya katılanların çoğunluğunun %9,2’si (61) Elektrik-elektronik öğrencilerinden, %7,6’sı (50) Maliye öğrencilerinden ve %6,3’ü (42) eczane hizmetleri öğrencilerinden oluşmaktadır.

3.3. Veri toplama Araçları ve Veri Toplama Süreçleri

Bu çalışmanın verileri birincil elden dağıtılan anketler aracılığıyla elde edilmiştir. Öğrencilerin girişimcilik niyetlerini belirlemek için likert tipi sorulardan oluşan “Girişimcilik Niyeti” ölçeği, işsizlik kaygısını ölçmek için ise yine likert tipi soruların oluşturduğu “İşsizlik Kaygısı” ölçeği kullanılmıştır.

Girişimcilik Niyeti Ölçeği

Öğrencilerin girişimcilik niyetini belirlemek amacıyla kullanılan “Girişimcilik Niyeti” ölçeği Linan ve Chen (2009) tarafından hazırlanmış ve Şeşen ve Basım (2012) tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Ölçek 6 maddeden oluşmaktadır. Ölçek en olumsuzdan; (1) Kesinlikle Katılmıyorum, en olumlu ifadeye; (5) Kesinlikle Katılıyorum şeklinde hazırlanan likert tipi bir ölçektir.

İşsizlik Kaygısı Ölçeği

Ersoy-Kart ve Erdost (2008)’un hazırladıkları “İşsizlik Kaygısı” ölçeği öğrencilerin işsiz kalma durumu ile ilgili algılarını ölçtükleri çalışmada kullanılmış ve psikometrik sorulardan oluşturulmuştur. Dursun ve Aytaç (2009) öğrencilerin işsizlik kaygı seviyelerini tespit etmek için ilgili literatür doğrultusunda psikometrik sorular hazırlamışlardır. Tayfun ve Korkmaz (2016) ise bu psikometrik soruları kullanıp 25 soruluk işsizlik kaygısı ölçeğini oluşturmuşlardır. Ölçek kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği (ilk 5 madde), çevresel ve sosyal baskı (8 madde), niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği (4 madde) ve istihdamdaki zorluklar (8 madde) olmak üzere toplam 4 boyutta incelenmiştir.

Tablo 6

Girişimcilik Niyeti Ölçeği ve İşsizlik Kaygısı Ölçeği Puan Aralıkları

Girişimcilik Niyeti Ölçeği	Verilen Puanlar	İşsizlik Kaygısı Ölçeği	Verilen Puanlar	Puan Aralığı
Kesinlikle katılmıyorum	1	Kesinlikle katılmıyo-	1	1.00- 1.79
Katılmıyorum	2	rum	2	1.80- 2.59
Kararsızım	3	Katılmıyorum	3	2.60- 3.39
Katılıyorum	4	Kararsızım	4	3.40- 4.19
Kesinlikle katılıyorum	5	Katılıyorum	5	4.20- 5.00
		Kesinlikle katılıyorum		

Tablo 7

İşsizlik Kaygısı Ölçeği ve Alt Boyutlarına Ait İç Tutarlılık Analizi

Ölçekler	N	Madde sayısı	Cronbach's Alpha
İşsizlik Kaygısı Ölçeği	662	25	0.910
Kişisel Karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutu	662	5	0.781
Çevresel ve Sosyal baskı alt boyutu	662	8	0.770
Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutu	662	7	0.714
Ekonomideki istihdam zorlukları alt boyutu	662	8	0.870

Tablo 8

Girişimcilik Niyeti Ölçeğine Ait İç Tutarlılık Analizi

Ölçek	N	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha
Girişimcilik Niyeti Ölçeği	662	6	0.932

Tablo 7 ve 8'de gösterilen İşsizlik Kaygısı Ölçeği ve Girişimcilik Niyeti Ölçeğine verilen cevapların iç tutarlılığına baktığımızda; İşsizlik Kaygısı Ölçeğine ait Cronbach' Alpha katsayısı 0.910, Girişimcilik Niyeti Ölçeğine ait Cronbach' Alpha katsayısı 0.932 olarak hesaplanmıştır. Girişimcilik Niyeti Ölçeği ve İşsizlik Kaygısı Ölçeğine ait tutarlılık literatüre göre “mükemmel”, İşsizlik Kaygısı alt boyut tutarlılıkları ise; “iyi” ve “Kabul edilebilir tutarlılık” niteliğindedir (Tablo 9).

Tablo 9'de Cronbach's Alpha tanımı verilmektedir. Buna göre, istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmektedir.

Tablo 9

Cronbach's alpha tanımı

Cronbach's alpha	Tutarlılık
$\alpha \geq .9$	Mükemmel
$.9 > \alpha \geq .8$	İyi
$.8 > \alpha \geq .7$	Kabul edilebilir tutarlılık
$.7 > \alpha \geq .6$	Şüpheli
$.6 > \alpha \geq .5$	Kötü
$.5 > \alpha$	Tutarsız

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada yer alan bireylere ait cinsiyet, medeni durum, ailenin kaçınıcı çocuğu olduğuna dair, ailede ticaretle uğraşan kişi varlığı, iş deneyimi süresi, anne -baba eğitim durumu, ailenin aylık geliri gibi kategorik değişkenlerin sayı ve yüzde dağılımları hesaplanmıştır. Girişimcilikle ilgili kurs alıp almadığı, bölümleri, not ortalamalarına ait de sayı ve yüzde dağılımları hesaplanmıştır.

İşsizlik Kaygısı Ölçeği / alt boyutları ve Girişimcilik Niyeti Ölçeğine ait tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma, min, maks) hesaplanmıştır. Ön lisans ve lisans eğitim durumları bazında İşsizlik Kaygısı Ölçeği / alt boyutları ve Girişimcilik Niyeti Ölçeği puanlarının normal dağılıma uygun olup olmadığı Kolmogorow-Smirnov normallik testi ile sınanmıştır. Ön lisans ve lisans eğitim durumları bazında İşsizlik Kaygısı Ölçeğinin puanlarının, alt boyutları ve Girişimcilik Niyeti Ölçeği puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterip göstermediğine Independent sample t test ile bakılmıştır.

Bireylerin demografik bilgiler bazında İşsizlik Kaygısı Ölçeği ve Girişimcilik Niyeti Ölçeği puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterip göstermediğine Independent sample t test ve One way ANOVA ile bakılmıştır, anlamlı çıkan değişkenlere ortalama standart sapma grafikleri çizilmiştir. İki den fazla gruba sahip değişkenlerde farklılığı yaratan grupları saptamak amacıyla Bonferonni Düzeltmeli post hoc test kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde istatistiksel analizler sonucu elde edilen bulgulara yer verilmektedir.

4.1. Çalışma Grubuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgilerine ait bulgular Tablo 6’da gösterilmektedir.

Tablo 10

Katılımcılara Ait Demografik Sorular Dağılımı

Demografik Bilgiler	Sayı (Yüzde) n (%) Ort ± SS
Cinsiyet	
Kadın	373 (56.3)
Erkek	289 (43.7)
Yaş	22.35 ± 10.42
Medeni Durum	
Evli	12 (1.9)
Bekar	650 (98.2)
Ailenin kaçınıcı çocuğusunuz?	
İlk	240 (36.3)
Son	230 (34.7)
Diğer	192 (29.0)
Ailenizle ticaretle uğraşan biri var mı?	
Yok	493 (74.5)
Var	169 (25.5)
Okula gelmeden önceki yerleşim yeriniz?	
Köy	99 (15.0)
Kasaba/ilçe	233 (35.2)
İl/metropol	330 (49.8)
Herhangi bir iş deneyiminiz ve süresi	
Yok	232 (35.0)
0-3 ay	142 (21.5)
3-6 ay	78 (11.8)
6-9 ay	20 (3.0)
9-12 ay	37 (5.6)
1 yıl ve üzeri	153 (23.1)
Şuan kaldığımız yer?	
Aile yanı	124 (18.7)

Özel Ev	227 (34.3)
Devlet yurdu	242 (36.6)
Özel yurt	69 (10.4)
Babanızın eğitim durumu	
Okur yazar değil	13 (2.0)
İlköğretim	358 (54.1)
Lise	187 (28.2)
Üniversite	91 (13.7)
Yüksek lisans-doktora	13 (2.0)
Annenizin eğitim durumu	
Okur yazar değil	55 (8.3)
İlköğretim	459 (69.3)
Lise	116 (17.5)
Üniversite	30 (4.5)
Yüksek lisans-doktora	2 (0.3)
Ailenizin aylık geliri	
0-500 TL	122 (18.4)
500 – 1500 TL	120 (18.1)
1501-2500 TL	191 (28.9)
2501-3500 TL	169 (25.5)
3501-4500 TL	90 (13.6)
4501 ve üzeri	90 (13.6)

Çalışmada yer alan bireylerin 373’ü kadın, 289’u erkektir. Bireylerin yaş ortalaması 22.35 ± 10.42 olarak saptanmıştır. Araştırmada yer alan bireylerin 12’si evli, 650’si bekadır.

Bireylere “Ailenin kaçınıcı çocuğusunuz? “ sorusu yönlendirildiğinde; 240’ı ilk, 230’u son, 192’si diğer cevaplarını vermiştir. Okula gelmeden önce 99 bireyin yerleşim yeri köy, 233’ü kasaba-ilçe de 330’u il-metropolde yaşamıştır. Bireylerin 169’unun ailesinde ticaretle uğraşan biri varken, 493’ünün yoktur.

Bireylerin 232’sinin iş deneyimi yok, iş deneyimleri olanlarında 142’sinin 0-3 ay, 78’inin 3-6 ay, 20’sinin 6-9 ay, 37’sinin 9-12 ay ve 153’ünün 1 yıl ve üzeri olduğu saptanmıştır

Öğrencilerin 124’ü aile yanında kalmakta, 227’si özel evde kalmakta, 242’si devlet yurdunda ve 69’u özel yurttta kalmaktadır.

Bireylerin 13’ünün babası okuryazar değil, 358’inin mezuniyeti ilköğretim, 187’sinin lise, 91’inin üniversite, 13’ünün yüksek lisans-doktora, anne eğitim düzeyleri incelendiğinde; 55’i okuryazar değil, 459’u ilköğretim mezunu, 116’sı lise, 30’u üniversite ve yalnızca 2’si yüksek lisans-doktora eğitim düzeyindedir.

Bireylerin ailelerinin aylık gelirleri incelendiğinde; 122’sinin 0-500 TL, 120’sinin 500-1500 TL, 191’inin 1501-2500 TL, 169’unun 2501-3500 TL, 90’ının 3501-4500 TL ve 90’ının 4501 ve üzeri olarak saptanmıştır.

Öğrencilerin eğitim ile ilgili sorulara ait bulguları Tablo 11’de gösterilmektedir.

Tablo 11

Katılımcılara Yöneltilen Eğitim ile İlgili Sorulara Ait Cevap Dağılımı

Bireylere yöneltilen sorular	Sayı (Yüzde) n (%) Ort ± SS
Girişimcilikle ilgili ders/kurs aldınız mı?	
Evet	456 (69.0)
Hayır	205 (31.0)
Bölümünüz	
İktisat	23 (3.5)
İşletme	30 (4.59)
Kamu yönetimi	51 (7.7)
Diğer	558 (84.3)
Diğer bölümler	
Ağız dış sağlığı	24 (3.6)
BESYO	30 (4.5)
Biyomedikal Mühendisliği	38 (5.7)
Büro Yönetimi	35 (5.3)
Çağrı Merkezi	35 (5.3)
Eczane hizmetleri	42 (6.3)
Elektrik Mühendisi	61 (9.2)
Hemşirelik	37 (5.6)
İnşaat Mühendisi	37 (5.6)
Maliye	50 (7.6)
Matematik	20 (3.0)
Podoloji	21 (3.2)
Radyoloji	21 (3.2)
Sivil Havacılık	21 (3.2)
Tıbbi Görüntüleme	22 (3.3)
Tıbbi lab teknik	41 (6.2)
Yaşlı Bakımı	23 (3.5)
Eğitim durumu	
Ön lisans	285 (43.1)
Lisans	377 (56.9)
Ağırlıklı not ortalamanız	
1.50-2.00	58 (9.0)
2.01-2.50	125 (19.4)
2.51-3.00	205 (31.8)
3.01-3.50	162 (25.2)
3.51-4.00	94 (14.6)

Tabloda belirtildiği gibi öğrencilerin 456’sı girişimcilikle ilgili ders almış, 205’i girişimcilikle ilgili ders/kurs almamıştır.

Öğrencilerin bölümleri incelendiğinde; 23’ü iktisat, 30’u işletme, 51’i kamu yönetimi ve 558’i diğer bölümlerde okumuştur. Diğer bölümler analiz edildiğinde; 24’ü Ağız dış sağlığı, 30’u BESYO, 38’i Biyomedikal Mühendisliği, 35’i Büro Yönetimi, 35’i Çağrı Merkezi,

42'si Eczane hizmetleri, 61'i Elektrik Mühendisi, 37'si Hemşirelik, 37'si İnşaat Mühendisi, 50'si maliye, 20'si matematik, 21'i podoloji, 21'i radyoloji, 21'i Sivil Havacılık, 22'si Tıbbi Görüntüleme, 41'i Tıbbi laboratuvar teknikleri ve 23'ü Yaşlı Bakımı bölümüdür.

Bireylerin 285'i ön lisans ve 377'si lisans mezunudur. Bireylerin 50'si 1.50-2.00 ağırlıklı ortalamaya sahip, 125'i 2.01-2.50, 205'i 2.51-3.00, 162'si 3.01-3.50 ve 94'ü 3.51-4.00'tür.

4.2. Problem Cümlesine İlişkin Bulgular

Üniversite lisans ve ön lisans son sınıf öğrencilerinde girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygısı düzeyleri nedir?

Ön lisans ve lisans mezuniyetli öğrencilerin ölçek puanları karşılaştırması aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 12

Önlisans ve Lisans Mezunları Bazında Ölçek Puanları Karşılaştırması

Ölçekler	Ön Lisans	Lisans	Test İstatistiği	
	Ort ± SS	Ort ± SS	t	p
İşsizlik Kaygısı Ölçeği	78.46 ± 18.68	78.28 ± 17.14	0.128	*0.898
Kişisel Karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutu	14.83 ± 4.64	15.96 ± 4.38	3.195	0.001
Çevresel ve Sosyal baskı alt boyutu	24.21 ± 6.97	23.84 ± 6.15	0.705	0.481
Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutu	11.41 ± 3.90	11.54 ± 3.40	0.468	0.640
Ekonomideki istihdam zorlukları alt boyutu	27.91 ± 7.48	26.84 ± 7.00	1.883	0.060
Girişimcilik Niyeti Ölçeği	18.52 ± 6.09	20.34 ± 5.56	3.993	<0.001

*Independent sample t test

Tablo 12'de ön lisans öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Ölçeği puan ortalaması 78.46 ± 18.68 , lisans öğrencilerinin 78.28 ± 17.14 olarak hesaplanmış olduğu ve istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir.

Girişimcilik Niyeti Ölçek puanları incelendiğinde, ön lisans mezunlarının Girişimcilik Niyeti Ölçek puan ortalaması 18.52 ± 6.09 , lisans mezunlarının 20.34 ± 5.56 olarak hesap-

lanmıştır. Lisans mezunlarının girişimcilik puanları daha yüksektir. Ön lisans ve lisans mezunları bazında Girişimcilik Niyeti Ölçek puanları istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0.001$). Lisans mezuniyetli bireylerin Girişimcilik Niyet düzeyleri daha yüksek saptanmıştır.

Tablo 13

Girişimcilik Niyeti Ölçeğine Ait Analiz Sonuçları

Girişimcilik Niyeti Ölçeği	Ön lisans			Lisans		
	N	$\bar{X}$	SS	N	$\bar{X}$	SS
1. İleride birgün kendi işimi kurabilirim.	285	3,08	1,199	377	3,57	1,042
2. Gelecekte bir iş kurma konusunda kararlıyım.	285	3,11	1,149	377	3,36	1,027
3. Profesyonel olarak hedefim bir gün girişimci olmaktır.	284	3,00	1,169	377	3,23	1,046
4. Ciddi anlamda kendi işimi kurmayı düşünüyorum.	285	2,96	1,173	377	3,29	1,100
5. Kendi işimi kurmak ve devam ettirmek için elimden geleni yapacağım.	285	3,18	1,207	377	3,46	1,086
6. Bir girişimci olarak herşeyi yapmaya hazırım.	284	3,21	1,215	377	3,44	1,117

Tablo 13 incelendiğinde araştırmaya katılan son sınıf öğrencilerinin önlisans ve lisans mezuniyetlerine göre *girişimcilik niyeti ölçeği* maddelerinin ortalamalarında bazı benzerlik ve farklılıklar bulunmaktadır

İleride birgün kendi işimi kurabilirim maddesine ilişkin bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,08) ve lisans (3,57) öğrencilerinde farklılık göstermektedir. Önlisans öğrencileri kararsız kalırken, lisans öğrencileri katılmaktadır.

Gelecekte bir iş kurma konusunda kararlıyım maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,11) ve lisans (3,36) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

Profesyonel olarak hedefim bir gün girişimci olmaktır maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,00) ve lisans (3,23) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

Ciddi anlamda kendi işimi kurmayı düşünüyorum maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (2,96) ve lisans (3,29) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem lisans öğrencileri kararsızdır

Kendi işimi kurmak ve devam ettirmek için elimden geleni yapacağım maddesine ilişkin bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,18) ve lisans (3,46) öğrencilerinde farklılık göstermektedir. Önlisans öğrencileri karasız kalırken, lisans öğrencileri katılmaktadır.

Bir girişimci olarak her şeyi yapmaya hazırım maddesine ilişkin bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,21) ve lisans (3,44) öğrencilerinde farklılık göstermektedir. Önlisans öğrencileri karasız kalırken, lisans öğrencileri katılmaktadır.

Tablo 14

İşsizlik Kaygısı Ölçeği Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği Boyutuna Ait Analiz Sonuçları

Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği Alt Boyutu	Ön lisans			Lisans		
	N	$\bar{X}$	SS	N	$\bar{X}$	SS
1. Yakın gelecekte içinde bulunacağım işgücü piyasasında durumum belirsizdir.	285	3,28	1,311	377	3,54	1,229
2. Hayattan beklediğim şeylere kavuşabileceğimi düşünmüyorum.	284	2,80	1,285	377	2,97	1,210
3. Eğitimim sonrası hayatımın daha sıkıntılı olacağını düşünüyorum.	285	3,04	1,271	377	3,32	1,189
4. Gelecekteki iş hayatımın ve meslek sahibi olmanın oldukça belirsiz bir durum olduğunu düşünüyorum.	283	2,94	1,213	377	3,27	1,231
5. Şimdiki hayatıma kıyasla gelecekte daha mutlu olacağımı düşünüyorum.	285	3,76	1,283	377	2,88	1,167

Tablo 14 incelendiğinde araştırmaya katılan son sınıf öğrencilerinin önlisans ve lisans mezunuyetlerine göre *işsizlik kaygısı ölçeği kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutu* maddelerinin ortalamalarında bazı benzerlik ve farklılıklar bulunmaktadır.

Yakın gelecekte içinde bulunacağım işgücü piyasasında durumum belirsizdir maddesine ilişkin bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,28) ve lisans (3,54) öğrencilerinde farklılık göstermektedir. Önlisans öğrencileri karasız kalırken, lisans öğrencileri katılmaktadır.

Hayattan beklediğim şeylere kavuşabileceğimi düşünmüyorum maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (2,80) ve lisans (2,97) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem lisans öğrencileri karasız kalmaktadır.

Eğitimim sonrası hayatımın daha sıkıntılı olacağını düşünüyorum maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,04) ve lisans (3,32) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

Gelecekteki iş hayatımın ve meslek sahibi olmanın oldukça belirsiz bir durum olduğunu düşünüyorum maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (2,94) ve lisans (3,27) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

Şimdiki hayatıma kıyasla gelecekte daha mutlu olacağımı düşünüyorum maddesine ilişkin bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,76) ve lisans (3,88) öğrencilerinde farklılık göstermektedir. Önlisans öğrencileri katılırken, lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

Tablo 15

İşsizlik Kaygısı Ölçeği Çevresel ve Sosyal Baskı Alt Boyutuna Ait Analiz Sonuçları

Çevresel ve Sosyal Baskı Alt Boyutu	Ön lisans			Lisans		
	N	$\bar{X}$	SS	N	$\bar{X}$	SS
6. İşsiz kalırsam çevreme karşı itibarımı yitireceğimden ve gittikçe içime kapanmaya başlayacağımdan endişe ediyorum.	285	2,85	1,397	376	2,97	1,318
7. Bu gidişle meslek sahibi olabilmem için yeni bir bölüm daha okumam gerekebilir.	285	3,31	1,258	377	2,59	1,199
8. Ailemden yakın gelecekte bir iş sahibi olmam için baskı görüyorum.	283	2,43	1,339	377	2,62	1,330
9. Mezuniyetimden sonraki 3 yıl içinde iş bulamam benim için bir travmadır.	283	3,32	1,370	377	3,42	1,297
10. Yakın çevremdeki insanların üniversiteyi bitirdikten sonra işsiz kalmaları neden okuduğumu sorgulatmakta, nasılsa iş yok düşüncesiyle okulu bırakmayı düşündürmektedir.	284	2,87	1,797	377	2,64	1,316
11. Yakın arkadaşlarımdan yaşadığı işsizlik kaygısı beni de etkilemektedir.	285	3,25	1,317	376	3,38	1,244
12. Aldığım eğitimle ilişkili mesleğin, gelir olarak ihtiyaçlarımı karşılamayacağını düşünüyorum.	285	2,86	1,222	376	2,92	1,149
13. İyi bir işim olması için sanırım lisansüstü eğitim almam gerekecek.	284	3,22	1,276	377	3,27	1,151

Tablo 15 incelendiğinde araştırmaya katılan son sınıf öğrencilerinin önlisans ve lisans mezunluklarına göre *İşsizlik Kaygısı Ölçeği çevresel ve sosyal baskı alt boyutu* maddelerinin ortalamalarında bazı benzerlik ve farklılıklar bulunmaktadır.

İşsiz kalırsam çevreme karşı itibarımı yitireceğimden ve gittikçe içime kapanmaya başlayacağımdan endişe ediyorum maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortala-

ması önlisans (2,85) ve lisans (2,97) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

Bu gidişle meslek sahibi olabilmem için yeni bir bölüm daha okumam gerekebilir maddesine ilişkin bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,31) ve lisans (2,59) öğrencilerinde farklılık göstermektedir. Önlisans öğrencileri kararsız kalırken, lisans öğrencileri katılmamaktadır.

Ailemden yakın gelecekte bir iş sahibi olmam için baskı görüyorum maddesine ilişkin bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (2,43) ve lisans (2,62) öğrencilerinde farklılık göstermektedir. Önlisans öğrencileri katılmazken, lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

Mezuniyetimden sonraki 3 yıl içinde iş bulamam benim için bir travmadır maddesine ilişkin bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,32) ve lisans (3,42) öğrencilerinde farklılık göstermektedir. Önlisans öğrencileri kararsız kalırken, lisans öğrencileri katılmaktadır.

Yakın çevremdeki insanların üniversiteyi bitirdikten sonra işsiz kalmaları neden okuduğumu sorgulatmakta, nasılsa iş yok düşüncesiyle okulu bırakmayı düşündürmektedir maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (2,87) ve lisans (2,64) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

Yakın arkadaşlarımla yaşadığı işsizlik kaygısı beni de etkilemektedir maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,25) ve lisans (3,38) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

Aldığım eğitimle ilişkili mesleğin, gelir olarak ihtiyaçlarımı karşılamayacağını düşünüyorum maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (2,86) ve lisans (2,92) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

İyi bir işim olması için sanırım lisansüstü eğitim almam gerekecek maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,22) ve lisans (3,27) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

İşsizlik Kaygısı Ölçeği Niteliksel Olarak Bilgi ve Beceri Eksikliği Alt Boyutuna ait Analiz Sonuçları

Niteliksel Olarak Bilgi ve Beceri Eksikliği Alt Boyutu	Ön lisans			Lisans		
	N	$\bar{X}$	SS	N	$\bar{X}$	SS
14. Aldığım eğitim gelecekte sahip olabileceğim meslekler için yetersiz kalabilir	284	3,23	1,201	377	3,15	1,136
15. Sahip olduğum nitelikler ve almakta olduğum eğitim iyi yerlere gelebilmem için yeterli değildir	285	3,16	1,187	377	3,19	1,126
16. Kendimi nitelikli bir işgücü olarak göremiyorum	285	2,49	1,332	376	2,59	1,128
17. Kendimi gelecekte çalışmak istediğim alanla ilgili bilgi ve beceri sahibi olarak göremiyorum	285	2,54	1,716	377	2,61	1,155

Tablo 16 incelendiğinde araştırmaya katılan son sınıf öğrencilerinin önlisans ve lisans mezunuyetlerine göre *İşsizlik Kaygısı Ölçeği niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutu* maddelerinin ortalamalarında bazı benzerlik ve farklılıklar bulunmaktadır.

Aldığım eğitim gelecekte sahip olabileceğim meslekler için yetersiz kalabilir maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,23) ve lisans (3,15) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

Sahip olduğum nitelikler ve almakta olduğum eğitim iyi yerlere gelebilmem için yeterli değildir maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,16) ve lisans (3,19) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

Kendimi nitelikli bir işgücü olarak göremiyorum maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (2,49) ve lisans (2,59) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem de lisans öğrencileri katılmamaktadır.

Kendimi gelecekte çalışmak istediğim alanla ilgili bilgi ve beceri sahibi olarak göremiyorum maddesine ilişkin bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (2,54) ve lisans (2,61) öğrencilerinde farklılık göstermektedir. Önlisans öğrencileri katılmazken, lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

Tablo 17

İşsizlik Kaygısı Ölçeği İstihdamdaki Zorluklar Boyutuna Ait Analiz Sonuçları

İstihdamdaki Zorluklar Alt Boyutu	Ön lisans			Lisans		
	N	$\bar{X}$	SS	N	$\bar{X}$	SS
18. Ülkemizde istihdam olanaklarının eğitilmiş gençler için az olması iş bulamayacağımı düşündürmektedir	285	3,69	1,218	377	3,63	1,165
19. Türkiye'de mezun olacağım bölümle ilgili iş olanakları kısıtlıdır	285	3,49	1,244	377	3,28	1,288
20. Yakın çevremizin mezun olduktan sonra iş bulamama durumları bana da gelecekte iş bulamayacağımı düşündürmektedir	285	3,46	1,274	377	3,38	1,149
21. KPSS, YDS, ALES gibi sınavlara girmem veya Formasyon almam bir şey girebilmemin ya da işsizlik hayatımın ilk adımıdır	283	3,35	1,247	377	3,28	1,533
22. Çalışmak istediğim meslekte işgücü ihtiyacının azalması beni korkutuyor	284	3,50	1,251	377	3,42	1,218
23. Yeni mezun arkadaşlarımla işsiz kalması bana da işsiz kalabileceğimi düşündürmektedir	285	3,55	1,265	377	3,41	1,191
24. Okuduğum bölümle ilgili iş olanaklarının yeterli olduğunu düşünmüyorum	284	3,53	1,234	377	3,25	1,167
25. İlerde çalışmak istediğim sektörün gittikçe daraldığını görüyorum	284	3,34	1,252	376	3,20	1,220

Tablo 17 incelendiğinde araştırmaya katılan son sınıf öğrencilerinin önlisans ve lisans mezunluklarına göre *İşsizlik Kaygısı Ölçeği istihdamdaki zorluklar alt boyutu* maddelerinin ortalamalarında bazı benzerlik ve farklılıklar bulunmaktadır.

Ülkemizde istihdam olanaklarının eğitilmiş gençler için az olması iş bulamayacağımı düşündürmektedir maddesine ilişkin bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,69) ve lisans (3,63) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem de lisans öğrencileri katılmaktadır.

Türkiye'de mezun olacağım bölümle ilgili iş olanakları kısıtlıdır maddesine ilişkin bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,49) ve lisans (3,28) öğrencilerinde farklılık göstermektedir. Önlisans öğrencileri katılırken, lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

Yakın çevremizin mezun olduktan sonra iş bulamama durumları bana da gelecekte iş bulamayacağımı düşündürmektedir maddesine ilişkin bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,46) ve lisans (3,38) öğrencilerinde farklılık göstermektedir. Önlisans öğrencileri katılırken, lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır .

KPSS, YDS, ALES gibi sınavlara girmem veya Formasyon almam bir şey girebilmemin ya da işsizlik hayatımın ilk adımıdır maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,35) ve lisans (3,28) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem de lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

Çalışmak istediğim meslekte işgücü ihtiyacının azalması beni korkutuyor maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,50) ve lisans (3,42) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem lisans öğrencileri katılmaktadır.

Yeni mezun arkadaşlarımın işsiz kalması bana da işsiz kalabileceğimi düşündürmektedir maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,55) ve lisans (3,41) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem lisans öğrencileri katılmaktadır.

Okuduğum bölümle ilgili iş olanaklarının yeterli olduğunu düşünmüyorum maddesine ilişkin bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,53) ve lisans (3,25) öğrencilerinde farklılık göstermektedir. Önlisans öğrencileri katılırken, lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

İlerde çalışmak istediğim sektörün gittikçe daraldığını görüyorum maddesine ait bulgular incelendiğinde bu maddenin ortalaması önlisans (3,34) ve lisans (3,20) öğrencilerinde benzerlik göstermektedir. Hem önlisans hem lisans öğrencileri kararsız kalmaktadır.

4.3. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

Alt problem 1'e ait bulgular bu bölümde açıklanmaktadır.

a) Üniversite öğrencilerin girişimcilik niyetinde cinsiyet değişkenine göre farklılıkları Tablo 18'de gösterilmektedir.

Tablo 18

Cinsiyet bazında Girişimcilik Niyeti Ölçek puanları karşılaştırması

Cinsiyet	N	X	SS	sd	t	p
Kadın	373	18.65	5.43	658	4.624	<0.001
Erkek	289	20.74	6.19	570		

Tablo 18 incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre Girişimcilik Niyeti düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Çalışmaya katılan kadın bireylerin Girişimcilik Niyeti Ölçeği puan ortalaması 18.65 erkek bireylerin 20.74 olarak saptanmıştır. Erkek öğrencilerin girişimcilik niyetleri kadınlarınkinden daha yüksektir. Bu farklılığın, Türkiye’de kadınlara yüklenen sosyal rol dolayısıyla kadın öğrencilerin ileride aile kurduklarında annelik görevini daha rahat yürütebileceği bir işte çalışmanın daha uygun olduğu fikrinden kaynaklanabildiği düşünülebilir. Yapılan çalışmalarda dünya genelinde girişimcilerin çoğunluğunun erkek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Yurtsever ve Atış, 2006). Wang ve Wong (2004) çalışmalarında kız öğrencilerinin erkek öğrencilere göre girişimciliğe daha az ilgi gösterdikleri sonucuna ulaşmışlardır.

b) öğrencilerin girişimcilik niyetinde yaş değişkenine göre farklılıkları Tablo 19’da gösterilmektedir.

Tablo 19

Bireylerin Yaş Değerleri ile Girişimcilik Niyeti Ölçek Puanları Arasındaki Korelasyon

Değişkenler	Pearson Rho İlişki Katsayısı	p
Yaş - Girişimcilik Niyeti Ölçek puanı	-0.011	0.780

Bireylerin yaşları ile Girişimcilik Niyeti puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmamıştır (p=0.780). Yapılan çalışmalar girişimciliğe ilk olarak 25 yaşından sonra teşebbüs edildiğini göstermektedir (Yurtsever ve diğerleri, 2006).

c) Üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetinde medeni durum değişkenine göre farklılıkları Tablo 20’de gösterilmektedir.

Tablo 20

Medeni durum bazında Girişimcilik Niyeti Ölçek puanları karşılaştırması

Medeni Durum	N	X	SS	sd	t	p
--------------	---	---	----	----	---	---

Evli	12	20.50	7.22	658		
Bekar	648	19.54	5.84	11.268	0.558	0.577

Medeni durum değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik niyeti farklılıkları Tablo 20’de gösterilmektedir. Medeni durum bazında öğrencilerin girişimcilik niyeti puanları istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0.577$).

d) Ailedeki çocuk sırasına göre girişimcilik niyeti farklılıkları Tablo 21’de gösterilmektedir.

Tablo 21

Ailedeki Çocuk Sırasına Göre Girişimcilik Niyeti Farklılıkları

Ailenin kaçınıcı çocuğusunuz?	N	X	SS	F	p
İlk	239	20.28	5.67		
Son	229	18.99	5.91	3.059	0.048
Diğer	192	19.33	5.98		

Tablo 21’de ailenizin kaçınıcı çocuğusunuz sorusuna ilk cevabı verenlerin Girişimcilik Niyeti Ölçeği puan ortalaması 20.28, son cevabı verenlerin Girişimcilik Niyeti Ölçeği puan ortalaması 18.99, diğer cevabı verenlerin Girişimcilik Niyeti Ölçeği puan ortalaması 19.33 olarak saptanmıştır. Sorulara ait cevap veren bireylerin girişimcilik niyetleri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p=0.048$). Farklılığı yaratan grupların son- ilk çocuk cevapları olduğu saptanmıştır. İlk çocuklar belli bir süre yalnız olduklarından ilgi odağı olmaya alışmışlardır. İkinci çocukla birlikte sevilmediğini düşünür ve tekrar ilgi odağı olmak için mücadele eder. Sorumluluk duygusu gelişmiştir. Ortanca çocuk arada sıkışmış olandır, hem uyumlu hem problemlidir. Son çocuk ise ailenin hep bebek kalan üyesidir. İşleri başkasının yapmasını bekler fakat sorumluluk da alır (Corey, 2008). Yapılan araştırmalar ilk çocukların yönetici, son çocukların ise lider olma potansiyeline sahip olduklarını göstermektedir.

e) Ailelerinde ticaretle uğraşan birinin var olup olmasına göre öğrencilerin girişimcilik niyeti farklılıkları Tablo 22’de gösterilmektedir.

Tablo 22

Ailede Ticaretle Uğraşan Birinin Varlığına Göre Girişimcilik Niyeti Farklılıkları

Ailede ticaretle uğraşan birinin varlığı	N	X	SS	sd	t	p
Yok	491	9.22	.78	58	.561	0.011
Var	169	20.55	6.00	282.476		

Tablo 22 ailesinde ticaretle uğraşan bireyler olan kişilerin Girişimcilik Niyet düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($p=0.011$). Çalışmaya katılan ve ailesi ticaretle uğraşmayan bireylerin Girişimcilik Niyeti Ölçeği puan ortalaması 9.22, ailesi ticaretle uğraşan bireylerin 20.55 olarak saptanmıştır. Bu durum öğrencilerin çevrelerindeki girişimcileri kendilerine örnek aldıklarını ve onlardan etkilendiklerini göstermektedir. Dolayısıyla, ailede girişimci ruha sahip veya doğrudan girişimci kişilerin bulunması, o ailede yetişen bireyin de girişimci olması yönünde etkili olmaktadır.

f) Okula gelmeden önce yaşanan yere göre öğrencilerin girişimcilik niyeti farklılıkları Tablo 23’de gösterilmektedir.

Tablo 23

Okula Gelmeden Önceki Yerleşim Yeri Değişkenine Göre Girişimcilik Niyeti Farklılıkları

Okula gelmeden önceki yerleşim yeriniz	N	X	SS	F	p
Köy	98	19.27	5.94	0.277	0.759
Kasaba/İlçe	233	19.45	5.90		
İl/ metropol	329	19.72	5.82		

Tablo 23’de *Okula gelmeden önceki yerleşim yerinin* girişimcilik niyeti düzeylerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($p=0.759$). Oysaki, kentsel alanda büyüyenlerin kırsal alanda büyüyenlere göre girişimciliğe daha yatkın olabilecekleri öne sürülmektedir (Arslan, 2002). Bunun önemli sebeplerinden biri de girişimcilik faaliyetlerinin daha çok kentsel alanlarda gerçekleşiyor olmasıdır. Bireyler yaşadıkları yerleşim alanında başarılı girişimcileri gördüklerinde heveslenmekte ve yeni bir iş kurma fikrine yoğunlaşmaktadır (Güney ve Nurmakhmatuly, 2007).

g) Herhangi bir iş deneyimine ve süresine sahip olup olmamalarına göre öğrencilerin girişimcilik niyeti farklılıkları Tablo 24’de gösterilmektedir.

Tablo 24

Herhangi Bir İş Deneyimi ve Süresi Değişkenine Göre Girişimcilik Niyeti Farklılıkları

Herhangi bir iş deneyiminiz ve süresi	N	X	SS	F	p
Yok	231	18.68	5.82		
0-3 ay	142	19.60	5.45		
3-6 ay	78	19.92	5.26		
6-9 ay	20	19.20	6.01	2.162	0.057
9-12 ay	37	21.08	5.32		
1 yıl ve üzeri	152	20.34	6.54		

Tablo 24’e göre *Deneyim süreleri* Girişimcilik Niyeti düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0.057$). Bir iş deneyimine sahip öğrencilerin iş sahibinden etkilenmesinin ve girişimciliğin sağladığı hem maddi hem de manevi kazançlara tanık olmasının öğrencileri girişimci olma yönünde etkileyebileceği düşünülebilir.

Çalışmaya katılan ve deneyimi olmayanların Girişimcilik Niyeti Ölçeği puan ortancası 18.00, 0-3 ay olan bireylerin 19.00, 3-6 ay olan bireylerin 18.50 , 6-9 ay olanların 19.50, 9-12 ay olanların 20.00 ve 1 yıl ve üzeri olanların 20.00 olarak saptanmıştır.

h) Şu anda kaldıkları yere göre öğrencilerin girişimcilik niyeti farklılıkları Tablo 25’de gösterilmektedir.

Tablo 25

Şu Anda Kalınan Yer Değişkenine Girişimcilik Niyeti Farklılıkları

Şu an kaldığımız yer	N	X	SS	F	p
Aile yanı	123	18.83	5.93		
Özel ev	227	20.54	6.34	3.421	0.017
Devlet yurdu	241	19.21	5.36		
Özel yurt	69	18.84	5.46		

Tablo 25’e göre öğrencilerin *Şu anda kaldığımız yer* sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda Girişimcilik Niyeti düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p=0.017$). Farklılığı yaratan grupların Devlet yurdu – özel ev olduğu saptanmıştır ($p=0.045$). Öğrenci arkadaşlarıyla birlikte yaşayan öğrencilerin birbirlerinden etkilenmeleri ve gelecekte beraber iş kurmaya yönelik planlar yapma olasılıklarının bu durumu ortaya çıkardığı düşünülebilir.

ı) Babalarının eğitim durumlarına göre öğrencilerin girişimcilik niyeti farklılıkları Tablo 26’da gösterilmektedir.

Tablo 26

Babanızın Eğitim Durumu Değişkenine Girişimcilik Niyeti Farklılıkları

Babanızın eğitim durumu	N	X	SS	F	p
İlköğretim	370	19.10	5.80		
Lise	187	19.98	6.08	2.830	0.060
Üniversite	103	20.45	5.54		

Tablo 26'ya göre öğrencilerin babalarının eğitim durumlarının Girişimcilik Niyeti düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0.060$).

i) Annelerinin eğitim durumlarına göre öğrencilerin girişimcilik niyeti farklılıkları Tablo 27'de gösterilmektedir.

Tablo 27

Annelerin Eğitim Durumu Değişkenine Girişimcilik Niyeti Farklılıkları

Annelerin eğitim durumu	N	X	SS	F	p
Okur yazar değil	55	20.36	6.08		
İlköğretim	459	19.03	5.80	4.709	0.003
Lise	116	21.19	5.83		
Üniversite	32	19.87	5.46		

Tablo 27 öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarının Girişimcilik Niyeti seviyelerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir ($p=0.003$). Farklılığı Öğrencilerden anne eğitim durumu okur yazar olmayanların Girişimcilik Niyeti ölçek puanı ortalaması 20.36, eğitim durumu ilköğretim olanların 19.03, lise olanların 21.19, Üniversite eğitim düzeyi olanların 19.87 olarak saptanmıştır.

j) Ailelerinin aylık gelirlerine göre öğrencilerin girişimcilik niyeti farklılıkları Tablo 28'de gösterilmektedir.

Tablo 28

Ailenizin Aylık Geliri Değişkenine Göre Girişimcilik Niyeti Farklılıkları

Ailenizin aylık geliri	N	X	SS	F	p
0-500	122	18.82	6.06	3.464	0.008

500- 1500	191	19.45	5.44
1501- 2500	169	18.83	5.66
2501- 3500	90	20.77	5.79
3501- 4500	88	20.98	6.56

Tablo 28’de görüldüğü üzere öğrencilerin ailelerinin aylık gelirleri bazında Girişimcilik Niyeti düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p=0.008$). Farklılığı yaratan grupların 1501-2500 TL, 3501-4500 TL olduğu saptanmıştır ($p=0.050$). Aylık aile geliri bu şekilde öğrencilerin girişimcilik niyetlerinin diğer öğrencilere nazaran daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Bu bireylerin daha öz güvenli olduğu düşünülebilir. Ailesinden parasal destek alma imkanı olan bireyler bir girişim başlatmaktan çekinmemektedirler. Gençlerin ailesinden maddi destek alamaması girişimcilik ruhunu körelten bir etken olarak düşünülebilir.

Bireylerden ailelerinin aylık geliri 0-500 TL olanların Girişimcilik Niyeti ölçek puanı ortalaması 18.82, 500-1500 TL olanların 19.45, , 1501-2500 TL olanların 18.83, 2501-3500 TL olanların 20.77 ve 3501-4500 TL olanların 20.98 olarak hesaplanmıştır.

k) Girişimcilik konusunda bir ders ya da kurs alma durumuna göre öğrencilerin girişimcilik niyeti farklılıkları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 29

Girişimcilikle İlgili Ders Veya Kurs Alıp Almama Değişkenine Göre Girişimcilik Niyeti Farklılıkları

Ders/ kurs aldınız mı?	N	X	SS	sd	t	p
Hayır	454	19.28	5.69	656	1.720	0.086
Evet	204	20.13	6.18	363.912		

Tablo 29, öğrencilerin *Girişimcilikle ilgili ders/kurs aldınız mı?* sorusuna ait cevapları doğrultusunda Girişimcilik Niyeti Ölçeği puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemekte olduğunu belirtmektedir ($p=0.086$). Zepeda (2015) çalışmasında araştırmada ulaşılan sonuca benzer şekilde girişimcilikle ilgili ders/kurs almanın girişimcilik niyeti açısından anlamlı bir farklılığa sebep olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

1) Öğrencilerin eğitim aldıkları bölümlere göre girişimcilik niyeti farklılıkları aşağıdaki Tablo 30’da gösterilmektedir.

Tablo 30

Eğitim Alınan Bölümlere Göre Girişimcilik Niyeti Farklılıkları

Bölümünüz	N	p
İktisat	23	
İşletme	30	
Kamu yönetimi	51	
Diğer Bölümler		
Ağız dış sağlığı	24	
BESYO	30	
Biyomedikal Mühendisliği	38	
Büro Yönetimi	35	
Çağrı Merkezi	35	
Eczane hizmetleri	42	
Elektrik Mühendisi	61	0.002
Hemşirelik	37	
İnşaat Mühendisi	37	
Maliye	50	
Matematik	20	
Podoloji	21	
Radyoloji	21	
Sivil Havacılık	21	
Tıbbi Görüntüleme	22	
Tıbbi lab teknik	41	
Yaşlı Bakımı	23	

Tablo 30'a göre öğrencilerin okudukları bölümler bazında Girişimcilik Niyeti düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p=0.002$). Girişimcilik puanı en yüksek olan bireyler İktisat okuyan öğrenciler olup, en düşük puanlara sahip bireyler İşletme okumaktadırlar. Farklılığı yaratan grupların iktisat ve kamu yönetimi grupları olduğu saptanmıştır.

Bireylerin bölümleri bazında Girişimcilik Niyeti Ölçeği puanları İktisat okuyanların Girişimcilik Niyeti ölçeği puan ortancası 26.00, İşletme okuyanların 19.00, Kamu Yönetimi okuyanların 20.00, diğer bölümleri okuyanların ise Girişimcilik Niyeti ölçeği puan ortancası 19.00 olarak hesaplanmıştır ($p=0.002$).

m) Öğrencilerin not ortalamalarına göre öğrencilerin girişimcilik niyeti farklılıkları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 31

Ağırlıklı Not Ortalaması Değişkenine Göre Girişimcilik Niyeti Farklılıkları

Ağırlıklı not ortalamamız	N	X	SS	F	p
1.50- 2.00	58	18.34	5.71		
2.01- 2.50	125	20.12	5.25		
2.51-3.00	203	19.24	5.97	1.146	0.334
3.01- 3.50	162	19.59	5.88		
3.51- 4.00	94	19.93	6.47		

Tablo 31 öğrencilerin ağırlıklı not ortalamalarının Girişimcilik Niyeti düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığını göstermektedir ($p=0.334$). Ballı (2014) çalışmasında, düşük akademik başarıya sahip öğrencilerin daha fazla girişimci olma eğilimine sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Alt problem 2'ye ait bulgular aşağıda açıklanmaktadır.

a) Demografik özelliklerden cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin işsizlik kaygısı farklılıkları Tablo 32'de gösterilmektedir.

Tablo 32

Cinsiyet Değişkenine Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları

Cinsiyet	N	X	SS	sd	t	p
Kadın	366	79.15	17.60	643	1.300	0.194
Erkek	279	77.31	18.01	591.351		

Tablo 32 incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre İşsizlik kaygısı düzeyinin anlamlı bir farklılık göstermemekte olduğu görülmektedir ($p= 0.194$). Dursun ve Aytaç (2009) çalışmalarında erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha az işsizlik kaygısı yaşadığı sonucuna ulaşmışlardır.

b) Yaş değişkenine göre İşsizlik Kaygısı farklılıkları Tablo 33’de gösterilmektedir.

Tablo 33

Bireylerin Yaş Değerleri ile İşsizlik Kaygısı Ölçek Puanları Arasındaki Korelasyon

Değişkenler	Pearson Rho İlişki Katsayısı	p
Yaş – İşsizlik Kaygısı Ölçek puanı	-0.009	0.826

Bireylerin yaş değerleri ile İşsizlik Kaygısı Ölçek puanları arasında istatistikel olarak anlamlı ilişki söz konusu değildir ($p=0.826$).

c) Medeni durum değişkenine göre öğrencilerin işsizlik kaygısı farklılıkları Tablo 34’de gösterilmektedir.

Tablo 34

Medeni Durum Değişkenine Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları

Medeni durum	N	X	SS	sd	t	p
Evli	12	74.75	24.70	643	0.709	0.479
Bekar	633	78.42	17.65	11.214		

Medeni durum değişkenine göre öğrencilerin işsizlik kaygısı ölçek puanları istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0.479$).

d) Ailede bulunduğu çocuk sırasına göre öğrencilerin işsizlik kaygısı farklılıkları Tablo 35’de gösterilmektedir.

Tablo 35

Ailedeki Çocuk Sırasına Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları

Ailenin kaçınıcı çocuğusunuz?	N	X	SS	F	p
İlk	233	78.58	18.92	0.339	0.713
Son	225	77.60	18.04		
Diğer	187	78.98	16.00		

Tablo 35’de ailedeki çocuk sırasının İşsizlik Kaygı düzeylerinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir ($p=0.713$).

e) Ailesinde ticaretle uğraşan birinin varlığına göre öğrencilerin işsizlik kaygısı farklılıkları Tablo 36’da gösterilmektedir.

Tablo 36

Ailede Ticaretle Uğraşan Birinin Varlığına Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları

Ailede ticaretle uğraşan birinin varlığı	N	X	SS	sd	t	p
Yok	484	78.61	17.58	643		
Var	161	77.57	18.43	263.589	0.647	0.518

Tablo 36 *Ailesinde ticaretle uğraşan biri varlığında İşsizlik Kaygı düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemekte olduğunu göstermektedir (p=0.006).*

Çalışmaya katılan ve ailesi ticaretle uğraşmayan bireylerin İşsizlik Kaygısı Ölçeği puan ortalaması 78.61, ailesi ticaretle uğraşan bireylerin 77.57 olarak saptanmıştır

f) Okula gelmeden önceki yerleşim yerine göre öğrencilerin işsizlik kaygısı farklılıkları Tablo 37’de gösterilmektedir.

Tablo 37

Okula Gelmeden Önceki Yerleşim Yeri Değişkenine Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları

Okula gelmeden önceki yerleşim yeriniz	N	X	SS	F	p
Köy	94	78.93	19.28		
Kasaba/İlçe	227	77.76	17.17	0.206	0.814
İl/ metropol	324	78.60	17.81		

Tablo 37’ye göre öğrencilerin okula gelmeden önceki yerleşim yerleri İşsizlik kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık göstermemektedir (p=0.814).

Çalışmaya katılan ve okula gelmeden önce köyde yaşayanların İşsizlik Kaygısı Ölçeği puan ortalaması 78.93, kasabada yaşayan bireylerin 77.76, ilde yaşayan bireylerin 78.60 olarak saptanmıştır.

g) Herhangi bir iş deneyimine sahip olup olmamalarına göre öğrencilerin işsizlik kaygısı farklılıkları Tablo 38’de gösterilmektedir.

Tablo 38

İş Deneyimine Ve Süresine Sahip Olup Olmama Değişkenine Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları

Herhangi bir iş deneyiminiz ve süresi	N	X	SS	F	p
Yok	225	79.20	17.19		
0-3 ay	140	80.97	17.19		
3-6 ay	76	76.32	16.72	2.813	0.016
6-9 ay	19	71.26	18.66		
9-12 ay	36	82.91	21.77		
1 yıl ve üzeri	149	75.45	18.06		

Tablo 38’de iş deneyimi değişkenine göre öğrencilerin İşsizlik Kaygısında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p=0.016$). Üniversite öğrenimi sırasında işgücü piyasasında iş deneyimi kazanmak öğrencilerin kaygılarını azaltabilmektedir. Bu durumun, öğrencinin iş bulma konusunda kendine olan güvenini arttırdığı ve mezuniyetten sonra iş bulma yönündeki kaygısını azalttığı düşünülebilir.

Çalışmaya katılan ve deneyimi olmayanların İşsizlik Kaygısı Ölçeği puan ortalaması 79.20, 0-3 ay olan bireylerin 80.97, 3-6 ay olan bireylerin 76.32, 6-9 ay olanların 71.26, 9-12 ay olanların 82.91 ve 1 yıl ve üzeri olanların 75.45 olarak saptanmıştır.

h) Kalınan yere göre öğrencilerin işsizlik kaygısı farklılıkları Tablo 39’da gösterilmektedir.

Tablo 39

Şu Anda Kalınan Yer Değişkenine İşsizlik Kaygısı Farklılıkları

Şu an kaldığınız yer	N	X	SS	F	p
Aile yanı	120	80.80	17.86	1.473	0.221
Özel ev	222	78.31	17.16		

Devlet yurdu	236	78.05	18.43
Özel yurt	67	75.22	17.23

Tablo 39’da görüldüğü üzere öğrencilerin *Şu anda kaldığınız yer* sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda İşsizlik Kaygısı düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0.221$).

1) Babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin işsizlik kaygısı farklılıkları Tablo 40’da gösterilmektedir.

Tablo 40

Babanızın Eğitim Durumu Değişkenine İşsizlik Kaygısı Farklılıkları

Babanızın eğitim durumu	N	X	SS	F	p
İlköğretim	359	78.26	16.98		
Lise	184	80.17	18.79	2.386	0.093
Üniversite	102	75.40	18.47		

Tablo 40’a göre öğrencilerin babalarının eğitim durumları İşsizlik Kaygısı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0.093$).

i) Annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin işsizlik kaygısı farklılıkları Tablo 41’de gösterilmektedir.

Tablo 41

Annelerinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları

Annenizin eğitim durumu	N	X	SS	F	p
Okur yazar değil	52	78.25	14.94		
İlköğretim	448	78.52	17.69	0.113	0.953
Lise	114	78.20	19.40		
Üniversite	31	76.64	18.24		

Tablo 41'e göre öğrencilerin annelerinin eğitim durumları İşsizlik Kaygısı seviyelerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0.953$).

j) Ailelerinin aylık gelirine göre öğrencilerin işsizlik kaygısı farklılıkları Tablo 42'de gösterilmektedir.

Tablo 42

Ailenizin Aylık Geliri Değişkenine Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları

Ailenizin aylık geliri	N	X	SS	F	p
0-500	117	77.12	17.61		
500- 1500	187	77.57	17.34		
1501- 2500	164	80.15	17.90	0.809	0.520
2501- 3500	89	79.39	16.05		
3501- 4500	88	77.25	20.34		

Tablo 42'ye göre Öğrencilerin ailelerinin aylık gelirleri İşsizlik Kaygısı seviyelerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0.520$). Tayfun ve Korkmaz (2016) da çalışmalarında ailenin aylık gelirinin öğrencinin yaşadığı işsizlik kaygısına etki etmediği sonucuna ulaşmışlardır. Tekin (2015) ise çalışmasında ailenin aylık gelirinin öğrencilerin işsizlik kaygısı düzeylerini etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

k) Girişimcilik konusunda bir ders ya da kurs alma durumuna göre öğrencilerin işsizlik kaygısı farklılıkları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 43

Girişimcilikle İlgili Ders Veya Kurs Alıp Almama Değişkenine Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları

Ders/ kurs aldınız mı?	N	X	SS	sd	t	p
Hayır	444	77.88	17.58	641	1.115	0.265
Evet	199	79.57	18.24	368.714		

Tablo 43 incelendiğinde öğrencilerin *Girişimcilikle ilgili ders/kurs aldınız mı?* sorusuna ait cevap dağılımının İşsizlik Kaygısı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($p=0.265$).

1) Öğrencilerin eğitim aldıkları bölümlere göre işsizlik kaygısı farklılıkları aşağıdaki Tablo 44’de gösterilmektedir.

Tablo 44

Eğitim Alınan Bölümlere Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları

Bölümünüz	N	p
İktisat	23	
İşletme	30	
Kamu yönetimi	51	
Diğer Bölümler		
Ağız dış sağlığı	24	
BESYO	30	
Biyomedikal Mühendisliği	38	
Büro Yönetimi	35	

Çağrı Merkezi	35	
Eczane hizmetleri	42	
Elektrik Mühendisi	61	
Hemşirelik	37	
İnşaat Mühendisi	37	P=0.716
Maliye	50	
Matematik	20	
Podoloji	21	
Radyoloji	21	
Sivil Havacılık	21	
Tıbbi Görüntüleme	22	
Tıbbi lab teknik	41	
Yaşlı Bakımı	23	

Tablo 44’de öğrencilerin bölümleri bazında İşsizlik Kaygısı düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0.716$). Fakat tanımlayıcı istatistikleri incelendiğinde; iktisat bölümü öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Ölçek puanları en yüksek (81.54), Kamu yönetimi bölümündekilerin ise İşsizlik Kaygısı Ölçek puanları en düşüktür.

m) Öğrencilerin not ortalamalarına göre öğrencilerin işsizlik kaygısı farklılıkları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 45

Ağırlıklı Not Ortalaması Değişkenine Göre İşsizlik Kaygısı Farklılıkları

Ağırlıklı not ortalamanız	N	X	SS	F	p
1.50- 2.00	58	76.39	15.91		
2.01- 2.50	123	80.53	17.07		
2.51-3.00	196	79.24	16.92	1.169	0.323
3.01- 3.50	158	77.56	18.58		
3.51- 4.00	92	76.25	19.70		

Tablo 45’de öğrencilerin ağırlıklı not ortalamalarının İşsizlik Kaygı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($p=0.323$). Balkaya (2017) çalışmasında ağırlıklı not ortalaması değişkenine göre öğrencilerin işsizlik kaygı düzeylerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır.

Öğrencilerin Girişimcilik Niyeti ve İşsizlik Kaygısı ve alt boyutları arasındaki ilişki düzeyi alt probleminin bulguları burada açıklanmaktadır.

Aşağıdaki tabloda öğrencilerin İşsizlik Kaygısı Ölçeği ve Girişimcilik Niyeti Ölçeği puanları arasındaki ilişki gösterilmektedir.

Tablo 46

İşsizlik Kaygısı Ölçeği ve Girişimcilik Niyeti Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki

Ölçekler	Spearman Rho İlişki Katsayısı	p
İşsizlik Kaygısı Ölçeği - Girişimcilik Niyeti Ölçeği	0.067	0.089

Tablo 46’ya göre öğrencilerin İşsizlik Kaygısı düzeyleri ile Girişimcilik Niyeti arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki söz konusu değildir ($p=0.089$). Bu durumda öğrencilerin işsizlik kaygısına sahip olmalarının girişimcilik ruhunu beraberinde getirmediği, daha çok kurumsal düşünüp sınavlara hazırlandığı fikri düşünülebilir. Tersini düşünecek olursak öğrenciler öncelikli olarak okuldan mezun olmayı hedefledikleri için mezuniyet kaygısı iş kaygısının önüne geçtiğinden girişimcilik niyeti taşımamaktadırlar.

Tablo 47’de öğrencilerin İşsizlik Kaygısı Ölçeği’ne ait alt boyutları ile Girişimcilik Niyeti Ölçeği puanları arasındaki ilişki gösterilmektedir

Tablo 47

İşsizlik Kaygısı Ölçeği'ne Ait Alt Boyutlar ile Girişimcilik Niyeti Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki

Alt Boyutlar	Spearman Rho İlişki Katsayısı	p
Kişisel Karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutu - Girişimcilik Niyeti Ölçeği	0.047	0.231
Çevresel ve Sosyal baskı alt boyutu - Girişimcilik Niyeti Ölçeği	0.040	0.309
Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutu - Girişimcilik Niyeti Ölçeği	0.009	0.812
Ekonomideki istihdam zorlukları alt boyutu - Girişimcilik Niyeti Ölçeği	0.067	0.089

Tablodan görüldüğü üzere öğrencilerin *kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği* alt boyutu puanları ile Girişimcilik Niyeti Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p=0.231$). Bu durumda kişilerin özgüven eksikliği girişimcilik niyetlerini etkilememektedir.

Öğrencilerin *çevresel ve sosyal baskı* alt boyutu puanları ile Girişimcilik Niyeti Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p=0.309$). Öğrencilerin Girişimcilik niyetleri çevresel ve sosyal baskılardan etkilenmemektedir. Öğrencinin sahip olduğu girişimsel niyetten çevresi veya karşılaşıacağı baskılar yüzünden vazgeçmeyeceği düşünülebilir.

Öğrencilerin *niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği* alt boyutu puanları Girişimcilik Niyeti Ölçek puanlarını istatistiksel olarak etkilememektedir ($p=0.812$). Öğrencilerin girişimcilik niyetleri nitelik olarak bilgi ve beceri eksikliğinden etkilenmemektedir.

Öğrencilerin *ekonomideki istihdam zorlukları* alt boyutu puanları Girişimcilik Niyeti Ölçek puanlarını istatistiksel olarak etkilememektedir ($p=0.089$). Ekonomideki istihdam zorlukları öğrencilerin girişimcilik niyetlerini etkilememektedir. Öğrencilerin her koşulda girişimci niyetler taşıdıkları düşünülebilir.

Tablo 48

Bölgümlere Ait İşsizlik Kaygısı Ölçeği ve Girişimcilik Niyeti Ölçeği Ortalama Puanları

Bölümler	N	İşsizlik Kaygısı Ölçeği Ort ± SS	Girişimcilik Niyeti Ölçeği Ort ± SS
İktisat	23	81.54 ± 13.76	23.91 ± 4.85
İşletme	30	78.10 ± 15.46	20.50 ± 4.15
Kamu yönetimi	51	77.58 ± 17.26	20.01 ± 4.60
Ağız diş sağlığı	24	78.25 ± 17.19	18.50 ± 6.40
BESYO	30	73.46 ± 14.59	18.26 ± 4.33
Biyomedikal Mühendisliği	38	83.07 ± 15.96	18.89 ± 6.22
Büro Yönetimi	35	79.14 ± 12.13	19.05 ± 5.64
Çağrı Merkezi	35	69.03 ± 17.71	17.90 ± 5.78
Eczane hizmetleri	42	77.66 ± 19.30	18.09 ± 6.26
Elektrik Mühendisi	61	72.25 ± 18.70	21.90 ± 6.96
Hemşirelik	37	82.24 ± 17.57	19.54 ± 4.98
İnşaat Mühendisi	37	77.75 ± 17.76	23.18 ± 4.92
Maliye	50	82.85 ± 16.31	18.82 ± 4.92
Matematik	20	74.20 ± 16.34	18.00 ± 5.27
Podoloji	21	84.33 ± 19.83	Max* 24.04 ± 5.35
Radyoloji	21	75.23 ± 15.69	19.33 ± 4.25
Sivil Havacılık	21	Min* 65.33 ± 19.00	Min* 16.95 ± 5.73
Tıbbi Görüntüleme	22	75.42 ± 17.39	Min* 16.95 ± 6.62
Tıbbi lab teknik	41	86.17 ± 16.62	17.60 ± 6.03
Yaşlı Bakımı	23	Max* 90.14 ± 22.63	18.17 ± 6.69

Tabloda belirtildiği gibi öğrencilerin okuduğu bölümlerden en yüksek İşsizlik Kaygısı puanına sahip bölüm Yaşlı Bakımı bölümü, en düşük olanı ise sivil havacılık bölümüdür. Bu durumda Yaşlı Bakımı, Tıbbi Laboratuvar teknikleri, iktisat, biyomedikal mühendisliği, hemşirelik, maliye ve podoloji okuyan bireylerin diğer bölümleri okuyanlara göre İşsizlik Kaygılarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin Girişimcilik Niyeti ölçek puanları incelendiğinde; en yüksek Girişimcilik Niyeti ölçek puanına sahip bireyler podoloji, iktisat, işletme, kamu yönetimi, inşaat mühendisliği bölümünde olan öğrenciler, en düşük Girişimcilik Niyeti ölçek puanlarına sahip bireyler ise; Sivil Havacılık, Tıbbi Görüntüleme ve Çağrı merkezi bölümünde olan öğrencilerdi.

Çalışmaya katılan tüm öğrencilerin İşsizlik Kaygısı ve Girişimcilik Niyeti Ortalamaları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 49

Araştırmaya Katılan Tüm Öğrencilerin İşsizlik Kaygısı Ve Girişimcilik Niyeti Ortalamaları

Ölçekler ve alt boyutları	N	Ortalama	Standart Sapma
Kişisel Karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutu	662	15.52	4.52
Çevresel ve Sosyal baskı alt boyutu	662	23.97	6.52
Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutu	662	11.48	3.62
Ekonomideki istihdam zorlukları alt boyutu	662	27.30	7.22
Girişimcilik Niyeti Ölçeği	662	19.59	5.86
İşsizlik Kaygısı Ölçeği	662	78.35	17.79

Tablo 49'da görüldüğü gibi çalışmada yer alan bireylerin İşsizlik Kaygısı Ölçeği puan ortalaması 78.35 ± 17.79 , İşsizlik Kaygısı Ölçeği alt boyutlarından olan *kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği* alt boyutu puan ortalaması 15.52 ± 4.52 , *çevresel ve sosyal baskı* alt boyutu puan ortalaması 23.97 ± 6.52 , *niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği* alt boyutu puan ortalaması 11.48 ± 3.62 , *ekonomideki istihdam zorlukları* alt boyutu puan ortalaması 27.30 ± 7.22 ve Girişimcilik Niyeti Ölçeği puan ortalaması 19.59 ± 5.86 olarak hesaplanmıştır.

Bireylerin İşsizlik Kaygısı Ölçeği alt boyutlarından *ekonomideki istihdam zorlukları* alt boyutu puanlarının en yüksek, *niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği* alt boyutu puanlarının da en düşük olduğu saptanmıştır. Buna göre, çalışmaya katılan öğrencilerin mezuniyetlerinin ardından istihdam edilebilme konusunda olumsuz bir algıları olduğu düşünülebilir.

Öğrencilerin demografik bilgilerine göre İşsizlik Kaygısı ve Girişimcilik Niyeti Ölçeklerinin puanları aşağıdaki tabloda karşılaştırılmaktadır.

Tablo 50

Demografik Bilgiler Bazında İşsizlik Kaygısı Ölçeği Ve Girişimcilik Niyeti Ölçeği Puanları Karşılaştırılması

	İşsizlik Kaygısı Ölçeği	Girişimcilik Niyeti Ölçeği
--	-------------------------	----------------------------

Demografik Bilgiler	Ort ± SS	Ortanca (ÇAG)
Cinsiyet		
Kadın	79.15 ± 17.60	18.00 (6.00)
Erkek	77.20 ± 17.95	20.00 (8.00)
Test İstatistiği t; Z; p	1.379; 0.168	4.358; <0.001
Medeni Durum		
Evli (n=12)	74.75 ± 24.70	20.00 (12.25)
Bekar (n=650)	78.42 ± 17.65	19.00 (8.00)
Test İstatistiği t; Z; p	0.709; 0.479	0.472; 0.637
Ailenin kaçınıcı çocuğusunuz		
İlk	78.58 ± 18.92	20.00 (6.00)
Son	77.60 ± 18.04	19.00 (9.00)
Diğer	78.98 ± 16.00	19.00 (8.00)
Test İstatistiği; *F; χ^2 ;p	*0.339; 0.713	6.544; 0.038
Ailenizle ticaretle uğraşan biri var mı?		
Yok	78.61 ± 17.58	19.00 (8.00)
Var	77.57 ± 18.43	21.00 (8.00)
Test İstatistiği t; Z; p	0.647; 0.518	2.746; 0.006
Okula gelmeden önceki yerleşim yeriniz		
Köy	78.93 ± 19.28	18.50 (8.00)
Kasaba/ilçe	77.76 ± 17.17	19.00 (8.00)
İl/metropol	78.60 ± 17.81	19.00 (7.00)
Test İstatistiği; F; χ^2 ;p	0.206; 0.814	0.635; 0.728
Herhangi bir iş deneyiminiz ve süresi		
Yok	79.20 ± 17.19	18.00 (7.00)
0-3 ay	80.97 ± 17.19	19.00 (7.00)
3-6 ay	76.32 ± 16.72	18.50 (7.00)
6-9 ay	71.26 ± 18.66	19.50 (9.50)
9-12 ay	82.91 ± 21.77	20.00 (6.50)
1 yıl ve üzeri	75.45 ± 18.06	20.00 (9.00)
Test İstatistiği; F; χ^2 ;p	2.813; 0.016***	9.348; 0.096

	İşsizlik Kaygısı Ölçeği	Girişimcilik Niyeti Ölçeği
Şuan Kaldığınız yer?		
Aile yanı	80.80 ± 17.86	18.00 (8.00)
Özel Ev	78.31 ± 17.16	20.00 (8.00)
Devlet yurdu	78.05 ± 18.43	19.00 (6.50)
Özel yurt	75.22 ± 17.23	19.00 (7.00)
Test İstatistiği; F; χ^2 ;p	1.473; 0.221	10.470; 0.015
Babanızın eğitim durumu		
Okur yazar değil	85.00 ± 14.08	18.00 (11.00)
İlköğretim	78.05 ± 17.04	19.00 (7.00)
Lise	80.17 ± 18.79	19.00 (7.00)
Üniversite - Yüksek lisans-doktora	75.70 ± 18.34	20.50 (6.00)
Test İstatistiği; F; χ^2 ;p	1.780; 0.131	7.075; 0.070

Annenizin eğitim durumu		
Okur yazar değil	78.25 ± 14.94	20.00 (8.00)
İlköğretim	78.52 ± 17.69	19.00 (7.00)
Lise	78.20 ± 19.40	21.00 (8.00)
Üniversite- Yüksek lisans-doktora	77.24 ± 18.63	19.00 (7.75)
Test İstatistiği; F; χ^2 ;p	0.113; 0.953	12.441; 0.006
Ailenizin aylık geliri		
0-500 TL	77.12 ± 17.61	18.00 (7.00)
500 – 1500 TL	77.57 ± 17.34	19.00 (7.00)
1501-2500 TL	80.15 ± 17.90	18.00 (8.00)
2501-3500 TL	79.39 ± 16.05	20.00 (6.00)
3501-4500 TL	77.25 ± 20.34	21.50 (8.00)
Test İstatistiği; F; χ^2 ;p	0.809; 0.520	14.371; 0.006

Independent sample t test, *One way ANOVA, Mann Whitney U non parametrik test, Kruskal Wallis non parametrik test, ÇAG=Çeyreklikler arası genişlik ***ikili karşılaştırma testlerinde anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Tablo 51

Lisans ve Ön Lisans Bazında Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Kaygısı Ölçeği Ve Girişimcilik Niyeti Ölçeği Puanları Karşılaştırılması

	İşsizlik Kaygısı Ölçeği	Girişimcilik Niyeti Ölçeği
Bireylere yöneltilen sorular	Ort ± SS	Ortanca (ÇAG)
Girişimcilikle ilgili ders/kurs aldınız mı?		
Hayır	77.88 ± 17.58	19.00 (8.00)
Evet	79.57 ± 18.24	20.00 (7.00)

Test İstatistiği t; Z; p	1.115; 0.265	1.614; 0.106
Bölümünüz		
İktisat	81.54 ± 13.76	26.00 (10.50)
İşletme	78.10 ± 15.46	19.00 (6.25)
Kamu yönetimi	77.58 ± 17.26	20.00 (6.00)
Diğer	78.39 ± 17.99	19.00 (8.00)
Test İstatistiği; F; χ^2 ;p	0.452; 0.716	15.098; 0.002
Eğitim durumu		
Ön lisans	78.71 ± 18.56	18.00 (8.75)
Lisans	78.11 ± 17.12	20.00 (7.00)
Test İstatistiği t; Z; p	0.128; 0.898	3.773; <0.001
Ağırlıklı not ortalamanız		
1.50-2.00	76.39 ± 15.91	18.00 (6.75)
2.01-2.50	80.53 ± 17.07	19.00 (6.00)
2.51-3.00	79.24 ± 16.92	19.00 (7.00)
3.01-3.50	77.56 ± 18.58	19.00 (8.00)
3.51-4.00	75.25 ± 19.70	19.00 (8.00)
Test İstatistiği; F; χ^2 ;p	1.169; 0.323	4.684; 0.321

Mann Whitney U non parametrik test, Kruskal Wallis non parametrik test, ÇAG=Çeyreklikler arası genişlik

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada üniversite öğrenim hayatlarının sonuna gelen lisans ve ön lisans son sınıfta okuyan öğrencilerin işsizlik kaygısı ve girişimcilik niyeti seviyelerinin belirlenmesi öğrencilerin girişimcilik niyetinde, işsizlik kaygısı ve alt boyutlarında birtakım değişkenlere göre anlamlı fark olup olmadığının saptanması ve öğrencilerin girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygı ve alt boyutları arasındaki ilişki düzeyinin belirlenmesi hedeflenmektedir.

Bu kapsamda Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi lisans ve ön lisans son sınıfta okuyan toplam 662 öğrenciye anket uygulanmıştır.

Araştırma kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda araştırmaya katılanların çoğunluğunun kadın olduğu, 22 yaş grubundakilerin fazla olduğu, neredeyse tamamına yakınının bekar olduğu ortaya çıkmıştır. Çoğunluğun ailesinde ticaretle uğraşan birinin olmadığı, yarısına yakınının il veya metropolden geldiği, çoğunluğunun iş deneyimine sahip olmadığı, çoğunluğun devlet yurdunda kaldığı, ebeveynlerin yarısından fazlasının ilköğretim mezunu olduğu, öğrencilerin büyük çoğunluğunun girişimcilik ile ilgili ders ya da kurs aldığı, çoğunluğun not ortalamasının 2.51-3.00 arasında olduğu ortaya çıkmıştır.

Elde edilen veriler doğrultusunda yapılan analiz sonuçlarına göre:

Üniversite lisans ve ön lisans öğrencilerinde işsizlik kaygısı ve girişimcilik niyeti düzeylerine bakıldığında lisans mezuniyetli bireylerin girişimcilik niyeti düzeylerinin ön lisans mezuniyetli öğrencilerden daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. İşsizlik kaygı düzeylerinde ise anlamlı farklılık ortaya çıkmamıştır.

Öğrencilerin Girişimcilik niyetleri ile ilgili elde edilen sonuçlar aşağıda belirtilmektedir.

Cinsiyet değişkenine öğrencilerin girişimcilik niyetleri anlamlı bir farklılık göstermektedir. Girişimcilik niyeti erkek öğrencilerde daha yüksek çıkmıştır. Erkekler toplumda eve eklemek getiren kişi olarak görüldüklerinden mezuniyetlerinin ardından bunu sağlayabilmeleri beklenmektedir. Bu sebeple kendi işlerini kurma fikrine yönelik niyetlerin erkek öğrencilerde daha fazla olduğu söylenebilir. Duckworth ve diğerleri (2016) ise çalışmalarında girişimcilik niyetinin cinsiyet bazında anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmışlardır. Sezer (2013) yaptığı çalışmada girişimcilik niyetinin erkek öğrencilerde %37,5, kız

öğrencilerde %36 olduğu ve aralarında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Litvanya’da yapılan bir çalışmada kadın ve erkek öğrencilerin kendi işlerini kurma konusundaki niyetleri karşılaştırıldığında, erkeklerin kendi işlerini kurma niyetlerinin daha yüksek olduğu görülmüş, bunun sebebi olarak da kadınların bu konuda şüphe sahibi oldukları ve planlarını en az on yıl lık bir geleceğe erteleme eğiliminde oldukları gösterilmiştir (Strazdiene ve Garalis, 2008). Singapur’da yapılan bir araştırmada da kız öğrencilerin girişimciliğe daha az ilgi gösterdiği bunun nedeninin de geleneksel sosyal rollerin etkisi altında kalmaları ve girişimcilikle ilgili yeterli bilgiye sahip olmamalarından kaynaklandığı ileri sürülmüştür (Wang ve Wong, 2004). Naktiyok ve Timuroğlu’nun Erzurum İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerine yaptıkları çalışmada (2009) erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla girişimcilik niyetine sahip olduğu, bunun sebebinin de erkeklerin kadınlardan daha çok risk alabilmeleri ve kendilerine daha çok güvenip Pazar dinamiklerini tolere edebilmelerinden kaynaklandığı belirtilmiştir.

Yaş ve medeni duruma göre öğrencilerin girişimcilik niyetleri anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Ailedeki çocuk sırasına göre öğrencilerin girişimcilik niyetleri anlamlı bir farklılık göstermektedir. Farklılığı yaratan grupların son- ilk çocuk olduğu saptanmıştır. Ailedeki doğum sırası bireylerin girişimcilik niyetini etkilemektedir. Kişiler rekabet ve iş birliğini ilk defa ailede özellikle de kardeşleriyle olan ilişkilerinde öğrenmektedirler. Dikkat çekme, kıskançlık, farklılaşma, diğer kardeşe karşı öteki kardeşe iş birliği yapma veya ebeveyne ya da dışardan üçüncü kişilere karşı kardeşler arası iş birliğinde bulunma gibi davranışlar kişilere tecrübe kazandırmaktadır (İrmiş, Durak ve Özdemir, 2010).

Ailede ticaretle uğraşan birinin varlığına göre öğrencilerin girişimcilik niyetleri farklılık göstermektedir. Girişimcilik niyeti ailesinde ticaretle uğraşanlarda daha yüksek çıkmıştır. Diaz Garcia ve Jimenez Moreno (2010) ise çalışmalarında ailede ticaretle uğraşan birinin olmasının girişimcilik niyeti üzerinde etkisi olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmadan elde edilen bu sonuç bazı araştırmaların sonuçlarıyla tutarlılık gösterirken (Duygulu, 2008, İrmiş ve Barutçu, 2012), bazı araştırmalarla (Kalkan, 2011) da tutarlılık göstermemektedir. Ailesinde ticaretle uğraşan biri varsa öğrenci onu kendine örnek almakta ve kendi işini kurmada daha hevesli olmaktadır.

Okula gelmeden önceki yerleşim yerine göre öğrencilerin girişimcilik niyetleri anlamlı fark yaratmamaktadır. Oysaki çoğu zaman kentsel bölgede doğup büyüyenlerde kırsal bölgede

doğup büyüyenlere göre girişimciliğe yönelmenin daha fazla olacağı düşünülmektedir (Arslan, 2002). Araştırma sonucuna benzer şekilde, Pamukkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğrencilerine yapılan bir çalışmada, öğrencilerin ailelerinin yerleşim alanlarıyla girişimcilikleri arasında anlamlı bir ilişki çıkmamıştır.

İş deneyimi değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik niyetleri anlamlı bir fark ortaya koymaktadır. Balkaya (2017) çalışmasında bir iş deneyimine sahip olmanın girişimcilik niyeti düzeyinde anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Wang ve Millington (2011) çalışmalarında iş deneyimi olan öğrencilerin girişimcilik niyetlerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Seyrek ve Gül (2017) çalışmalarında iş tecrübesi ve girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir farklılık bulmuşlardır. Buna göre, iş deneyimi olanların girişimcilik niyetleri daha yüksektir.

Şu anda kalınan yer değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik niyetleri anlamlı farklılık göstermektedir. Farklılığı yaratan grubun özel evde kalan öğrenci grubundan kaynaklandığı ortaya çıkmıştır. Çalışmada ulaşılan sonuca benzer olarak Balkaya (2017) çalışmasında kalınan yerin girişimcilik niyeti düzeylerinde etkisi olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Babanın eğitim durumuna göre öğrencilerin girişimcilik niyetleri anlamlı fark göstermemektedir. Çelik ve Karababa (2018) çalışmalarında, öğrencilerin girişimcilik niyetinin babalarının eğitim seviyelerine göre değişmediğini bulmuşlardır.

Annenin eğitim durumu değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik niyeti düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Farklılığı yaratan gruplar ilköğretim- lise grupları olarak saptanmıştır. Çelik, İnce ve Bozyiğit ise (2014) çalışmalarında annenin eğitim durumuyla girişimcilik niyeti arasında ilişki olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Ailenin aylık geliri durumuna göre öğrencilerin girişimcilik niyetleri anlamlı bir farklılık göstermektedir. Buna göre, ailenin geliri arttıkça girişimcilik niyetinin de arttığı gözlemlenmiştir. Bu sonuç literatürdeki bazı çalışmalarla desteklenmektedir (Şeşen ve Basım,2012; Çelik ve diğerleri, 2014).

Girişimcilikle ilgili ders veya kurs alıp almama durumuna göre öğrencilerin girişimcilik niyetlerinde anlamlı bir fark ortaya çıkmamaktadır. Bu sonuç İrmiş ve diğerlerinin (2012) çalışma sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir.

Bölümlerine göre girişimcilik niyetleri farklılık göstermektedir. Kamu yönetimi öğrencilerinde girişimcilik niyeti düzeyleri daha yüksek çıkmıştır. Moreno ve diğerleri (2012) çalışmalarında işletme öğrencilerinin girişimcilik niyeti düzeylerinin daha yüksek olduğu

sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde Karşlı (2018) çalışmasında girişimcilik niyetinin bölümlere göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını bulmuştur. Buna göre işletme öğrencilerinin girişimcilik niyetleri mühendislik öğrencilerinden daha fazladır.

Ağırlıklı not ortalamasına göre anlamlı öğrencilerin girişimcilik niyetlerinde bir farklılık bulunmamaktadır. Araştırma sonucundan farklı olarak Balkaya (2017) çalışmasında not ortalamasının öğrencilerin girişimcilik niyetini etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Öğrencilerin işsizlik kaygısı düzeyleri ile ilgili sonuçlar şu şekilde belirtilmektedir.

Cinsiyete göre öğrencilerin işsizlik kaygısı düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Çakmak ve Hevedanlı (2004) yaptıkları çalışmada kız öğrencilerinin işsizlik kaygısı puanlarının erkek öğrencilerden yüksek olduğunu gözlemlemişlerdir, fakat bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını saptamışlardır. Ceyhan (2004), Gündoğar, Gül, Uskun, Demirci ve Keçeci(2007), Duman, Taşğın ve Özdağ (2009), Şahin (2009), Ghaderi, Kumar ve Sampath (2009) yapmış oldukları çalışmalarda erkek öğrencilerin kaygı puanlarının kız öğrencilerden daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Kıcı (2010) çalışmasında erkek öğrencilerin işsizlik kaygısı düzeylerinin kız öğrencilerden yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Furaker ve Blomsterberg'e (2003) göre işsizlik kaygı düzeyinde cinsiyet bakımından fark olmasının nedeni toplumun erkeklere yüklemiş olduğu "ekmek kazanan" gibi geleneksel roldür.

Yaşa göre öğrencilerin işsizlik kaygısı düzeyleri anlamlı fark göstermemektedir. Elde edilen bu bulgu bazı araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir (Çelikel ve Erkokmaz, 2008; Dereli ve Kabatas, 2009). Fakat, Üstün, Dedekoç, Kavalalı, Öztürk, Sapcı ve Can (2014) çalışmalarında yaş ilerledikçe işsizlik kaygısının da arttığı sonucuna ulaşmışlardır.

Medeni durum, okula gelmeden önceki yerleşim yeri, babanın ve annenin eğitim durumuna göre öğrencilerin işsizlik kaygısı düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgu Tekin (2015)'in çalışmasından elde ettiği bulgularla örtüşmektedir.

Ailedeki çocuk sırasına göre öğrencilerin işsizlik kaygısı düzeylerinde anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Araştırma sonucuna benzer olarak Akgün ve arkadaşları (2007) da kardeş sırasının kaygı düzeylerinde bir farklılığa neden olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Ailede ticaretle uğraşan birinin varlığına göre öğrencilerin işsizlik kaygısı düzeylerinde anlamlı bir fark ortaya çıkmamaktadır.

İş deneyimine göre öğrencilerin işsizlik kaygısı düzeyleri anlamlı farklılık göstermektedir. Farklılığı oluşturanların 9-12 ay iş deneyimine sahip olanlar olduğu ortaya çıkmıştır. Dur- sun ve Aytaç (2009) çalışmasında iş deneyimi olan öğrencilerin kaygı düzeylerinin her- hangi bir iş deneyimi olmayanların kaygı düzeylerinden daha düşük olduğunu bulmuşlar- dır. İşe giriş süreciyle ilgili bilgi ve deneyim kazanmak, işgücü piyasasını ve sektörü ya- kından tanımak mezun olduktan sonra iş bulma yönündeki kaygıyı etkilemektedir. Aydın ve Tiryaki (2017) çalışmalarında iş deneyimine sahip olan bireylerin kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Şu anda kalınan yere göre öğrencilerin işsizlik kaygısı düzeyleri anlamlı farklılık göster- memektedir. Özen (2004) çalışmasında yurt, ev ve benzeri yerlerde kalan üniversite öğren- cilerinin kaygı düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ailenin çocuk üzerinde sevgi, saygı, dayanışma, güven duygusu ve ekonomik destek gibi olumlu etkilerinin yaşa- mın her dönemde gerekli olduğu ve bunun da kaygı düzeyini azaltacağı düşünülebilir.

Ailenin aylık gelirine göre öğrencilerin işsizlik kaygısı düzeyleri anlamlı farklılık göster- memektedir. Tayfun ve Korkmaz (2016) çalışmalarında, araştırma sonuçlarına benzer ola- rak ailenin aylık gelirinin öğrencinin yaşadığı işsizlik kaygısını etkilemediği sonucuna ulaşmışlardır.

Not ortalamasına göre anlamlı öğrencilerin işsizlik kaygısı düzeyleri bir farklılık göster- memektedir. Araştırma sonucu ile benzer olarak Tayfun ve Korkmaz (2016) da çalışmalara- rında işsizlik kaygısı ile akademik başarı arasında anlamlı fark saptamamıştır. Balkaya (2017) ise not ortalaması ile işsizlik kaygısı arasında anlamlı bir fark saptamıştır. Bu fark not ortalaması en yüksek seviyede olan öğrencilerden kaynaklanmaktadır.

Öğrencilerin bölümleri bazında işsizlik kaygısı düzeyleri anlamlı bir farklılık gösterme- mektedir. Fakat tanımlayıcı istatistikleri incelendiğinde İktisat bölümünde en yüksek (81,54), Kamu Yönetiminde en düşüktür. Kıcı (2010) çalışmasında eğitim alınan branşlara göre işsizlik kaygısı düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucunu elde etmiştir.

Çolakoğlu, T, Polat, E.K, Aydın, G.G (2017) çalışmalarında bu çalışma sonuçlarına benzer olarak işsizlik kaygısının cinsiyet, ailenin gelir düzeyi ve genel not ortalamasına göre an- lamlı bir fark oluşturmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Lisans ve ön lisans son sınıf öğrencilerinin girişimcilik niyeti ile işsizlik kaygısı ve boyut- ları arasındaki ilişkinin belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada yapılan analiz sonuçları-

na göre öğrencilerin işsizlik kaygı düzeyleri ile girişimcilik niyeti düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmamıştır. İşsizlik kaygısı yaşayan öğrenciler girişimcilik düşünmemektedirler. Öğrencilerin hissettiği kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği, algıladıkları çevresel ve sosyal baskı, istihdam edilebilmeleri konusunda yeterli niteliklere sahip olup olmadıklarını ifade eden niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği ve ekonomideki istihdam zorluklarına ait algılarıyla girişimcilik niyeti arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin girişimcilik niyetleri bu alt boyutlardan etkilenmemektedir.

Sonuç olarak; işsizlik kaygısı ve girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı, işsizlik kaygısı alt boyutları ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı ve öğrencilerin işsizlik kaygısı ve girişimcilik niyeti düzeylerinin demografik özelliklere göre farklılık gösterdiğini ileri süren araştırma hipotezleri kabul edilmiştir.

5.2. Öneriler

5.2.1. Araştırma Sonuçlarına Yönelik Öneriler

Araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlar doğrultusunda birtakım öneriler geliştirilmiştir: Bireylerde girişimcilik niyetini arttırmak için öncelikle girişimcilik özendirilmelidir. KOSGEB, İş ve İşçi Bulma Kurumu, İstihdamdan Sorumlu Devlet Bakanlığı, üniversiteler gibi kurumlar aracılığıyla girişimcilik teşvik edilmeli, desteklenmeli ve yaygınlaşması sağlanmalıdır. Böylelikle, yaşanabilecek olası istihdam sorunlarına etkili çözümler sunulabilir ve istihdam oluşturmaya yardımcı olunabilir. Ayrıca toplumda bir girişimcilik kültürü oluşturulmalıdır. Çünkü girişimcilik sürdürülebilir ekonomi ve refah açısından büyük önem taşımaktadır ve büyüme ve istihdama katkıda bulunmaktadır. Girişimcilik dersi alıp almama durumu öğrencilerin girişimcilik niyeti düzeyinde bir farklılık oluşturmadığından bu konuda bir etkisi olması amacıyla üniversitelerdeki girişimcilik derslerine daha çok önem verilmelidir.

5.2.2. Gelecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

Araştırma sonuçlarından yola çıkılarak bu konunun farklı açılardan incelenmesi ve geliştirilmesi bakımından bazı öneriler geliştirilmiştir:

İşsizlik kaygısı ve girişimcilik niyeti ilişkisinin vakıf ve devlet üniversitelerinde okuyan öğrencilerin dahil edilerek araştırılmasının konunun geliştirilmesi açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

İşsizlik kaygısı ve girişimcilik niyetinin üniversite son sınıf öğrencilerinin önceliği olmadığı kanaatine varılmıştır. Girişimcilik en çok bir işte çalışıyor olup iş kaygısı yaşayan kişilerde kendi işlerine alternatif aradıklarında ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple, konunun ileri boyutu için deneyimli kişilerde girişimcilik ve işsizlik kaygısının araştırılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Ahmad, N. ve Seymour, Richard G. (2008). *Defining entrepreneurial activity: Definitions supporting frameworks for data collection*, Erişim adresi:<http://www.oecd.org/std/business-stats/39651330.pdf>
- Akgün, A., Gönen, G. ve Aydın, M. (2007). The investigation of anxiety levels of primary school science and mathematics teacher students, according to some variables. *Electronic Journal of Social Science*, 6, 283-289.
- Ajzen, Icek (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50, 179–211.
- Alaybeyoğlu Küçük, K. (2014). *Kişilik özelliklerinin girişimcilik davranışına etkisi :Abant İzzet Baysal Üniversitesi Örneği*, (Yüksek lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 375422).
- Alkın, T. ve Onur, E. (2007). *Anksiyete kavramı ve anksiyete bozukluklarına genel bir bakış*. Ankara: HekimlerYayın Birliği Basım Yayım, Medicographics Matbaası.
- Amatori, F. (2005). *Entrepreneurship in theory and history*. U.K: Palgrave MacMillan Press.
- Andaç, F. (2010). *İşsizlik sigortası*. Ankara: Türk Ağır Sanayi ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası Eğitim Yayını.
- Anık, M. ve Özkan, A. (2016). Türkiye'de gençlik ve üniversite ilişkisi: Yapısal sorunlar ve somut öneriler. *İş, Güç: The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 18(2), 176-193.
- Aaront, B. (2006). *Anksiyete bozuklukları ve fobiler*. (Çev. V. Öztürk). İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Arslan, K. (2002). Üniversiteli gençlerde mesleki tercihler ve girişimcilik eğilimi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 6,1-11.
- Aslan, E. (2006). *Türkiye ekonomisi*. Bursa: Ekin Kitabevi.
- Ata, N. (2007). Türkiye’de işgücü piyasasının yapısı ve genç işsizlik. *TİSK Akademi Ajans Türk*, 2(1), (109-118).
- Ataman, B.C. (2000). *İşgücü piyasası ve istihdam politikalarının prensipleri*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi.

- Audretsch, D. B. (2003). *Entrepreneurship a survey of the literature*. Belçika: Enterprise Papers.
- Audretsch, D. ve Keilbach, M. (2004). Entrepreneurship capital and economic performance. *Regional Studies*, 38(8), 949-959.
- Autio, E. H., Keeley, R., Klofsten, M., GC Parker, G. ve Hay, M. (2001). Entrepreneurial intention among students in Scandinavia and in the USA. *Enterprise and Innovation Management Studies*, 2(2), 145-160.
- Aydın, A. ve Tiryaki, S. (2017). Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerini etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik bir çalışma (KTÜ örneği). *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 17 (4): 715-722
- Ayhan N, Ö. ve Le Comte, A. (1983). *Durumluk kaygı envanteri el kitabı*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Aytaç, Ö. ve İlhan, S. (2007). Girişimcilik ve girişimci kültür: Sosyolojik bir perspektif. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 101-120.
- Aytac, S. ve Keser, A. (2002). İşsizliğin çalışan birey üzerindeki etkisi. *İşgüç Dergi Org*, 4(2).
- Aytac, S. ve Bayram, N. (2001). Üniversite gençliğinin iş ve eş seçimindeki etkin kriterlerinin analitik hiyerarşi süreci (AHP) ile analizi. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 89-100.
- Balaban, Ö. ve Özdemir, Y. (2008). Girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 3(2), 133-148.
- Balkaya, E. (2017). *Üniversite son sınıf öğrencilerinde işsizlik kaygısı ve girişimcilik niyeti ilişkisi: TRAI Bölgesi Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 479419).
- Ballı, E. ve Koca Ballı, İ. (2014). Üniversite öğrencilerinin bireysel değerleri ve girişimcilik eğilimleri. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi*, 18(1), 101-121.
- Baser, H. ve Büber, R. (2012). İş kurma amacı olan adayların girişimcilik özelliklerinin ölçülmesi: Aydın İli'nde Bir Uygulama. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(1), 135-143.

- Basmacı, G. S. (2011). *Genç işsizliği ve Türkiye’de genç işsizliğine yönelik çözüm arayışları*. (Yüksek lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 278863).
- Baptiste, J. (2001). *A treatise on political economy; or the production, distribution, and consumption of wealth*. Kanada: Batoche Books.
- Barnes, L. L., Harp, D. ve Jung, W. S. (2002). Reliability generalization of scores on the Spielberger State-Trait Anxiety Inventory. *Educational and Psychological Measurement*, 62(4), 603-618.
- Baştuğ, G. (2009). Bayan voleybolcuların müsabaka dönemi kaygı ve umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 11(3), 15-20.
- Baudrillard, J. (2012). *İmkânsız takas*. (Çev. A. Sönmezay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bauer, G P. (1980). *Effect of state and trait anxiety and prestige of model on imitation*. (Doktora tezi, Oklohama State University).
Erişim adresi: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.2466/pr0.1983.52.2.375>
- Beck, Aaron T. (2006). *Anksiyete*. (Çev. V.Öztürk). İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Beck, A. T. ve Emery, G. (2015). *Anksiyete Bozuklukları ve Fobiler*. (Çev: V. Öztürk). İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Biçerli, M. K. (2014). *Çalışma ekonomisi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Bird, B. (1988). Implementing entrepreneurial ideas: The case for intention. *Academy of management Review*, 13(3), 442-453.
- Bird, Barbara J. (1998). *Entrepreneurial behavior*. Illinois: Foresman Company.
- Bjerke, B. (2007). *Understanding entrepreneurship*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing.
- Borjas, G J. (2015). *Labor economics*. (Çev: Ç. E. Şahin, K. Gökten ve Ü. Akçay). Bursa: Ezgi Yayınevi.
- Boyd, N. G. ve Vozikis, G. S. (1994). The influence of self-efficacy on the development of entrepreneurial intentions and actions. *Entrepreneurship theory and practice*, 18, 63-77.

- Bozdağlıoğlu, E. Y. U. (2008). Türkiye’de işsizliğin özellikleri ve işsizlikle mücadele politikaları. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 45-65.
- Bozkurt, N. (2004) Bir grup üniversite öğrencisinin depresyon ve kaygı düzeyleri ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkileri. *Eğitim ve Bilim*, 29(133), 52-59.
- Bozkurt, Ö. (2007). Girişimcilik eğiliminde kişilik özelliklerinin önemi. *Girişimcilik ve kalkınma dergisi*, 1(2), 93-111.
- Bozkurt, R. (2000). Girişimci ve rol bilinci. *İş Fikirleri Dergisi*, 12.
- Börü, D. E. (2006). *Girişimcilik eğilimi: Marmara Üniversitesi işletme bilimi üzerine bir araştırma*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları.
- Burkovik, Y. (2010). *Kaygılanacak ne var? Kaygılar ve çözümleri*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Bygrave, W.B. ve Hofer, C. W. (1991). Theorizing about entrepreneurship. *Entrepreneurship: Theory and Practice*, 16(2), 13-22.
- Canbaz, S., Sünter, A. T., Aker, S. ve Pekşen, Y. (2007). Tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin kaygı düzeyi ve etkileyen faktörler. *Genel Tıp Dergisi*, 17(1), 15-19.
- Cansız, E. (2007). *Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerine bir çalışma*. (Yüksek lisans Tezi). Yök Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 220677).
- Cin, H. ve Yumuk Günay, G. (2013). Girişimcilerin girişimcilik tipleri ile duygusal zekâları arasındaki ilişki. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2), 7-32.
- Colman, A. M. (2015). *A dictionary of psychology*. Oxford: Oxford University Press.
- Corey, G. (2008). Psikolojik danışma, psikoterapi kuram ve uygulamaları. (Çev.T. Erge-
ne). Ankara: Mentis Yayıncılık.
- Cüceloğlu, D. (2010). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çakmak, Ö. ve Hevedanlı, M. (2004). *Biyoloji öğretmen adaylarının kaygılarını etkileyen etmenler*, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Çelik, A. (2006). *Bir istihdam politikası olarak girişimcilik*. Bişkek: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları.

- Çelik, A., İnce, M. ve Bozyiğit, S. (2014). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetlerini etkileyen ailesel faktörleri belirlemeye yönelik bir çalışma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(3), 113-124.
- Çelik, M. ve Karababa, A. (2018). Girişimcilik niyetlerinin demografik faktörlere göre incelenmesi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 13(1), (57-67).
- Çetinkaya Bozkurt, Ö. (2011). *Dünyada ve Türkiye’de girişimcilik eğitimi: Başarılı girişimciler ve öğretim üyelerinden öneriler*. Ankara: Detay Yayınları.
- Çondur, F. ve Bölükbaş, M. (2014). Türkiye’de işgücü piyasası ve genç işsizlik-büyüme ilişkisi üzerine bir inceleme. *Amme İdaresi Dergisi*, 47(2), 77-93.
- Çötök, T. (2016). Teknoloji toplumunda kaygı. *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(5), 209-222.
- Davidsson, P. (1995, Kasım). *Determinants of entrepreneurial intentions*, Rent IX Workshop. Jönköping International Business School, Italy.
- Dereli, F. ve Kabataş, S. (2009). Sağlık yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin iş bulma endişeleri ve umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi. *Yeni Tıp Dergisi*, 26, 31-36.
- Deveci, S. E., Çalmaz, A. ve Açık, Y. (2012). Doğu Anadolu’da yeni açılan bir üniversitenin öğrencilerinde kaygı düzeylerinin sağlık, sosyal ve demografik faktörler ile ilişkisi. *Dicle Tıp Dergisi*, 39(2),189-196.
- Díaz-García, M. C. ve Jiménez-Moreno, J. (2010). Entrepreneurial intention: The role of gender. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 6(3), 261-283.
- Dodd, D. J. (1987). *An investigation of the relationship between irrational cognitions and anxiety disorders*. (Doktora tezi, Florida State University).
- Doğan, N. (2013). *Türkiye’de girişimcilik eğilimi: Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma*. (Yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/267443>
- Duckworth, F. F., Phil R. V., Smith, R. M., Sardeshmukh, S. R. ve Combs, G. M. (2016). Understanding gender, creativity, and entrepreneurial intentions. *Education Training*, 58(3), 263-282.
- Douhan, R ve Henrekson, M. (2010). Entrepreneurship and second-best institutions: Going beyond Baumol’s typology. *Journal of Evolutionary Economics*, 20(4), 632-640.

- Döm, S. (2008). *Girişimcilik ve küçük işletme yöneticiliği*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Duman, Ş., Taşgın, Ö. ve Özdağ, S. (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 11(3), 27-32.
- Dursun, S. ve Aytaç, S. (2009). Üniversite öğrencileri arasında işsizlik kaygısı. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(1), 71-84.
- Dursun, S, ve Aytaç, S. (2012). Üniversite öğrencilerinin işgücü piyasasına yönelik beklentileri ve iş deneyimleri ile umutsuzluk ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 373-388.
- Duygulu, E. (2008). Algılanan kurumsal görünüm, proaktif kişilik özelliği ve iş kurma (girişimcilik) tutumu: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü öğrencileri üzerine bir inceleme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(2), 95-120.
- Ehtiyar, R. ve Üngüren, E. (2008). Turizm eğitimi alan öğrencilerin umutsuzluk ve kaygı seviyeleri ile eğitime yönelik tutumları arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(4), 159-181.
- Emsen, Ö., Yılmaz, Ö. ve Çınar, S. (2001). Genç nesilde mesleki eğilimler ve girişimcilik: Ampirik bir çalışma. *MPM Verimlilik Dergisi*, 1, 153-176.
- Endler, N. S. ve Kocovski, N. L. (2001). State and trait anxiety revisited. *Journal of anxiety disorders*, 15(3), 231-245.
- Engle, R. L, Dimitriadi, N., Gavidia, J. V., Schlaegel, C., Delanoe, S., Alvarado, I. ve Wolff, B. (2010). Entrepreneurial intent: A twelve-country evaluation of Ajzen's model of planned behavior. *International Journal of Entrepreneurial Behavior and Research*, 16(1), 35-57.
- Ercan, H. (2007). *Türkiye'de gençlerin istihdamı*. Ankara: Uluslar Arası Çalışma Ofisi.
- Eren, H. (2010). Üniversite öğrencilerinin sosyal yenilikçilik kapasitelerinin teknolojik yenilikçilik eğilimlerine etkisini ölçmeye yönelik bir model önerisi. (Doktora Tezi) YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 348804).

- Erözkan, A. (2011). Üniversite öğrencilerinin sınav kaygısı ve başa çıkma davranışları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1(12), 13-38.
- Ersoy Kart, M. ve Erdost, H. E. (2008). Unemployment worries among Turkish university students. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 36(2), 275-288.
- Fayolle, A., Gailly, B. ve Lassas Clerc, N. (2006). Assessing The impact of entrepreneurship education programmes: A new methodology. *Journal of European Industrial Training*, 30(9), 701-720.
- Fayolle, A. ve Liñán, F. (2014). The future of research on entrepreneurial intentions. *Journal of Business Research*, 67(5), 663-666.
- Fidan, Y. (2002). *Girişimcilik ve girişimci özellikleri (Sivas Örneği)*. İstanbul: Beta Yayım.
- Fitzgerald, S. M. (1997). *The relationship between anxiety and statistics achievement: A meta-analysis*. (Doktora tezi). Toledo Üniversitesi, Amerika.
- Forondo, O. V. (1991). *The social sciences and the problem of youth unemployment in the world, facing the future: Young people and unemployment around the world*. Paris: Unesco Publication.
- Freeman, R. B. (1980). Why is there a youth labor market problem?. *Youth Unemployment and Public Policy*, 6-32.
- Gartner, W B. (2002). *Entrepreneurship: Critical perspectives on business and management*. New York: Roudledge, Taylor and Francis Group.
- Gençtan, E. (2003). *Psikodinamik psikiyatri ve normal dışı davranışlar*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Gerber, Michael, E. (2003). *Girişimcilik tutkusu*. (Çev. T. Keskin). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Ghaderi, A.R., Venkatesh Kumar, G. ve Sampath K. (2009). Depression, anxiety and stress among the Indian and Iranian students. *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology*, 35(1), 33-37.
- Gizir, C.A. (2005). Orta Doğu Teknik Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin problemleri üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 196-213.
- Gupta, J. P. (1990). *Population growth and the problem of unemployment*. New Delhi.

- Gül, H. (2005). Bilgi toplumu liderliği karizmatik liderliğin sonu olur mu. Web: http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl/_gos.php?nt=223 (01.04.2009).
- Gül, H. (2008). Türkiye'nin eğitim sorunları; Akp'nin eğitime bakışı ve çözüm önerileri. *Toplum ve Demokrasi*, 2(3), 181-196.
- Gündoğan, N. ve Biçerli, M. K. (2003). *Çalışma ekonomisi*. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Gündoğan, N. (1999). Genç işsizliği ve Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde uygulanan genç istihdam politikaları. *Ankara Üniversitesi SBE Dergisi*, 54(1), 63-79.
- Gündoğar, D., Gül, S. S., Uskun, E., Demirci, S. ve Keçeçi, D. (2007). Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu yordayan etkenlerin incelenmesi. *Klinik Psikiyatri*, 10, 14-27.
- Güney, S. (2008). *Girişimcilik temel kavramlar ve bazı güncel konular*. Ankara: Siyasal Yayınevi.
- Güney, S. ve Nurmakhmatuly, A. (2007). Kültürün girişimciliğe etkisi, Kazakistan ve Türkiye üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesine yönelik kültürler arası araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(18), 62-86.
- Güvenç, B. (1984). *İnsan ve kültür*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Hagstrom, R. P. (2008). *Effects of immediate and delayed feedback on students' state anxiety during a teacher certification assessment*. (Doktora tezi, USA Northern Arizona University). Erişim adresi: <https://search.proquest.com/openview/4ece9f82cc7c1ac019ebb5e0628d136d/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y>
- Hansen, R. V. (1987). Turnover and employment among youth: Causes of the particular problems of youth employment. *Unemployment Theory Policy and Structure*, 129-145.
- Hisrich, R. D. ve Peters, M. P. (1995). *Entrepreneurship: Starting, developing, and managing a new enterprise*. New York: McGraw-Hill/Irwin.
- Hoselitz, B. F. (1951). The early history of entrepreneurial theory. *Explorations in Entrepreneurial History*, 3(4), 194-207.

- Holcombe, R. G. (1998). Entrepreneurship and economic growth. *Quarterly Journal of Austrian Economics*, 1(2), 45-62.
- ILO. (2016). *World Employment Social Outlook*. Geneva. Web:http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_513739.pdf
- Işık, E. (1996). *Nevruzlar*. Ankara: Kent Matbaası.
- İrmiş A. (2003). Kırgızistan Bişkek'teki üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine yapılan bir çalışma. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5,135-152.
- İrmiş, A. ve Barutçu, E. (2012). Öğrencilerin kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmelerini ve iş kurma niyetlerini etkileyen faktörler: Bir alan araştırması. *Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, 26(2), 1-25.
- İrmiş, A., Durak, İ. ve Özdemir, L. (2010). *Girişimcilik kültürü, Anadolu girişimciliğinden örnekler*. Bursa: Ekin.
- Jang, J. D. (2003). *Relationship between student anxiety and corrective feedback: Case of Korean college-level EFL learners*. New York: State University.
- Jayeoba, F. I. (2015). Entrepreneurial intention and entrepreneurial abilities. *IFE Psychology: An International Journal*, 23(1), 219-229.
- Jimeno, J. F. ve Rodriguez-Palenzuela, D. (2002). *Youth unemployment in the OECD: Demographic shifts, labour market institutions, and macroeconomic shocks*. Web: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/152589/1/ecbwp0155.pdf>
- Kahya, C., ve İmamoğlu, İ. K. (2015). Ekonomi okuryazarlığının girişimcilik niyeti üzerindeki rolü. *International Journal of Social Science*, 39, 139-156.
- Kalkan, A. (2011). Kişisel tutum, öznel norm ve algılanan davranış kontrolünün girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi: Üniversite öğrencileri üzerine bir uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 189-206.
- Karabey, C. N. (2013). Girişimsel düşüncüyü anlamak: Düşünme tarzı ve risk tercihinin girişimsel özyeterlilik ve girişimcilik niyeti ile ilişkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(3), 143-159.
- Karabulut, A. T. (2009). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini ve eğilimlerini belirleme. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 26(1), 331-356.

- Karadal, H. (2014). *Girişimcilik bilgisi ve stratejik girişimcilik*. İstanbul: Beta Yayın.
- Karagöl, E. ve Akgeyik, T. (2010). *Türkiye’de istihdam durumu genel eğilimler*. SETA.
- Karagöz, M. (2009). *Girişimcilik profili araştırması: Isparta ili örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta. Erişim adresi: https://www.academia.edu/3603637/Giri%C5%9Fimcilik_profil_i_ara%C5%9Ft%C4%B1rmas%C4%B1_Isparta_%C4%B0li_%C3%B6rne%C4%9Fi
- Karaman, S. (2009). *Sağlıkla ilgili programlarda öğrenim gören üniversite öğrencilerinin durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri. Erişim adresi: <http://genclikbirikimi.org/kunye-1990-saglik-ilgili-programlarda-ogrenim-goren-universite-ogrencilerinin-durumluk-surekli-kaygi-duzeyleri-tez>
- Karasar, N (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi, ilkeler, teknikler*. İstanbul: Nobel Yayınları.
- Karşlı, H. A. (2018). *Kişilik özellikleri ve girişimcilik niyeti arasındaki ilişkinin proaktif kişilik boyutu açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 506612).
- Kaya, M. ve Varol, K. (2004). İlahiyat fakültesi öğrencilerinin durumluk sürekli kaygı düzeyleri ve kaygı nedenleri: Samsun örneği. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(17), 31-63.
- Kırcı, B. (2010). *Üniversite son sınıf öğrencilerinde işsizlik kaygısı: Psikolojik etmenler açısından bir inceleme* (Yüksek Lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 265680).
- Kılıç, S. (2011). *Küçük ve orta ölçekli işletmelerde ihracat pazarlaması*. Ankara: Nobel Yayın.
- Kızılgöl, Ö. ve İşgüden B. (2008). Bandırma’nın girişimcilik potansiyelinin değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 9(2), 257-279.
- Kiessling, T. S. ve Glenn Richey, R. (2004). Examining the theoretical inspirations of a management guru: Peter F. Drucker and the Austrian School of Economics. *Management Decision*, 42(10), 1269-1283.

- Kinay, H. F. (2006). *Girişimcilik kalkınma ve rekabet ilişkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 191918).
- Kocaoğlu, M., (1997). *Sosyal politika*. Ankara: TÜMİS Yayınları.
- Koç, M. ve Polat, Ü. (2006). Üniversite öğrencilerinin ruh sağlığı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 3(2).
- Korkmaz, A. ve Mahiroğulları, A. (2007). *İşsizlikle mücadelede emek piyasası politikaları, Türkiye ve AB ülkeleri*. Bursa: Ekin Basım Yayın.
- Köknel, Ö. (1985). *Kaygıdan mutluluğa kişilik*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Köknel, Ö. (1997). *Kaygıdan mutluluğa kişilik*. İstanbul : Altın Kitaplar Yayın Evi.
- Koroğlu, E. ve Güleç, C. (2007). *Psikiyatri temel kitabı*. Ankara: HYB Yayıncılık.
- Koroğlu, E. (2010). *Umut kapısı psikiyatri, hastalar, danışanlar ve yakınları için psikiyatri el kitabı*. Ankara: HYB Basım Yayın.
- Kristiansen, S. ve Indarti, N. (2004). Entrepreneurial intention among Indonesian and Norwegian students. *Journal of Enterprising Culture*, 12(1), 55-78.
- Krueger, N.F. ve Brazeal, D. V. (1994). Entrepreneurial potential and potential entrepreneurs. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 18(3), 91– 104.
- Krueger, N. F., Reilly, M. D. ve Carsrud, A. L. (2000). Competing models of entrepreneurial intentions . *Journal of Business Venturing*, 15(5), 411-432.
- Krueger, N. F. ve Carsrud, A. L. (1993). Entrepreneurial intentions: Applying the theory of planned behavior. *Entrepreneurship and Regional Development*, 5, 315-30.
- Kuehn, K. W. (2008). Entrepreneurial intentions research: Implications for entrepreneurship education. *Journal of Entrepreneurship Education*, 11, 87-98.
- Küçükaltan, D. (2009). Genel bir yaklaşımla girişimcilik. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 4(1), 21-28.
- Lazear, E. P. (2004). Balanced skills and entrepreneurship. *The American Economic Review*, 94(2), 208-211.
- Lee, L., Wong, P. K., Der-Foo, M. ve Leung, A. (2011). Entrepreneurial intentions: The influence of organizational and individual factors. *Journal of Business Venturing*, 26(1), 124-136.

- Liñán, F., Rodríguez Cohard, J. C. and Rueda Cantuche, J. M. (2005). *Factors affecting entrepreneurial intention levels*. Amsterdam: Leibniz-Informationzentrum Wirtschaft Leibniz Information Centre for Economics.
- Lök, S., İnce, A. ve Lök, N. (2008). Beden eğitimi spor yüksekokulu özel yetenek sınavına girecek adayların kaygı durumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Niğde, 2(2), 122.
- McStay, D. (2008). *An investigation of undergraduate student self-employment intention and the impact of entrepreneurship education and previous entrepreneurial experience*. (Doktora tezi, Avustralya Bond Üniversitesi). Erişim adresi: <https://pdfs.semanticscholar.org/a42b/dcabc90e39679c93d85428f9b4fe4fa6dfcc.pdf>
- Mehmet, Ö. ve Kılıç, C. (2009). *Çalışma ekonomisi teorisi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Miao, C. (2015). *Individual traits and entrepreneurial intentions: The mediating role of entrepreneurial self-efficacy and need for cognition*. (Doktora tezi, Virginia Commonwealth University). Erişim adresi: <https://core.ac.uk/download/pdf/51292955.pdf>
- Myers, D. (2014). *The theory of planned behaviour as a predictor of entrepreneurial intention in the South African Jewish community*. (Doktora tezi, Afrika Pretoria Üniversitesi). Erişim adresi: https://repository.up.ac.za/bitstream/handle/2263/44459/Myers_Theory_2014.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Naktiyok, A. ve Timuroğlu, M K. (2009). Öğrencilerin motivasyonel değerlerinin girişimcilik niyetleri üzerine etkisi ve bir uygulama. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(3), 85-103.
- Naktiyok, A. (2004). *İç girişimcilik*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Niggemeyer Hall, A E. (2001). *Family Interaction factors and anxiety in adolescent females*. (Doktora tezi, Seattle Pacific University). Erişim adresi: https://books.google.com.tr/books/about/Family_Interaction_Factors_Anxiety_in_Ad.html?id=vP7INwAACAAJ&redir_esc=y
- Öner, N. ve Le Compte, A. (1983). *Sürekli durumluk/sürekli kaygı envanteri el kitabı*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

- Önacak, D. (2008). *İşsizlik sürecinin bireyler üzerindeki psikolojik ve sosyoekonomik etkileri: Sivas Örneği*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas. Erişim adresi: <https://www.ulusaltezmerkezi.net/issizlik-surecinin-bireyler-uzerindeki-psikolojik-ve-sosyo-ekonomik-etkileri-sivas-ornegi/>
- Ören, K. ve Biçkes, M. (2011). Kişilik özelliklerinin girişimcilik potansiyeli üzerindeki etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3) 67-86.
- Öz, F. (2004). *Sağlık alanında temel kavramlar, kaygı ve korku*. Ankara: Kendisi Yayınevi.
- Özdemir S., Ersöz, H. Y. ve Sarıoğlu, İ. (2006). *İşsizlik sorununun çözümünde küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin desteklenmesi*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.
- Özen Sakın N. (2004). *Uludağ üniversitesi öğrencilerinde anksiyete görülme sıklığı ve sosyo-demografik özellikleri ile karşılaştırılması*. (Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi). Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/54309>
- Özgüven, A. (1997). *İktisat bilimine giriş*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Özkara, B. (2010). *İş fikri bulma yöntemleri üzerinde kişiliğin ve karar verme tarzlarının etkisi: Isparta ve Burdur illerindeki girişimciler üzerinde bir araştırma*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta. Erişim adresi: <http://tez.sdu.edu.tr/Tezler/TS00799.pdf>
- Paul, K. I. ve Moser, K. (2006). Incongruence as an explanation for the negative mental health effects of unemployment: Meta-analytic evidence. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 79, 595-621.
- Peker, M. ve Mirasyedioğlu, Ş. (2003). Lise 2. sınıf öğrencilerinin matematik dersine yönelik tutumları ve başarıları arasındaki ilişki. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(14), 133.
- Propstmeier, J. (2011). *Antecedents of entrepreneurial behavior-opportunity recognition, entrepreneurial intention and the role of human capital*. Carolina: Lulu Enterprises.
- Schlaegel, C. ve Koenig, M. (2014). Determinants of entrepreneurial intent: A meta analytic test and integration of competing models. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 38(2), 291-332.

- Shook, C. L., Priem, R. L. ve McGee, J. E. (2003). Venture creation and the enterprising individual: A review and synthesis. *Journal of Management*, 29(3), 379-399.
- Roxas, B. G., Cayoca Panizales, R. ve de Jesus, R. M. (2008). Entrepreneurial knowledge and its effects on entrepreneurial intentions: Development of a conceptual framework. *Asia-Pacific Social Science Review*, 8(2), 61-77.
- Sağır, C. (2006). *Karar verme sürecini etkileyen faktörler ve karar verme sürecinde etinin önemi: Uygulamalı bir araştırma*. (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 206839).
- Sahraç, Ü. (2007). *Stres kontrolü, genel özyeterlilik, durumluluk kaygı, yaşam doyumuyla ilişkili bir akış modeli*. (Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü). Erişim adresi: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/sakaefd/article/view/5000003790>
- Salecl, R. (2014). *Kaygı üzerine*. (Çev.B.E. Aksoy). İstanbul: Metis Yayınları.
- Savcı, İ. (2007). Genç işsizliği: Eğitim ve istihdamda sorunlar, çözüm arayışları. *TİSK Akademi Özel Sayısı*, 87-109.
- Schumpeter, Joseph A. (1934). *The theory of economic development: an inquiry into profits, capital, credit, interest, and the business cycle*. Web:<http://ssrn.com/abstract=1496199>
- Schumpeter, Joseph A. (1998). *The theory of economic development*. New York: Oxford University Press.
- Schwarz, E. J, Wdowiak, M. A., Almer Jarz, D. A, ve Breitenecker, R. J. (2009). The effects of attitudes and Perceived Environment Conditions on Students' Entrepreneurial Intent: An Austrian Perspective. *Education and Training*, 51(4), 272-291.
- Sezer, C. (2013). Kariyer olarak girişimcilik ve girişimcilik niyetini etkileyen faktörlerin içerik analizi ile belirlenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(6), 49-59.
- İrmiş, A. ve Barutçu, E. (2012). Öğrencilerin kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmelerini ve iş kurma niyetlerini etkileyen faktörler: Bir alan araştırması. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 26(2), 1-25
- Sharma, R. (2004). *Abnormal psychology*. USA: Atlantic Publishers and Distributors.

- Shook, C. L., Priem, R. L. ve McGee, J. E. (2003). Venture creation and the enterprising individual: A review and synthesis. *Journal of Management*, 29(3), 379-399.
- Singh, B., Verma, P. ve Rao, M. (2016). Influence of individual and socio-cultural factors on entrepreneurial intention. *South Asian Journal of Management*, 23(1), 149-169.
- Sjöberg, L. (1998). Worry and risk perception. *Risk analysis*, 18(1), 85-93.
- Spielberger, C. D. (1966). Theory and research on anxiety. *Anxiety and Behavior*, 1, 3-20.
- Statt, D. A. (1994). *Work, non-work and in-between in psychology and the world of work*. Great Britain: Antony Rowe Ltd.
- Stevenson, H. H. ve Jarillo, J. C. (2007). A paradigm of entrepreneurship: Entrepreneurial management. *Entrepreneurship*, 11, 17-27.
- Strazdienė G. ve Algirdas G. (2008). Identification of college students' entrepreneurship quality, socialiniai tyrimai. *Social Research*, 4(14), 132-140.
- Şeşen, H. ve Basım, N. (2012). Demografik faktörler ve kişiliğin girişimcilik niyetine etkisi: Spor bilimleri alanında öğrenim gören üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Ege Akademik Bakış Dergisi Özel Sayısı*, 21-28.
- Talas, C. (1997). *Toplumsal ekonomi çalışma ekonomisi*. Ankara: İmge Kitapevi.
- Tamasy, C. (2006). Determinants of regional entrepreneurship dynamics in contemporary Germany: A conceptual and empirical analysis. *Regional Studies*, 40(4), 368.
- Taşkın, E. (2014). *Başarılı girişimcilerin ortak özellikleri, girişimcilik ve kobiler*. Bursa: Ekin Yayın.
- Tayfun, A. N. T. ve Korkmaz, A. (2016). Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(17), 534-558.
- Tekin, A. N. (2015). Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 395916).
- Tektaş, N. (2014). Üniversite mezunlarının kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Dr. Mehmet Yıldız Özel Sayısı*, 243-253.

- Thompson, E. R. (2009). Individual entrepreneurial intent: Construct clarification and development of an internationally reliable metric. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(3), 669-694.
- Thornberry, N. (2001). Corporate entrepreneurship: Antidote or oxymoron?. *European Management Journal*, 19(5), 526-533.
- Timmons, J. A. (1999). *New Venture Creation, Entrepreneurship for the 21st century*. New York: Irwin-Mc Graw Hill.
- Titiz, T. (1994). *Girişimcilik*. İstanbul: İnkilap Kitapevi.
- Titiz, T. (1999). *Genç girişimcilere öneriler*. İstanbul: İnkılâp Kitapevi.
- Tokol, A. ve Alper, Y. (2015). *Sosyal politika*. Bursa: Dora Yayıncılık.
- Tosun, K. (1990). *Yönetim ve işletme politikası*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını.
- Tosunoğlu, B. T. (2003). *Girişimcilik ve Türkiye'nin ekonomik gelişme sürecinde girişimciliğin yeri*. (Doktora Tezi) YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 124616).
- TUIK. (2009). Hane halkı işgücü araştırması 2009 Nisan dönemi sonuçları (Mart, Nisan, Mayıs 2009). http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?tb_id=25&ust_id=8
- Türk Dil Kurumu (TDK). (2005). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınevi.
- Türker, D. ve Selçuk, S. (2009). Which factors affect entrepreneurial intention of university students?. *Journal of European Industrial Training*, 33(2), 142-159.
- TÜSİAD, (1987). *Türkiye'de girişimcilikle ilgili sorunlar ve çözümler*. İstanbul.
- Uluköy, M., Demireli, C. ve Kahya, V. (2013). Kosgeb girişimcilik eğitimi kurslarına katılan katılımcıların girişimcilik profiline yönelik biralara araştırması. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2), 79-96.
- Uluyol, O. (2008). Girişimcilikte alternatif bir finansman modeli olarak melek finansman yöntemi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 3(2), 43-68.
- UNDP (2008). Turkey human development report youth in Turkey . Erişim adresi: <http://www.undp.org.tr>.
- Ünsal, E. M. (2011). *Makro iktisat*. Ankara: İmaj Yayıncılık.

- Üstün, G., Dedekoç, Ş., Kavalalı, T., Öztürk, F., Sapcı, Y. ve Can, S. (2014). Üniversite son sınıf öğrencilerinin iş bulmaya ilişkin umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 200-221.
- Üzülmez, H. (2008). Girişimcilik ve girişimciliğin Konya'daki geleceği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 3(2), 21-31
- Wang, C. K. ve Poh Kam W. (2004). Entrepreneurial interest of university students in Singapore. *Technovation*, 24, 163-172
- Wang, W., Lu, W. ve Millington, J. K. (2011). Determinants of entrepreneurial intention among college students in China and USA. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, 1(1), 35-44.
- Weber, H. F. ve Szkudlarek, B. (2013). In search of the meaning of entrepreneurship. *World Academy of Science, Engineering and Technology International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering*, 7(1), 242-251.
- White, S. ve Kenyon, P. (2001). Enterprise based youth employment policies, strategies and programmes skills. https://www.ilo.org/skills/pubs/WCMS_104022/lang--en/index.htm adresinden erişilmiştir.
- Yahya, F. ve Çiftçi, S. (2010). Farklı fakültelerdeki işletme öğrencilerinin girişimciliğe bakışları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(4), 58-73.
- Yapıcı, A. (2006). Alkol bağımlılığında depresyon ve anksiyetenin yetiyitimi ve yaşam kalitesine etkisi (Uzmanlık tezi, İstanbul: Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı Ve Sinir Hastalıkları Eğitim Ve Araştırma Hastanesi). Erişimadre-
si:http://www.istanbulsaglik.gov.tr/w/tez/pdf/psikiyatri/dr_aslihan_yapici.pdf
- Yenturk, N. ve Başlevent, C. (2007). Türkiye'de genç işsizliği. Web: http://giz2008.org/kaynaklar/genc_issizligi_raporu.pdf
- Yıldırım, H. (2008). *Girişimcilik ateşi ve iş melekleri*. İstanbul: Değişim Yayınları.
- Yıldırım, K. ve Karaman, D. (2001). *Makro ekonomi*. Eskişehir: Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı.

- Yılmaz, İ. A., Dursun, S., Güzeler, E. G. ve Pektaş, K. (2014). Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeyinin belirlenmesi: Bir örnek çalışma. *Ejovoc: Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(4), 16-26.
- Young, W. D. (1985). *The effect of length of unemployment on self-esteem, locus of control, and anomy* (Yayınlanmamış doktora tezi). University of Tulsa: Oklahoma.
- Yurtsever, G., Atış, C. ve Yurtsever, Ş. (2006). *Girişimcilik*. Karahan Kitabevi, Adana.
- Yücel, E. O. (2003). Taekwondocuların durumluk kaygı ve sürekli kaygı düzeyleri ve müsabaka başarılarına etkisi. (Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü) Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/675625>
- Zaim, S. (1975). *Çalışma ekonomisi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi.
- Zaim, S. (1997). *Çalışma ekonomisi*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Zarate, R. (2012). *The sounds of anxiety: A quantitative study of music therapy and anxiety*. (Doktora Tezi, USA: Lesley University). Erişim adresi: https://digitalcommons.lesley.edu/expressive_dissertations/78/
- Zeidner, M. (1998). *Test anxiety: The state of the art*. New York: Springer Science and Business Media.

EKLER

EK 1: Uygulanan Anket Örneği

<p>1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Kararsızım, 4-Katılıyorum,</p> <p>5-Kesinlikle Katılıyorum seçeneklerinden birine (X) işareti koyarak cevaplandırınız.</p> <p>Lütfen tüm soruları cevaplandırınız.</p>

	SORULAR	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.	Yakın gelecekte içinde bulunacağım işgücü piyasasında durum belirsizdir					
2.	Hayattan beklediğim şeylere kavuşabileceğimi düşünmüyorum.					
3.	Eğitimim sonrası hayatımın daha sıkıntılı olacağını düşünüyorum.					
4.	Gelecekteki iş hayatımın ve meslek sahibi olmanın oldukça belirsiz bir durum olduğunu düşünüyorum.					
5.	Şimdiki hayatıma kıyasla gelecekte daha mutlu olacağımı düşünüyorum.					
6.	<i>İşsiz kalırsam çevreme karşı itibarımı yitireceğimden ve gittikçe içime kapanmaya başlayacağımdan endişe ediyorum</i>					
7.	Bu gidişle meslek sahibi olabilmem için yeni bir bölüm daha okumam gerekebilir.					
8.	Ailemden yakın gelecekte bir iş sahibi olmam için baskı görüyorum.					
9.	Mezuniyetimden sonraki 3 yıl içinde iş bulamam benim için bir travmadır.					
10.	Yakın çevremdeki insanların üniversiteyi bitirdikten sonra işsiz kalmaları neden okuduğumu sorgulatmakta, nasılsa iş yok düşüncesiyle okulu bırakmayı düşündürmektedir.					
11.	Yakın arkadaşlarımla yaşadığı işsizlik kaygısı beni de etkilemektedir.					
12.	Aldığım eğitimle ilişkili mesleğin, gelir olarak ihtiyaçlarımı karşılamayacağını düşünüyorum.					
13.	İyi bir işim olması için sanırım lisansüstü eğitim almam gerekecek.					
14.	<i>Aldığım eğitim gelecekte sahip olabileceğim meslekler için yetersiz kalabilir.</i>					
15.	Sahip olduğum nitelikler ve almakta olduğum eğitim iyi yerlere gelebilmem için yeterli değildir.					
16.	Kendimi nitelikli bir işgücü olarak göremiyorum.					
17.	Kendimi gelecekte çalışmak istediğim alanla ilgili bilgi ve beceri sahibi olarak göremiyorum.					
18.	Ülkemizde istihdam olanaklarının eğitilmiş gençler için az olması iş bulamayacağımı düşündürmektedir.					
19.	Türkiye'de mezun olacağım bölümle ilgili iş olanakları kısıtlıdır.					

Değerli Katılımcı;

Bu araştırmanın amacı “**Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyeti ile İşsizlik Kaygısı Arasındaki İlişki**” yi incelemektir. Bu çalışmadan elde edilen bilgiler bilimsel araştırma amaçlı kullanılacaktır ve hiç-bir kimseye ve/veya kuruluşa verilmeyecektir. Söz konusu araştırmanın sağlıklı ve güvenilir olabilmesi için sorulara göstereceğiniz dikkat ve vereceğiniz cevapların gerçek düşüncelerinizi içermesi büyük önem taşımaktadır.

Ankete ayıracağınız zaman ve göstereceğiniz özenden dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Öğretim Görevlisi Suna Sezer Akgün

	SORULAR	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
20.	Yakın çevremizin mezun olduktan sonra iş bulamama durumları bana da gelecekte iş bulamayacağımı düşündürmektedir.					
21.	KPSS, YDS, ALES gibi sınavlara girmem veya Formasyon almam bir şey girebilmem ya da işsizlik hayatımın ilk adımdır.					
22.	Çalışmak istediğim meslekte işgücü ihtiyacının azalması beni korkutuyor.					
23.	Yeni mezun arkadaşlarımdan işsiz kalması bana da işsiz kalabileceğimi düşündürmektedir					
24.	Okuduğum bölümle ilgili iş olanaklarının yeterli olduğunu düşünmüyorum.					
25.	İlerde çalışmak istediğim sektörün gittikçe daraldığını görüyorum.					
1.	İleride birgün kendi işimi kurabilirim.					
2.	Gelecekte bir iş kurma konusunda kararlıyım.					
3.	Profesyonel olarak hedefim bir gün girişimci olmaktır.					
4.	Ciddi anlamda kendi işimi kurmayı düşünüyorum.					
5.	Kendi işimi kurmak ve devam ettirmek için elimden geleni yapacağım.					
6.	Bir girişimci olarak her şeyi yapmaya hazırım.					

1. Cinsiyetiniz?

Kadın Erkek

2. Yaşınız

3. Medeni durumunuz?

Evli Bekâr

4. Ailenin kaçınıcı çocuğusunuz?

İlk Son Diğer

5. Ailenizde ticaretle uğraşan biri var mı?

Var Yok

6. Okula gelmeden önceki yerleşim yeriniz?

Köy Kasaba/İlçe İl/Metropol

7. Her hangi bir iş deneyiminiz ve süresi?

Yok 0-3 ay 3-6 ay
 6-9 ay 9-12 ay 1 yıl ve üzeri

8. Şuan kaldığınız yer?

Aile Yarı Özel Ev
 Devlet Yurdu Özel Yurt

9. Babanızın eğitim durumu?

Okur-Yazar Değil İlköğretim Lise Üniversite Yüksek Lisans/Doktora

10. Annenizin eğitim durumu?

Okur-Yazar Değil İlköğretim Lise Üniversite Yüksek Lisans/Doktora

11. Ailenizin aylık geliri?

500-1500 1501-2500 2501-3500 3501-4500 4501 ve üzeri

12. Girişimcilikle ilgili ders/kurs aldınız mı?

Evet Hayır

13. Bölümünüz?

İktisat İşletme Kamu Yönetimi
 Diğer .....

14. Ağırlıklı not ortalamanız?

1.50-2.00 2.01-2.50 2.51-3.00 3.01-3.50 3.51-4.00

ÖZGEÇMİŞ VE ESERLER LİSTESİ

Adı ve Soyadı: Suna SEZER AKGÜN

E-postası: measz@live.com

ÖĞRENİM DURUMU

Lisans: Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği

GÖREVLER:

Görev Ünvanı	Görev Yeri	Yıl
Öğretim Görevlisi	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	2005- halen

ESERLER:

Sezer Akgün, S. (2018, Aralık). *Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı*. International Conference on Quality in Higher Education, İstanbul Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi, İstanbul.